

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyre szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Bienertth és parlamentje.

Budapest, június 3.

Az osztrák képviselőház ma ismét a boszniai agrárbank kérdésével foglalkozott két sürgősségi indítvány kapcsán, melyet Sustersic és Kalina terjesztettek be. Tulajdonképpen nincs ezekben a sürgősségi indítványokban semmi új sem, mert lényegileg megegyeznek azokkal, amelyeket az osztrák képviselőház budgetbizottsága elé annak idején Vukovics és Kalina már beterveztettek s amelyeket a bizottság annak idején elvetett. Valószínű, hogy a plenumban sem lesz az indítványoknak más sorsuk, de tárgyalásuk nem is azért szükséges, mintha nagyobb sikert remélnének, hanem azért, hogy a tárgyalás folyamán újabb kirohanásokat intézhessenek Magyarország ellen.

Ezt a célt pedig el fogják érni már csak azért is, mert Bienertthnek nagyon kellemes az, ha belügyi viták helyett inkább Magyarországgal foglalkozik az osztrák képviselőház. Ekkor legalább sem a kormányt nem fenyegeti a bukás veszedelem, sem pedig a nemzetiségi elmentések nem éleződnek ki. Hisz a Magyarország ellen való piszkolódásban valamennyi osztrák párt tökéletesen egyetért s így Bienertth esetleg még azt is elérheti, hogy a mostani hivatalnok-

minisztérium helyett egy parlamentáris kormányt alakíthat.

Az a hónapok óta tartó magyarellenes politika, amelyet Bienertth folytat s amelynek a hatása Magyarországon abban nyilvánul meg, hogy nálunk, az osztrák kormány magatartása miatt, a miniszterválság megoldhatatlannak látszik, Ausztriában már megtermette a maga gyümölcseit, amelyek nagyon kedveznek a Bienertth-kormánynak. Eddig nem sok reménye volt az osztrák kormánynak arra, hogy a budgettárgyalás simán fog lefolyni s a csehek nagy ellenzéki akcióra készültek. De egyszerre leszereltek s tudatták Bienertthtel, hogy a budget parlamenti elintézése elé akadályokat nem gördítenek, sőt rajta lesznek, hogy a javaslat e hó 25-én már az urakháza elé kerülhessen.

Ez tisztán annak a magyarellenes magatartásnak eredménye, melyet Bienertth úgy a bankkérdésben, mint a katonai kérdésekben tanusított s mely lehetővé teszi azt, hogy Ausztriában egy új koalíció alakuljon. A koalíció még létre nem jött, de a pártok már nem néznek oly gyűlölettel egymás szemébe, amióta Bienertth értésükre adta, hogy a bankközösség csakis egy osztrák parlamentáris minisztérium útján menthető meg, ennek létfeltétele pedig a pártok koalíciója volna.

Igy aztán nem lehet csodálni, hogy Bienertth minden alkalmat felhasznál, amikor Magyarország ellen kirohanhat, sőt azokban az esetekben, melyekben ezt nyíltan meg nem teheti, Sustersic-eket uszít rá titokban Magyarországra.

A mai vita azonban ne téveszsen meg senkit. Nagyon jó izgató eszköz ugyan az, hogy az ugynevezett szabad kmetmegváltás nem más, mint merénylet a boszniai és hercegovinai földbirtokok ellen s hogy szociális reformok helyett uzsorával és kisajátítással vonulunk be Boszniába, de ez valóságban nem igaz. Már sokat írtunk e helyen a boszniai agrárbank kérdéséről s ha kifejtettük is, hogy a kmetmegváltás nem lehet magánvállalkozás, rámutattunk arra, hogy a bankstatutum már úgy is módosított s most többé a boszniai agrárbank ellen semmiféle kifogás nem tehető. Nem is arról van már szó, mint ha szociálpolitikai szempontból vennék az osztrákok az agrárbank kérdését bírálat alá, hanem csakis arról, hogy támadást intézzenek Magyarország ellen azért, mert a magyar vérről meghódított és magyar pénzen annektált Boszniát nem engedi teljesen osztrák befolyás alá vonni.

Mindenesetre lesznek majd nálunk is, akiket az osztrák zsvaj megtéveszt s akik igazat adnak az osztrák támadás-

Halottak a falusi temetőben.

Írta: Móricz Pál.

(Utánnomlás tilos!)

Horváth Mihály temetőcsész a Kovács kántor szikárságáról szokta mondani:

— Olyan agártestű volt ökgyelme, talán még a lélek is a testébe száradt?... Bár hiszen kántornál nem is a testi kövérség az irányadó.

— Hogy érti ezt, bátyám?

Ez a kopasz, sárga koponyájú, vén temetőcsész már sok száz padmalyos nyugvóhelyet ásogatott az ösökhöz tért hajduknak. Most a kínált dohányzacskóból hálásan tömkölte pipáját, Csiholt is. Égő tapló, tüzet fogott dohány illata terjengett a levegőben. Elégülten vigyorgott az öreg csész. Néhány foga hegyesen merszkedett ki nyéből.

— Mert nem is másként igaz ez — uram. A főhadnagyot, szenátorokat, kurátorát, papját szemfőre is válogatja a hajdu, nehogy pipaszurkáló inakkal csufolják a dicső hajdunemzetséget. Hanem a kántor más.

— Miért?

— Lám, a nánási földön is ösödötől agárleptű, szikár diáki emberek a kántorok. Galambom, magatok itélkeztek. Midőn a bársonnyal bevont, porcellántfejű szögekkel rakott koporsót kiteszik a gyászház udvarára, fekete fejkendős sirató nők, sodort bajszu atyafiak állongják körül a koporsót. Galambom, magatok itéljétek meg, miként illenek a bársonyos koporsónál fejtől, fülmile hangu iskolás gyermekek középebe kántornak az olyan nevető vörös arcú, kövér ember, aminő például Bodos rektor ur is?...

— Miért, bátyám?

— Csak lépésről-lépésre, uram. Nézzük a komákat és azt a sok darúzdereku komámasszonyt, kiknek lippenös selyempillája alól harmatos virágként bomladozik az üde szempár... Micsoda szomorú gyülekezet ez a fekete pomparuhában! Mégis, ha a komák ezt a nevető vörös ábrázatot koporsóvégtől látják, Halálországának ez egyszerű lelkeken borongó árnyai is rózsásra pirulnak, midőn Bodos rektor esztalan nótákhoz szokott borizú hangját megresegetteli. Persze, ilyesmire nem figyel az urféle... Mindenkinek az a sok névaap, kézfogó, lakodalom, keresztelő, disznótör, szüreti vigalom, kör-bál ölik eszébe, melyeken, ugyanez a vörös kövér rektor koma: Ej, haj! Sohse halunk meg! kurjantással buzdította virradtig tartó tánczra a komákat, komasszonyokat, kiknek a képzeletében így Bodos rektor husos ábrázatának látására még Halálország ome nyitott kapujánál is a mult vigalmak, a holnap, holnapután, meg azután következő barátok zások derűs képei tűnedeznek elő...

— Mondott valamit kigyelmed.

— Galambom, azért hagyjátok helyben a nánási hajduk választását, midőn a száradt ábrázatu diákokat válogatják kántornak... Mint nádkés a hangjok. Nem halálosan, de fájdalomosan metszegeti a bánatos hajdukebleket. Agárleptének is hasznát látja a kántor. Távol esnek egymástól az alsó- és felső-temetők. Kövér ember ezt a talpalást, a külféle időjárásnak kitett szabadban való énekelgetést nem bírta sokáig. Előbb lába rokkanna meg. Azután melle herdülne fel...

— Horváth bátyám, én erre nem is gondoltam.

— Meghiszem azt... Pedig csak látni

kell azt a keskeny ábrázatu kántort, midőn rázendíti a halottas éneket. Bezzeg, kövér könnyű perdül a komák hajuszára. Tánczra-szer kacsu komasszonyék agyát sem csiklandozzák hejhujázások! Ez egyszerű lelkek előtt is teljes komor fenségében tárul ki a sejtelmes Halálország, ahová — imhol! már Nyakas komát is viszik a halottas kocsiba fogott tánczos paripák. Nyakas komának sajátnevelésű paripái.

— Ejnye...

— És még egy utolsó zökkenés a sárga homokig ásott hajdusiránl. Galambom, ne féltsetek a koporsót. A padmalyban nem nyomák azt a dübörgős göröngyök... Élesen sivit a kántor ur hangja. Az énekesfiuk torkából zokogón repdes a bucsuszó. Koma, sohse szégyenld pergedező, kövér könnyüdet. Ti pedig zokogó komasszonyok engedjétek át sziveteket, lelketeket a fájdalom hegyes nyilának. Ezekből az érzésekből fakadnak a vigasz, megnyugvás, a majdani találkozásához fűzött reménység virágszájai... Az ösmeretlen utra ez a hit az egyetlen édes vigasztalónk és vezetőnk, melynek busongós dalait Kovács kántor urék énekelgetik a távozó hajduknak. Am, szép is a temető.

— Csakhogy meg kell szokni.

— Jó lélek könnyen megszokja. Hisz, a mi temetőnkben is ezrével virágozik az ákácfa és az anyatermészet vadvirágokból terit csodatarka, illatos palástot a sírhalomra. Midőn pedig virág hervadt, levél száradt, következik a tél. Varjak, éhes varjak lézengenek a lombtarolt zúzos ágakon. Hópíhek szállinganak —

nak. De ezek nagyon tévednek. Addig, míg a kmetmegváltás, tehát a boszniai jobbágyfelszabadítás, jobban mondva földtehermentesítés a bank programjából nem töröltetett, lehetett kifogást tenni, de ma már nem arról van szó, hanem csakis arról, hogy a magyar tőke és a magyar vállalkozás ki ne szorítsa az annektált tartományokból. S így lett egy bankvállalkozás magyar nemzeti ügy. Nem arról van szó, hogy a magyar kormány és a magyar nemzet egy tőkés csoportot védelmezzon, hanem messzekiható politikai célok azok, amelyek ennek a banknak megvédelmezésével elősegítettnek. Mert ez a bank csak kísérlet s az az örületes zaj, amely miatta Ausztriában keletkezett, szimpomatikus jelentőségű. Ha csak arról volna szó, hogy egy magyar tőkés csoport Boszniában nyereszkedni akar s ezt az osztrákok megakadályozzák, akkor nem volna szavunk sem a vállalkozás védelmezésére. De az osztrák budgetbizottságban Bienert megmondta, hogy Magyarországot ki kell szorítani Boszniából, mert az osztrák tőke és az osztrák vállalkozás a produkció hetven százalékaival van érdekelve Boszniában s Ausztriának ezt a pozícióját fenn kell tartani ezentul is.

Tehát a kmetmegváltás ma már csak ürügy s a támadás nem a bank, hanem egyenesen a magyar vállalkozás ellen irányult. Ha most a magyar kormány erősen sarkára nem áll s ha azokon az engedményeken kívül, amelyeket az osztrák kormánynak a bank már eddig is tett, még újakat kényszerít rá a boszniai agrárbankra, akkor az a támadás, amelynek most szemtanúi voltunk, minden egyes esetben meg fog ismétlődni, valahányszor Magyarország érvényesíteni akarja azokat a kétségsbe nem vonható jogait, amelyek az annektált

tartományokban politikai és gazdasági tekintetben megilletik s olyan vezető szerepet biztosítunk Ausztriának, amely jog szerint meg nem illeti s amelyet, ha eddig gyakorolt, úgy azt egyenesen tételes törvény ellenére gyakorolta.

Eddig is már sok mulasztás terheli a magyar vállalkozókat, hogy Boszniát teljesen számításán kívül hagyták és sok mulasztás terheli a magyar kormányokat, hogy a magyar vállalkozást elő nem segítették. Ez így nem maradhat s Boszniában a magyar politikai és gazdasági befolyást érvényesíteni kell. A boszniai agrárbank e téren véletlenül a faltörő kos szerepét játssza s ezt nem szabad sem a magyar kormánynak, sem a magyar parlamentnek szem elől tévesztenie e kérdés megítélésénél s e kérdésben való állásfoglalásnál.

A kormányválság.

Készülődés a függetlenségi nagygyűlésre.

— *Wekerle bécsi útja.* —

Budapest, június 3.

A nap egyetlen kimagasló eseménye *Wekerle* Sándor miniszterelnök bécsi útja, politikai körökben azonban ennek a jelentőségét sem értékelik sokra. Általános az a vélemény, hogy a miniszterelnök semmiféle újabb propeziózt nem visz magával s így ez a királyi audiencia is aligha segíti előre a válságot a mai holt pontjáról.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután öt órakor utazott titkára, dr. *Bárczy* István kíséretében Bécsbe. A miniszterelnök holnap jelenik meg kihallgatáson a király előtt, hogy neki a kibontakozás tervéről jelentést tegyen s egyuttal javaslatait előterjeszse. *Wekerle* miniszterelnök ezenkívül Bécsben találkozni óhajt báró *Bienert* osztrák miniszterel-

nökkel és báró *Achrenthal* közös külügyminiszterrel.

Wekerle már szombaton visszatér *Buda* pestre. *Kossuth* kihallgatása valószínűleg hét-főn, vagy kedden lesz.

Wekerle és *Bienert* miniszterelnökök között holnap fontos konferencia lesz valószínűleg még a magyar miniszterelnök audienciája előtt.

Tisza és Andrássy.

Politikai körökben nagy érdeklődést keltett a „*Neue Freie Presse*” következő értesülése: Erdemes a megemlézésre, hogy gróf *Tisza* István most nagyon sok kérdésben tökéletesen egyetért *Andrássy* Gyula gróffal és *Tisza* István grófnak a választóreform ellen való határozott állásfoglalását nem tekintve, úgy a politikai fölfogás, mint a követendő taktika dolgában nagyon erős az érintkezési pont köztük.

Az is tudott dolog, hogy gróf *Andrássy* Gyula ismételtén tárgyal *Tisza* István gróffal, és hogy a régi feszültség, amely onnan eredt, hogy *Tisza* István a házszabályokat erőszakkal akarta megváltoztatni, ma már teljesen megszűnt köztük.

Tisza István barátai ezért azt remélik, hogy minden aktív politikától való rideg elzárkózása hovatovább enyhülni fog. Sőt sokan annyira mennek ebben a reménykedésükben, hogy gróf *Tisza* Istvánnak az esetleges *Andrássy*-kormányban aktív szerepet adnak. Ez azonban időelőtti, az események elé való vágás. Egyelőre csak az állapítandó meg, hogy gróf *Tisza* István és gróf *Andrássy* Gyula erősen közeledtek egymáshoz. Ez nagyjelentőségű politikai esemény.

Vilmos császár befolyása.

A zágrábi *Pokret* mai száma hosszabb tudósítást közöl a magyar válságról s azt állítja, hogy Vilmos császár legutóbbi bécsi tartózkodása idején *Wekerle* Sándor miniszterelnökhöz és gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszterhez fordulva, hangsúlyozta, hogy mint a monarchiának szövetségese, a legelőnkebb figyelemmel kíséri a magyar válságot. Sajnos, azt a benyomást szerezte, hogy minden, ami Magyarországon az utóbbi időben történt, egyenesen az Ausztriától való elszakadásra irányul

— Hahó, Mihály bácsi! Kovács kántor uralmában leszünk?

— Sohse töprengjen urecsém. Végezetül ökgyelme is az én felügyeletem alá került... De már ekkor nagyon előregedett Kovács kántor ur. Orezája még vékonyabbra nyúlt. Fehér szakáll borult mellére. Télen nehéz báránybőrűvel eltalmazta fejét. Hiában lépegetett oly fürgén, mert a Halál az egyik télen öreg Kovács kántor urat is utólte. Mégis csak volt lelke a szikkadt testü öregnek, mert minekutána kiköhögte lelkét, meghalt. A szomszédbeli vén komasszonyok mosták meg. Fehér szakállát is kifésülgették. A pedrót sem sajnálták bajuszától. Ünnepi fekete atillában, zsinóros nadrágban, újabbik eszímájában terítették ki az öreg kántort. Zúgtak-búgtak a harangok. A hasonlólág metszős hangu, nádszáltermetű fiatal orgonista kántor legszomorubb énekeit énekelte, nemcsak a diágyerekek, de még a tanító urak is segítettek neki...

— Ez már igazán szép pompa volt.

— Még mennyire! A diófakoporsóba fektetett öreg Kovács kántor ur felhők felé iparkodó lelke is jól hallhatta ezt a sívító, éles éneket: — Halld meg, lélek, mert néked beszélek... Mondom, hallotta is. Felhők közötti gyalogutjáról szánakvön tekintett utódjára a fiatal orgonista kántorra, midőn a fiatalembernek megbiesaklott hangja. A hópihék is kavarni kezdettek... Bezzeg, a boldogult egyenlő szárazsággal, egyenlő szelidséggel bucsuztatgatta el bár az ifju, bár öreg hajdu felekezetét, valamennyit. Ez a hópihé is bizonyosan az öreg kántor ur fehér szakálláról hullongott, midőn fejét rázdogálta, mondani óhajtván:

— Hej, kántram! Ecsém! Mi dolog ez?

A jó pap sirhat gyülekezetével, de a jó kántor sohasem sir, inkább rikatja feketeruhás felekezetét.

— Érdekes megfigyelés.

— Már én nyitvatartom szememet... Mindjárt a főt mellé temették Kovács kántor urat. A esősházablakból — holdas éjszakán — tisztán ellátok odáig... Estszálltig az új hantot is betakarta a hó. Vesző jó lélek, nyugodjék! — magamban így gondolkoztam. Midőn pedig esuladom is lenyugodott, magam is a sutba húzódtam. Bundától a boglyakemence mellé. Jóízű szender boesítkozott szememre... De mi volt ez? Puffant valami. Utórést éreztem. Riadtan tápáskodtam fel. Hát a kandur ugrott rám a kemenezetorokról. Nyirvákolt a maeska. Nyakon markoltam. Bizonyosan félredologra kívánczik, maadtam magamban. Na, mind egy! Mondok: a pítvarba dobom a maeskát, hát lekezmeledtem a sutból. Indultam az ajtó felé. Ezenközben az ablakhoz villogtam, melyen különös rezgő fénypáttika libegett be és hangokat is hallottam, mint midőn vad, magányos rétségen fagyottlevelű nádszálakat tördel a szél és bele-belefüttyörészet a törött nádszálba? Vagy aemely éjszakán, láthatatlan madarak vándorlásakor, a felhők sötét berkéből zajgulnak ilyen szibbasztó zengések? Fájdalmasan gyönyörű hangok. Emberi fül nem is érti. Borzong tőle... Mostan a temetőből is ilyen zöngés verődött felém. Markom menten kiterpedt. Nosza, a kandur is elugrott. Az ablaknál többször megdörzsöltem vén szememet. Hegyes szárnyu szél csapkodta a zúzos galyakat. Havat szagatott a sirhalmokról. A foszlányos fehér alakzatok mind egy irányban, a Kovács kántor ur sirja felé sodródtak. És egyre hal-

lottam azt a lélekrezdítő zöngést. Mi volt ez?

— Álom. Káprázat, bátyám! Szélvész viharzott a havon. Szélvész csapkodta a fákat.

— Persze! Az urak mindent magyaráztatnak. Okát-fokát keresgetik mindennek... Pedig én már csak ösmerem a temetőt. Nyári estéken — midőn Virág tehenemet legeltem — éjfélekig heverezek a pázsitos öreg sirhantokon. De ilyen zajdulást sohasem tapasztaltam a vén temetőben.

— Ugyan, mit tapasztalt, bátyám? Hísz kelmed értelmes ember.

— Jártam is néhány diáki iskolát. Most meg temetőesős vagyok és higye el, nem hófoszlányok voltak azok. Nem a zúzos galyakat zúgatta, zöngette a szél, midőn Kovács kántor ur először éjszakázott kúnt a temetőben; hanem a kántor által kiénekel halottak keltek fel. Azok a reszketős fejű hajduvének, akik a templomban — az öreg kántor ur boszuságára — annyiszor félrekanyargatták az éneket. Azok a korcsmákban duhaj, fokosos, hosszú bajuszu komák is, kik szent zsoltárok helyett inkább betyáros aótát énekeltek. Még a lippenős szempillájú, piezi topánkás hajdu menyecskék is, kik — lakodalmi szilaj táncban — ölelő férfkarba engedték selyempruszlikos derekukat. Pártás hajaden lányok. Gyermeknépség fehér tömege. Hajdu halottak száza, ezrei énekeltek egy utolsó dalt, miközben Kovács kántor ur diófakoporsójára — a sirpladmalytorokból — szemecskésen pergedezett a homok. Hih! Az a fekete földdel elegyes kövér homok, amely minékünk aranynál becsesebb, arannyal is előbbvalóbb.

és ez a mai viszonyok között a monarchiát épp úgy, mint nemzetközi pozícióját gyöngíti, tehát ő azt semmi körülmények között nem helyeselheti. E szavak konsternáltak a magyar politikusokat. Az az erős ellentállás is, amelyet az udvar a magyar függetlenségi párt követelésével szemben kifejt, nem késmértékben vezethető vissza Vilmos császár befolyására.

Földes Béla a helyzetről.

Földes Béla országgyűlési képviselő, a függetlenségi párt tagja. „Ausztria és a magyar válság” című alatti vezércikkét irt a „N. W. Tagblatt”-ba.

— A magyar válság — írja Földes Béla — nem egyszerű politikai válság és nem is pusztán kabinetválság. Több, mint egy válság, egy új pártalakulás. Abból a szükségességből származott, hogy Magyarország politikai fejlődését tágabb alapra helyezze. Egészen természetes, hogy a korona minden kérdést sub specie aeternitatis vesz figyelembe, bár szem előtt kellene tartani, hogy a dinasztia világtörténelmi feladatait csak egy erős Magyarországgal lehet megoldani, mert Magyarország a dinasztia érdekeivel szolidaris és ment minden centrifugális törekvéstől, míg Magyarországon kívül ilyen centrifugális erők érvényesülnek.

A válság azon a ponton tört ki, ahol az önálló bank követelése felütötte fejét. Ezen a ponton kell a válságot is megoldani. A bankkérdést megkerülni lehetetlenség, a politikai láz hosszú időre és nem pillanatra kell csillapítani. Minden kibontakozási tervet ellenzünk, amelyek a tényleges feszültségi viszonyokat ignorálják és most az utolsó órában új és még nehezebb kérdésekkel zavarják meg a helyzetet. Ki hiszi komolyan, hogy a vámvonat felállításához Ausztriában könnyebben hozzá fognak járulni, mint a bank kiválasztásába, mikor amaz a termelők és fogyasztók millióinak érdekeit érinti, emez pedig százszázalékosan hagy hidegen. És ki tartja lehetségesnek azt, hogy a függetlenségi párt mindjárt husz évre köti meg a kiegyezést, mikor a 67-es pártok a kereskedelmi szövetséget csak tíz évben állapították meg.

A pártkörökből.

„Az alkotmánypártkörben ma este is igen élénk volt az élet. Fent volt a körben Széll Kálmán, a párt elnöke is és a párt tagjai nagy számmal.

A függetlenségi és 48-as pártkör Erzsébet-körúti helyiségében ma kevesen voltak. Ott voltak gróf Batthyány Lajos és Holló Lajos alelnökök és a párt számos képviselő és kültagjai. Megjelent a pártkörben Justh Gyula, a képviselőház elnöke, aki a társalgóban hosszabb ideig elbeszélgetett a jelenvalókkal. Justh Gyula a pártkörben újra elmondotta, hogy Méray-Herváth Károly csakugyan fölkereste őt egy kibontakozási tervszettel. O azonban csak megmosolyogta az egész hosszú előadást. Méray-Herváth ugy látszik alkalmat keresett arra, hogy tervét a „Pressében” lanczirozza, mert alkalmat keresett arra, hogy a neve újra forgalomba kerüljön.

Később följött a függetlenségi pártkörbe Plathgy György, aki a fővárosi függetlenségi pártkörök nevében kijelentette, hogy holnap délelőtt tizenegy órakor küldöttség fog tisztelegni Justh Gyulánál, hogy őt a június hatodikai függetlenségi nagygyűlésre meghívja. Fél tizenköt órakor a küldöttség Kossuth Ferencnél, tizenkét órakor Apponyi Albertnél fog tisztelegni hasonló czéllal. Justh Gyula részt is vesz a nagygyűlésen. Apponyi és Kossuth azonban valószínűleg nem csak a nagygyűlés után fogadják majd a nagygyűlés tisztelegő küldöttségét.

A függetlenségi nagygyűlés.

A vasárnap tartandó országos függetlenségi nagygyűlés, a vidéki küldöttségek menetét ma délelőtt jelentette be a fővárosi függetlenségi párt vezető-bizottsága a főkapitányságnak. A vidéki küldöttségek részint a nyugati pályaudvarnál, részint a keleti pályaudvarnál fognak menetbe sorakozni és így vonulnak a nagygyűlés színhelyére, a Károly-körúti központi városház udvarára. A vasárnap reggel érkező vidéki küldöttségeket az összes pályaudvarokon a rendező-bizottság tagjai fogják fogadni. A fővárosi kerületi függetlenségi pártok kerületeikben reggel kilenc órakor gyülekeznek és együttesen indulnak a nyugati és keleti pályaudvarokhoz, ahol a küldöttségek menetéhez csatlakoznak. A vízvárosi, óbudai, lipótvárosi, li-

pótvárosi külterki, terézvárosi és terézvárosi külterki függetlenségi pártok a nyugati pályaudvarról, az erzsébetvárosi, a kőbányai, a józsefvárosi és ferencvárosi függetlenségi polgárok a keleti pályaudvarról induló menetekkel vonulnak a nagygyűlés színhelyére, az I. kerületi függetlenségi polgárok pedig a Szarvas-térről a déli vasutal érkező küldöttségekkel. A rendező-bizottság irodája Andrássy-ut 67. sz. alatt, a Terézvárosi Függetlenségi Kör helyiségében van, ahol a fővárosi függetlenségi párt központi választmánya pénteken este tartandó ülésén teszi meg az országos pártgyűlésre vonatkozó utolsó intézkedéseket.

A nagygyűlés programját a budapesti függetlenségi párt központi választmánya a következőképpen állapította meg:

1. Elnöki megnyitót.
2. A határozati javaslatok előterjesztése.
3. Az egyetemi ifjúság kiküldöttének nyilatkozata.
4. Gróf Batthyány Tivadar orsz. képviselő beszéde.
5. Holló Lajos orsz. képviselő beszéde.
6. Gróf Teleki Arvéd orsz. képviselő beszéde.
7. Nagy Dező orsz. képviselő beszéde.
8. Hock János orsz. képviselő beszéde.

Az országgyűlési képviselők beszédei után a vidéki függetlenségi szervezetek küldöttségei nevében tételnek meg a nyilatkozatok.

A nagygyűlés üdvözlő küldöttséget választ, amely a függetlenségi polgárság tántoríthatatlan ragaszkodását fogja tolmácsolni vezérének, Kossuth Ferencnek. A gyűlés színhelyére a fővárosi függetlenségi polgárság a központi városháza Károly-körúti kapuján juthat be.

A vidék részvétele.

A vasárnapi függetlenségi nagygyűlésre az ország számos városából küldöttségek jönnek fel. A székesszékhelyi függetlenségi kör tegnap tartott választmányi ülésének határozata alapján száz küldöttséget meneszt Budapestre. A szabósvármezei függetlenségi párt szintén száz tagu küldöttséggel képviselteti magát. Az iglói függetlenségi párt tegnapi ülésén Kalmár Elek vezetésével öttagu deputációt küldött ki, hogy a nagygyűlésen a pártot képviselje.

A lörcsei kaszinó termében ma a lörcsei függetlenségi párt tisztújító nagygyűlése volt, melyen nagy lelkesedéssel foglaltak állást az önálló magyar nemzeti bank mellett. Ezután egyhangulag kimondotta az ülés, hogy június 13-án délután 4 órakor a városház előtti nagy téren népgyűlést tartanak, amelyre az országgyűlési függetlenségi párt több vezetőjét, köztük gróf Batthyány Tivadart, Eber Antalt és Buza Barnát meghívják.

Ujában bejelentették még a nagygyűlésen való részvételüket: a csornai függetlenségi párt, Kis-kunfélegyháza város polgársága 150 tagu küldöttséggel, az újvidéki függetlenségi és 48-as párt, a lévai választókerületi függetlenségi pártja, a veszprémi választókerületi függetlenségi és 48-as pártja, a makói függetlenségi párt stb.

Budapest, június 3.

A horvát bán elutazása. Báró Rauch Pál horvát bán két napi budapesti tartózkodása után titkára, dr. Kronsics Iván kíséretében az éjjel a fővárosból Varasdra utazott.

Kossuth Ferenc üdvözlése. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a mai napon a következő üdvözlő táviratokat kapta:

A felvinczi kerület mai aranyosgyéresi népgyűlése, mint az önálló bank lelkes harcosát üdvözlő nagyméltóságodat. Bartha, református pap.

Alsódbas. A mai napon Alsódbason a nemzeti bank ügyében tartott népgyűlés szeretettel és bizalmat tolmácsolja nagyméltóságodnak. Rákóczi István elnök.

Kossuth Ferenc a temesvári függetlenségi és 48-as pártnak üdvözlésére a következő távirati választ küldte:

„Köszönetet mondok közgyűlésük alkalmából küldött üdvözlésükért és bizalmuk nyilvánításáért. A pártunk mai nehéz helyzetében számítok támogatásukra. Fogadják hazafias üdvözlömetet. Kossuth pártelnök.”

A horvát bán a szerbek ellen. Zágrábból írják nekünk: A horvát bánhoz közel álló Usztávnoszt (Alkotmányosság) című lap azt írja, hogy a bán azzal a tervvel foglalkozik, hogy Horvátország és

Szlavóniában eltörli a cirill írás használatát, meg akarja szüntetni a görög-keleti felekezeti iskolákat és a szerb tanítóképzőt, melynek falai közül a legtöbb külföld felé gravitáló tanító kerül ki. A felekezeti elemi iskolákban a latin írás használendő, cirill írást csak a középiskolákban lehet tanítani. A gör. keleti szerb tanítók és tanítónők fele részben horvátokkal cserélendők föl. A szerb iskolakönyvek állami felügyelet és cenzúra ellenében használhatók. Báró Rauch bán horvátosító tervét mint jogtalan és a szerb egyházi autonómiát sértőt, a szerb sajtó egyhangulag visszautasítja.

A nemzetközi radiotelegraf-egyezmény. A hivatalos lap mai száma közli a Berlinben 1906. évi november hó 2-án kötött „Nemzetközi radiotelegraf-egyezmény” beozikkelyezéséről szóló 1909. évi XX. törvénycíkket. Az egyezményre és az ahhoz tartozó pótmegállapodásra vonatkozó megerősítő okiratok Berlinben 1908. augusztus 13-án cseréltettek ki.

A nemzetiségi klub értekezlete. A nemzetiségi klub szombaton Budapesten értekezletet fog tartani, melyen a politikai helyzettel fog foglalkozni.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath ülése.

Bécs, június 3.

Ma van az első ülés, a szünet után a képviselőház ma egyszerre tárgyalja Sustersic és Kalina sürgős javaslatait a boszniai agrárbank ügyében. A javaslatok megegyeznek az annexiós bizottság által elvetett Vukovics és Kalina-féle határozati javaslatokkal. Dr. Sustersic képviselő sürgős javaslatának megokolásában azt mondja, hogy Bosznia és Herzegovina annexiója miatt világháború kitörése forgott kockán és joggal figyel Európa mindenre, amit az anektált tartományokban teszünk. Az első, amit tettünk, kmet-bank felállítása volt. (Élénk helyeslés és taps.) Szociálpolitikai intézkedések helyett uszorával és kisajátítással vonulunk be a két országba.

Ha paritásról beszélnek — ugymond — e paritás abban áll, hogy ez az uszoraiúlet szegénye vagy Ausztriának, mint Magyarországnak. Hangsúlyozza, hogy a délszlávok a bosnyák kérdést szigorú tárgyilagossággal, minden mellékes szándéktól menten kezelik. Mi nem a magyar bank ellen küzdünk, hanem a kmetek jogviszonyainak minden uszoraszerű kiaknázása ellen. Tagadja, hogy az osztrák kormány konzessziókat járt ki. Az agrárbank megnyitásának a tartománygyűlés összeüléseig való elhalasztása csak pár hónapos halasztást jelent. Mindezek az engedmények azonban csak hiábavaló csatározások. A főkérdés az: megengedhető-e, hogy a bosnyák kormány, a monarchia képviselője, Ausztriának boszniai exponense uszorabank felállítása iránti indítványt lépjen a bosnyák tartománygyűlés elé? Ez a kormány teljesen ellenkező javaslattal köteles a tartománygyűlés elé jönni.

A bosnyák bizottság többsége politikai mellékdéleket követ. A többség önkéntes mentőgyűlést alakított a kormánynak. Ez okból a bizottság határozatai nem sokat érnek. Burián ellen nagyszerű rosszaló nyilatkozatot határoztak el az osztrák kormány személyes vezetésével. De ez Buriánnak csak használt, mert most, bár vörző szívvvel, a magyar nemzeti szentek közé lett iktatva. Szóló Vukovicsnak a bizottság által visszautasított határozati javaslatát elogadásra ajánlja és kijelenti, hogy mindazok, akik komolyan akarják megakadályozni az uszorabankot, mely szegényt hoz a monarchiára, kell, hogy e határozati javaslatokat megszavazzák.

Kalina cseh nyelven indokolja indítványának sürgőségét.

Dr. Sylvester kijelenti, hogy nagyjában hozzájárul Sustersic fejtegetéséhez. Szóló elvtársai teljes meggyőződéssel fognak a sürgösség mellett szavazni s az a nézete, hogy a kormánynak köze kell lépnie, hogy a jobbágyok további károsítása megakadályoztassék.

Mayer képviselő a keresztény szocialisták ne-

vében kifejté, hogy pártja Sustersic képviselő javaslatának sürgősségét megszavazza, mert e fontos, az egész monarchia érdekét érintő kérdés érdemleges tárgyalását kívánja, sőt követelni kell. A párt azonban Kalina javaslatának sürgősségét ellenzi, mert az tisztán pártpolitikai szempontok által vezéreltetik.

Jaeger képviselő a nagymeték nevében kifejti, hogy Dalmáciának, Boszniának és Hercegovinának Magyarországhoz csatolását kívánják és nem akarnak állást foglalni a Habsburgok családi hatalmának növelésére irányuló politika mellett és így semleges álláspontot foglalnak el.

Laginja alelnök Kramarz képviselőnek adja a szót.

Iro: Moszkva, Pétervár felé beszélni! A duma ülése megkezdődik!

Kiáltások a csehéknél: Indulás Berlin felé!

Kramarz az osztrák államférfiak köteleességét abban látja, hogy gondolianak arra is, hogy Ausztria ha igazolni akarja Európa közvéleménye előtt a berlini egyezmény megszerzését, tartozik megszerezni a Boszniára vonatkozó erkölcsi igényét is. Szól a pétervári utazásával foglalkozó újságcikkekről és utal a delegációban hosszú éveken át tanúsított magatartására, amely mindenkor Ausztria és Oroszország közeledését támogatta. Az annexió által megtörtént az, amitől Anglia, Franciaország és Oroszország és ugyancsak az ausztriai szlávok tartottak, hogy t. i. a külpolitikában az Északi-tengertől az Adriáig terjedő block keletkezett, amelyben az erősebb, t. i. Németország lesz irányadó. Nem fog soha senkinek sem sikerülni Ausztriát elvonni Németországtól és rábírní arra, hogy másutt keresse bizonyos diplomáciai biztosítékokat.

Dasinsky képviselő hanesulyozza, hogy az osztrák politika elvakultságát bizonyítaná, ha nem javítaná meg a hibás balkáni politikát és a mostani időpontot felhasználná, hogy a Balkán politika tekintetében irányt változtasson. Ma, amidőn Szerbia le van verve, amidőn a hivatalos Oroszország hatalmát csak az akasztó-fa és Szibéria segítségével tartja fenn, meg van a legalkalmasabb időpont erre. Ez alkalommal szónok állást foglal Kramarz képviselő oroszországi útja ellen is. A tárgyalást erre megszakítják és az ülést bekezesztik. A legközelebbi ülés holnap délelőtt tíz órákor.

A császár és Vilmos császár találkozása. Pétervárra érkezett jelentések szerint Vilmos császárt a Hohenzollern-hajón június 15-én utazik el Danzigból. Péterhof előtt már készen áll a Standard csári hajó, hogy a császárt a német császárral való találkozásra a finnországi vizekre vigye. Nagyon figyelemreméltó, hogy a császár meghívására történik a találkozás s az összes politikai körök rámutatnak arra, hogy ez a találkozás arról tesz tanúságot, hogy a boszniai válság befejezése legalább rosszabbá nem tette a Németország és Oroszország közt való viszonyt. A császár utazásának további dispoziációjáról még azt jelentik, hogy II. Miklós június 30-án Svédországba utazik, ahonnan visszamegy Oroszországba s július 7-én részt vesz a poltavai csata kétszázadik évfordulója alkalmával rendezendő ünnepségeken, azután a dán és a norvég királyi pár látogatását fogja fogadni. A császár ezután a császárral elutazik Angliába és Franciaországba. Vajon utazásukat kiterjesztik-e Olaszországra és Görögországra is, ez a császár egészségtől függ.

A Messaggero szerint már bizonyos, hogy a császár Nápolyba is el fog látogatni és máris temédek orosz rendőr érkezett oda, hogy az olasz rendőrséggel együtt megtegyve az intézkedéseket a császár védelmére.

Pétervárott igen nagy politikai fontosságot tulajdonítanak a két császár találkozásának s azt hiszik, hogy újra meg fogja szilárdítani Németország és Oroszország barátságát. Vilmos császárt Bülow herceg, a császár Sztolipin és Izvolszki fogják elkísérni, Vilmos császár három napot fog az orosz vizeken tölteni. Az orosz sajtó nyomtatékosan kijelenti, hogy a két császár találkozása nem jelenti Anglia elszigetelését, de elismeri, hogy a találkozás

irányítani fogja Oroszország legközelebbi politikáját.

Az orosz császár s a német császár találkozásának híre a londoni politikai körökben nagyon kellemetlen föltűnést keltett. A Times pétervári értesülése szerint a találkozás július 17-én lesz.

A német-angol féltékenykedés. Gróf Bernstorff német diplomata egy újságíróknak a hozzá intézett kérdésre azt felelte, hogy Angliának semmi oka sincs arra, hogy Németországgal való levegőháborútól féljen. Az Anglia fölött ellebegő német légcsellók és német kémekről terjesztett hírek teljesen alaptalanok.

Szerbia kereskedelmi szerződése. Belgrádból táviratozza a Vossische Zeitung tudósítója: A kormány bizottságot küldött ki, amely ki fogja dolgozni az új szerződések tervezetét, ha Ausztria-Magyarországgal kereskedelmi szerződés megkötésére kerül a sor. A bizottságban minden egyes minisztérium képviselője van.

A finn országgyűlés megnyitása. A finn országgyűlést megnyitották. A pártok elosztódása tekintetében ez az országgyűlés alig különbözik az előbbtől. Pártértekezleteket még nem tartottak és kétséges, hogy az ifju-finnek, svédomonok és agrárok összefognak-e. A nagytöbbség jövője nem nagy reményekkel kecsegtet. Az öt szenátor, akik a finn önkormányt képviselik, a jövő héten lemondanak hivatalukról. Ezek helyébe pedig új embereket aligha találunk a szenátorok és alkotmánypártiak között. A szenátus kérdését a fölkormányzóknak a császár előtt való legutolsó megjelenése alkalmával is szóba hozták, de a kérdés még így sincs eldöntve.

Az országgyűlés az ifju-finnpárti Svinhufondot választotta meg elnöknek, ami nyílt tüntetés-számba megy Oroszország ellen. Ugyanis Svinhufondnak a feloszlattott országgyűlésen tartott beszéde volt a feloszlattott oka, mert ez a képviselő erősen kikelt Oroszország elnyomó politikája ellen.

Bülow herceg szabadságon. A német birodalmi kancellár a Tageblatt értesülése szerint a nyár egy részét a Keleti-tenger partján Heiligendamm fürdőhelyen fogja tölteni. Évekkel ezelőtt Bülow herceg már üdült Heiligendamban s nagyon jól telt neki.

A délafrikai alkotmány. Fokvárosból jelentik: A parlamentet ma megnyitották. Az alkotmány megváltoztatásáról szóló törvényjavaslat megvitatását elhatározták. Transzval és Oran parlamentjei elfogadták az alkotmányt.

Baernreiter osztrák képviselő Szerajevóban. Szerajevóból jelentik, Baernreiter osztrák reichsrathi képviselő kedden odaérkezett, hogy a boszniai és hercegovinai viszonyokról a helyszínen alapos tájékozást szerezzen. A nevezett képviselő szerajevói látogatásának az országos kormány körében annál nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, mivel báró Burián közös pénzügyminiszter küszöbön álló távozásával kapcsolatosan éppen Baernreitert emlegették leginkább mint Burián utódját.

A krétai kérdés. A „Daily Mail” nyilvánvalóan sugalmazott cikket közöl a krétai kérdésről. Azt írja ez a lap, hogy Anglia bizonyára nem akar olyasmit tenni, ami Konstantinápolyban kedvezőtlen hatást keltene, de másrészt Angliában a legnagyobb megelégedéssel fogadják, ha Törökország a krétai kérdésben most elfoglalt visszautasító álláspontját földadná s igyekeznék Görögországgal kielégítő megegyezésre jutni.

A szláv kongresszus. Oroszbarát körökből az hallatszik, hogy a legközelebbi szláv kongresszus Szófiában lesz.

Bolgár katonák szabadságolása. Ma az összes fegyvernemek legidősebb évfolyamait szabadságra küldték, ami legjobb czáfolata azoknak a híreknak, melyeket Bulgária fegyverkezéséről elterjesztettek.

EGYHÁZAK.

— (Uj püspök.) A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király dr. Walter Gyula esztergomi kanonoknak, a budapesti papnevelő intézet kormányzójának az ozerói címzetes püspökséget adományozta. Az új címzetes püspök, mint a katolikus népiszkola-ügy régi és érdemes munkása szolgált rá a kitüntetésre. A püspökség, melynek címét kapta, valaha Cherso szigetén volt, de már egy fél ezedévvél ezelőtt ugy eünt, hogy csak a neve maradt meg a régi diplomákban és krónikákban.

A gyermek.

Budapest, június 3.

A mosolygós képű, tiszta kacagásu gyermek, akiért küzdödnék a nagy életharcok és akinek az egészséges jóllakottságért családok energiája feszül meg, odaát, a Duna mögött nem az a bálványozott uralkodó, akinek a megjöttéért férfialmok és asszonyosóhajok epednek. Tolnán, Baranyán, meg a szőlős Somogyban a gyereksírás elátkozott valami, az apró isten szomorúan megtört csapás a gyermekáldás pedig feketén feketéllő átok. A gyermeket nem várják bevezetésre vágyó, szerelmes szívvel, — de elkívánják a közeledtet és rettegnek tőle. A Dunántul megyéiben az asszonyok, akik erősek és éppen olyan szerelmes természetűek, mint a világ valamennyi asszonyai, nem akarnak anyák lenni. Az anyaság nekik nem szentség, de teher. A vajadás kínjai, a terhesség kényelmetlen állapota csak visszataszítást, csak nem-akarom huzódózást kelt bennük. És ha már gyermeknek kell lenni, hát abból elég nekik egy is. Az anyaság gyönyörűségeit mind átérzik benne, a fájdalmait és a terheit pedig lefokozzák a legkevesebbre.

Erről a tényről már sokat beszéltek az állam népességének hivatalos tudósai. Sokat sirtak az ország nyugati részének az elnéptelenedésén, mert hiszen ennek föltétlenül be kell állnia, ha a kidölt szülők helyére csak egy gyermek lép, az „egyke”. És tartottak az „egyke” ellen kongresszusokat, tanácskoztak a megakadályozásának a módjairól, tanulmányozták a külföldi, különösen a francia hatóság küzdelmét az „egyke” ellen — és az elnéptelenedés, vagy legalább is a népesség szaporodásának folyton lassuló haladása tovább folyt. Az egyke pedig viritott a Dunántulon.

Most újra beledöbbennek a nagy dunántuli gyermekrettegésbe és újra kongresszust tartanak az „egyke” elleni küzdelemről Pécsen. És újra csak törvényhozásilag, meg már egyéb külső beavatkozással akarnak segíteni ezen a kérdésen. És nem látják már megint, hogy társadalmi és gazdasági bajok ellen paragrafusokkal küzdeni nem lehet. Az egyke pedig társadalmi és gazdasági baj. Különösen gazdasági.

Azok, akik azt prédikálják, hogy a népesség gazdagítása és megélhetésének az elősegítése volna a hathatós eszköz az „egyke” ellen, nem járnak helyes nyomon. Vagy mindenestre mellévágnak az igazságnak. A statisztikai adatok azt bizonyítják, hogy a népesség nyomorusága éppen nem vonja maga után az elnéptelenedést. A proletár osztályoknál sokkal gyakoribbak a sokgyermekes családok, mint a gazdagabb és tehetősebb társadalmi rétegekben. Bizonyos fokon a gazdagság vonja maga után az egykét, a gazdagsággal járó erősen fölfokozott standard idézi elő a gyermektől való rettegést. Az alacsonyabb sorban lévő népretegeknél a sok gyermek általános jelenség. A nyomor nem öli meg a gyermekeket. A nyomor nem a kicsirázatója az egykének.

De igenis, érdekesen függ össze az elnéptelenedés a népesség foglalkozásával. A parasztságnál, vagy a munkásosztályok körében az a jelenség áll elő, hogy a fölmívelő népretegeknél divik leginkább az „egyke”. Különösen a törpebirtokos osztályoknál fordul elő az egy-gyermekrendszer. Az apró birtokosok eltartanak egy családot, — de többet már nem képesek táplálni. A birtok megosztottsága a gyermekek között egyenesen a nyomorba kergetné a következő generációját egy olyan családnak, amely egy gyermeket még meg tudott élni. Ha a birtok osztatlanul száll az egykére, a létfenntartása biztosítva van, míg ha több gyermek között oszlik meg az amugy is apró tag, a földmívelő család biztos lépésekkel közeledik az elszegényedés, a birtoktalanság és a proletáriátus felé.

Épp az ellenkezője áll be ennek a helyzetnek az iparososztályoknál. Az iparral foglalkozó családnál a gyermek vagyton. Az üzem kibővítését, fölfokozását, friss munkaerő beállítását jelenti a gyermek, ami pedig

négyetes arányban való gazdagodás. A kis üzletecskéből magyszabású vállalat lehet. Apró iparból nagyipar. Iparosnál a gyermek nem elszegényedést, vagyontöbbletet, hanem vagyongyarapodást jelent. És az iparúzó társadalmi osztályoknak éppen ezért természetesen többgyermekű családok az összetevő elemei, míg a földbirtokos, különösen a kis- és törpebirtokos osztályoknál egy bizonyos ponton föltétlenül elnéptelenedés áll be. Például Franciaországban a birtokos osztályokból indul ki az elnéptelenedés, míg az iparos Németország népessége óriási mértékben növekszik.

Az „egyke“ ellen tehát nem a törvénykönyvvel kell küzdeni, hanem azzal, hogy ipart teremtenek meg az eddig csak tisztán földművelő területeken. És módot adnak a kisbirtokos családoknak arra, hogy iparosnak neveltsék a gyerekeiket. Akkor nem lesz többé rettegés a proletáriátustól, rettegés a nyomorúságtól és rettegés a gyerektől. És akkor lesz újra gyerek, sok-sok nevető képű, tiszta kacagású gyerek szólós Somogyban és Tolnában-Baranyán.

A szabadkai gyilkosság.

— A császár vallomása. —

Budapest, június 3.

A szabadkai gyilkosság ügye nagy léptékekkel halad a teljes kibontakozás felé. Most már úgy áll a dolog, hogy hiábavaló a tetteseknek minden tagadása, a vizsgálóbíró nyomról nyomra haladva, rábizonyítja a fölbuiltókra a bűnt. Haverda Mária a bizonyítékok súlya alatt már görnyedezik s ma bevallotta, hogy többször emlegette, hogy meg kellene ölni az öregasszonyt, de azt mondta, hogy csak elkészítésben kívánta az anyja halálát.

A mai nap szenzációja Major István hűvösvölgyi császár vallomása. Major részletesen előadta, hogy őt lövöldözésen két embert, akiket felismerne, ha szembesítenék vele.

— Március végén — beszélt — a napra bizony már pontosan nem emlékszem. Lővést hallottam a Hűvösvölgyben a sósó irányából, onnan, ahol sőt hirtelen el a kis özikék száma. Elindultam a lövés irányában, alig tettem néhány lépést, megint hallottam, hogy lőttek. Csakhamar két felöltös, uri külsejű embert pillantottam meg. Az egyiknek puha, a másikon fekete kemény kalap volt. Az egyiknek a kezében egy Browning volt. Rájuk szóltam, hogy itt nem szabad lövöldözni, mire az egyik ur, akinek az arezán több vágás volt, azt mondta, hogy ők mindketten rendőrtisztek, a fegyvert csak kipróbálják. Ha csakugyan rendőrtisztek az urak, — mondtam nekik — akkor tudniok kell, hogy itt tilos a lövöldözés. A vágottképi erre a zsebébe nyúlt, hogy igazolja magát. Azt hittem, tényleg rendőrök, velük pedig tanácsos jóban lenni, hát nem koboztam el a fegyvert. Erre a másik is megszólalt, azt mondta, hogy a fegyvert negyven koronáért vették egy kollégájuktól, azért jöttek ide, hogy itt kipróbálják. Azt mondtam nekik, hogy a hidegkúri határban lövöldözhetnek, itt nem. Az urak ekkor köszöntek és eltávoztak.

A szenzációs vallomás után a vizsgálóbíró nyomban felhozatta ezellájából Jánossy Aladárt, hogy szembesítse a hűvösvölgyi erdőfelügyelővel. Mikor Major megpillantotta Jánossyt, így szól:

— Kérem, ez volt az. Ráismerem. Jánossy szintén felismerte Major Istvánt. Jánossyt ezután visszavezették ezellájába. Utána a Vojthával való szembesítés következett. Amikor Major végignézett Vojthán, nyugodtan jelentette ki:

— Ő az. Megismerem a vágott arezáról. Ő lövöldözött.

Vojtha dühösen, idegesen kiáltja:

— Soha életemben nem láttam ezt az embert.

— Ő az, ráismerem, — ismételte meg újra.

— Engem nem láthatott, mondja idegesen halálsápadtan Vojtha, amint Major másodízben is erősen végigvizsgálja.

Az izgalmas szembesítés után Vojthát vizsgáló szakszakszerték ezellájába.

Ugy Vojtha Antal, mint a többi vizsgálati fogolyra nézve dr. Winckler István szabadkai királyi ügyész azt indítványozta a vizsgálóbírónak, hogy vizsgálta meg elmeállapotukat. Dr. Costán Miklós helyt adott az indítványnak és elrendelte, hogy a törvényszéki orvosok ugy Haverda Mária, valamint Jánossy Aladár és Vojtha Antal elmebeli állapotát vizsgálják meg. Ez a vizsgálat, melylyel dr. Barta Antal és dr. Váli Dezső törvényszéki orvosokat bízták meg, harmincz napig is eltart s így a szenzációs bűnügy tárgyalására csak júliusban kerülhet a sor.

A szabadkai vizsgálatnál párhuzamosan Budapestben is folynak kihallgatások.

Dr. Székely Lajos vizsgálóbíró ma délelőtt hallgatta ki az Erzsébet- és Terézvárosi Takarékpénztár Hitelszövetkezet titkárát, Biró Armin-t, mint tanut arra a körülményre nézve, hogy ez év márczius hónapjában Jánossy és Vojtha Antal járt-e Szabadkán. Biró Armin kihallgatása folyamán elmondta, hogy a gyilkosság napján este a Royalban ült a feleségével, mikor a kávéházba telefonált Klein Pál Lipótné és megkérdezte tőle, hogy férje ott van-e. Együtt közölte vele, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét Szabadkán meggyilkolták és kérte őt, értesítse e hírről a meggyilkolt leányát, Haverda Mariskát. Biró át is ment Budára, Haverda Mariska Török-utcai lakására, de nem találta otthon. Azután Klein Pál Lipóthoz ment, aki szintén nem talált otthon; később azonban hazajött. Másnap reggel merő kiváncsiságból Klein Pál Lipóttal együtt leutazott Szabadkára.

Azután válaszolt a szabadkai vizsgálóbíró által feltett kérdésekre. Elmondta, hogy márczius 25-én este a feleségével és a sógorójával kiment a keleti pályaudvarhoz, ahol sógorát, Denneberg Henrik szabadkai pénzügynököt várta. A keleti pályaudvar peronján találkozott Jarmatzkynéval, akitől megkérdezte, hogy mit csinál ott. Jarmatzkyné azt felelte, hogy híreket vár Szabadkáról, mert most jön Vojtha. Azt is megjegyezte, hogy Jánossy szintén kijön a vasúthoz, mert este tíz órákor a keleti pályaudvar éttermében hármában találkozójuk van. A tanu aztán elvált Haverda Mariskától és miután Denneberg megérkezett, vele együtt gyalog ment a Rákóczi-ut 86. szám alatt levő lakásába, onnan pedig villamoson ment tovább. A villamoskocsin ismét találkozott Haverda Mariskával, aki Jánossy társaságában volt. Jarmatzkyné ez alkalommal megjegyezte, hogy Vojtha megjött és rámutatott a villamos ablakán keresztül a gyalogjáró szélén ballagó Vojthára. A tanu látta is Vojthát, aki a keleti pályaudvartól befelé jött a városba.

Mára idézték be Biró Armin feleségét is, aki azonban nem jelenhetett meg, minthogy vidéken tartózkodik. Biró Armin vallomását a vizsgálóbíró megküldi a szabadkai törvényszéknek.

A polgári törvényszéken Haverda Mariska ellen mára üzték ki a esődtárgyalást. A bűnös nő ellen ugyanis négyezer korona s tartozása miatt egy szövetkezet kérte a esőd elrendelését. Ezzel szemben az asszony ügyvédje halasztási kérvényt adott be. Ebben azzal érvel, hogy kiállítás van rá, hogy a hitelezőkkel ötven százalékos egyezséget tudnak kötni. A halasztási kérelem felett Bothos törvényszéki bíró ma még nem határozott. Egyelőre bevárja a esődöt kérő hitelező nyilatkozatát s amíg ez be nem érkezik, az ügy szünetelni fog.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Napta. Péntek, június 4. Róm. kath.: Kuthon. — Prot.: Kerény. — Görög-orsz.: máj. 22. Bazilisz. — Zsidó: Sziv 15. — A nap két reggel 4 óra 6 percek, nyugszik este 7 óra 50 percek. — A hold két este 8 óra 36 percek, nyugszik éjjel 4 óra 11 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad d. u. 4 órákor. A belügyminiszter fogad d. u. 3 órákor. A földművelésügyi miniszter fogad d. u. fél 5-kor. A közoktatásügyi miniszter fogad d. u. 4 órákor. Tavasz kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—5 ig. Belépődíj 1 korona. — Francois Courtens ki-

állítás a Könyves Kálmán szalonjában. Nyitva 9—7. Belépődíj 50 fillér. — Állandó kiállítás az Uránia Kirgótéri szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-u. 3.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum régi-ségtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum 3—6-ig. — A Fővárosi Múzeum 9-től fél 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—6-ig. — A Történelmi Képesarnok 10-től fél 2-ig. — A Közlekedési Múzeum 2—6-ig. — Az Aquineumi Múzeum egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum 9—1-ig és 6—8-ig. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9-től fél 1-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A kereskedelmi múzeum könyvtára 9—2-ig és 6—8-ig.

Spanyolországnak zsidók kellene.

* * *

A katolikus Spanyolország egész társadalmi megmozdult most, hogy az 1492-ben kiüldözött, s azóta hazátlan spanyol zsidóságot visszatelepítsék.

Nem tudom, vajjon csak egyszerű visszatelepítésről van-e szó a spanyol zsidóság visszahívásánál vagy pedig törvényhozási aktusról is, az 1492-iki számú törvény hatályon kívül helyezéséről.

Akár így, akár úgy kell is megcsinálni azonban, a négyszázados hiba korrigálását, bizonyos, hogy meg fogják csinálni. Nagyon előkelő emberek állanak a mozgalom élén és az ügy propagálását a legszélesebb rétegekre terjesztik ki. Nem adok bele sok időt és megtörténik a sérelmes törvény eltörlése, amelylyel négyszázados csufúságot mos le magáról Spanyolország. Aztán pedig, ha a zsidóság számkivetése megszűnt, elkezdnek majd egy nagyszabású telepítési politikát. A világ minden tájékáról, keletről, nyugatról — megkísértik visszahívogatni az elűzött zsidóság késő utódait.

És lehet, hogy azok a spanyol zsidók haza fognak menni az ősi hazába. Lehet, mondom. — mert azoknak a kivert zsidóknak ma élő maradékai, — akárhol élnek, a keleten vagy a kultur nyugaton, — ma is mind spanyolul beszélnek és magukat spanyolnak nevezik. Nem esodálatos ez? Négy-száz év után! Kivert, kergetett zsidóknak maradékai...

Hát annyi bizonyos, hogy ha ezek az emigráns utódok visszatelepülnek Spanyolországba, velük jelentékeny vagyoni erőket nyer majd az a zsidó nélkül koldussá vált szép ország. Mert azok a spanyol zsidók csaknem kivétel nélkül és csaknem mindenütt vagyonos emberek.

Lehet, hogy tudják is ezt azok, akik a spanyolországi mozgalmat megindították. Sőt valószínűleg nagyon is jól tudják. A számitásuk tehát még gazdaságpolitikaiilag is okosnak látszik, nem is szólva arról, hogy a posványossá lett sűrű spanyol faj egyenesen föl fog frissülni az eleven, üzleti szellemtől forró zsidó keveredésben. Jellemző azonban, hogy nem ezeket a bevallható, okos és őszinte okokat vallják be a mozgalom indokál, hanem egy naciionalista hazugságot, egy hangzatos frázist dobnak be a tömegbe hangulatkeltésül.

Azért jöjjenek haza a zsidók — mondják. — hogy a spanyol nemzet jóvá tehesse hű fiainak utódaiban, az apákon elkövetett négyszázados vétket.

Szóval a spanyol nemzet az nagylelkű, lovagias — még az utálatos zsidót is keblére öleli.

Hogy azonban annak a zsidónak pénze van, Castilia pedig koldus, hogy az a zsidó

kereskedni, ipart üzni tud, a hidalgó pedig csak koldulni akar, — azt már nem lehet beületesen bevallani.

— **Kossuth Ferencz gyógyulása.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter állapotában a javulás állandó, kiváló személyiség, egyházi elcsőzör betegsége után lakását s rövid sétakocsizást tett a városban.

— **Gróf Zichy Aladár utazása.** Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, vajthai birtokára utazott, ahonnan holnap, pénteken tér vissza a fővárosba. A miniszter előreláthatóan már szombaton Bécsbe utazik.

— **Az orvostudományi kar dékánja.** A budapesti tudomány-egyetem orvoskara a jövő évre újra megválasztotta dékánárá dr. Liebermann Leót, jegyzővé pedig dr. Preisz Hugót. Kari könyvtáros lett dr. Bököy Árpád, szigorlati elnökhelyettesek: dr. Preisz Hugó s dr. Perlík Ottó. Az orvosi szigorlatok helyettes cenzorainak névsora csak annyiban változott, hogy a belgyógyászati szigorlatokhoz vizsgálóul megválasztották dr. Müller Kálmánt.

— **A pápa születésnapja.** Rómából jelentik, hogy a pápát születésnapja alkalmából sok uralkodó és államfő, kiváló személyiség, egyházi fejedelem, katolikus egyesület és intézet üdvözölte a világ minden részéből.

— **A koronázás évfordulója.** A koronázás évforduló ünnepét június 8-án, a jövő kedden a szokott módon ülik meg a fővárosban. Az egyes plébánia templomokban hálaadó istentiszteletek lesznek, amelyekben testületileg jelenik meg a tanuló ifjúság. Az egyes tanintézetekben a tanárok és tanulók közreműködésével iskolai ünnepségeket rendeznek. Az előadások a főváros összes iskoláiban szünetelnek.

— **Török küldöttség Bécsben.** Ma este hat órakor ért Bécsbe a szultán trónralépését notifikáló bizottság, amelynek Tevfik pasa, Gabriel effendi miniszter és Halil pasa hadosztályi tábornok a tagjai. A pályaudvaron a bizottságot a beosztott díszszolgálat és a török nagykövetség személyzete üdvözölte és a Hofburgba vezette, ahol mint az uralkodó vendégei fognak lakni.

— **Nihilisták a császár élete ellen.** Ismét merényletet terveznek az orosz nihilisták a császár élete ellen. Ez a hír érkezik Párison át Pétervárról: A „Le Journal”-nak ugyanis táviratozzák Pétervárról, hogy a nihilisták merényletre készülnek a császár ellen. A rendőrség átkutatja a Nikolaj-vasutat, amely Pottavába vezet. Ezen a vasutvonalon fog a császár a pottavai esata századik évfordulóján rendezendő emlék-ünnepre utazni. Igen sok letartóztatás történt. A rendőrség mélyszélesen titkolódik és a császári család biztonsága érdekében szigorú intézkedéseket tett. A vasutvonalat már most őrzik a katonaság. A „Morning Leader” pétervári tudósítója jelenti, hogy a rendőrség a pottavai vasutvonalon vizsgálatot tartott és kiderítette, hogy a császár élete ellen a forradalmárok merényletet terveztek.

— **Hol fog nyaralni a német kancellár?** Bülow herceg birodalmi kancellár a nyár folyamán hosszabb ideig fog üdülni Heiligendam keleti tengeri fűrdőben. A herceg ezen a fűrdőhelyen régebbi években gyakran keresett és talált üdülést.

— **Személyi hír.** Báró Wesselényi Miklós koronáér Kolozsvárról ma Budapestre érkezett és felkereste régi kezelőorvosát, dr. Kovács Izsó ismert hemopathát, hogy annak tanácsát kikérje.

— **György ufi rosszakodik.** Belgrádból jelentik, hogy György herceg tegnap megjelent a hadügyminisztériumban és mivel a hadügyminisztert nem találta, megbízta a hadügyminiszter első hadsegédét, hogy mondja meg a miniszternek, hogy ha Okanovics őrnagyot azonnal nem állítják hadi törvényszék elé és nem degradálják, akkor ő kutyakorbácsosul fog elégtételt venni az őrnagyon nyílt utcán. Meg is mutatta a korbácsot a hadsegédnek, aztán eltávozott.

— **Az egyetemi évzáró istentisztelet.** A budapesti tudomány-egyetemi évzáró istentisztelet június 13-án, vasárnap délelőtt 10 órakor tartják meg az egyetemi templomban. Az ünnepi Tedeumot dr. Walther Gyula ez. püspök, a központi papnevelő intézet kormányzója fogja mondani.

— **Báró Czibulka hadtestparancsnok nyugalmában.** A bécsi „Zeit” írja mai számában, hogy katonai körökben a budapesti 4. hadtest parancsnokságában bekövetkező változásról beszélnek. Czibulka táborsternagy, budapesti hadtestparancsnok legközelebb nyugalmába megy. Hogy ki fog helyettesíteni parancsnokul Budapestre kerülni báró Czibulka helyére, még nem lehet bizonyosan tudni. Lehet, hogy valamelyik öregebb hadtestparancsnok kerül a 4. hadtest élére. Első helyen áll ezek között Auffenberg lovag altábornagy, aki most a tiszti-iskolák főparancsnoka. Ez az érdemes katoná mindenestre hadtestet kap. Czibulka Hungert lovag táborsternagy most a rangban legidősebb hadtestparancsnok, 1842-ben a morvaországi Boskovitzban született. Pályáját 1864-ben mint hadnagy kezdte a 6. tábori tüzérezredben. Az 1866-iki háborúban a megszálló-esapathoz osztották be. 1872-ben a vezérkarba került. Az okkupáció idején a 2. hadtest főhadiszállásán volt alkalmazásban. Mind a hadiiskola tanára, egyuttal magántanítója volt Ferencz Ferdinánd és Ottó főhercegeknek. 1892-ben vezérőrnagyi rangot kapott, a 62. gyalogezred, majd a 31. gyalogezred parancsnoka s 1896-ban altábornagy lett. 1904. óta a 8. hadtest parancsnoka volt, a múlt évben pedig a 4. hadtest parancsnokságát vette át.

— **Fodor József szobra.** Fodor Józsefnek, a kiváló magyar tudósnak, a nagy légióikusnak szobrát augusztus hó 29-én, a nemzetközi orvoskongresszus megnyitása napján lepezik le. Az Országos Közegészségi Egyesület, amely a szoborra szükséges pénzt összegyűjtötte, most arra kéri mindazokat, akik a gyűjtőlevelet még be nem küldötték, hogy azt a gyűjtött összeggel mielőbb küldjék el a szoborbizottság pénztárosához, dr. Szegedy-Maszák Elemér m. kir. iparfelügyelőhöz (VIII., Rökk Szilárd-utca 41.)

— **Gyógyszerészi muzeum.** Nagy lelkesedéssel és kitartó buzgalommal gyűjtik az ifjú gyógyszerészek az anyagot a gyógyszerészi muzeumhoz. Fáradságukat és ügyseretüket, úgy látszik, siker koronázza, amennyiben az érdekes gyűjtemény napról-napra gyarapszik értékes és felette tanulmányos tárgyakkal. Sorra előkerülnek régi, elrejtett falusi patikákból, amelyek évszázadok óta vannak egy-egy család kezén, műszerek, tégelyek, tartályok, vények, előírások és egyéb mindenféle patikaszer, amelyeknek kortörténeti érdekességük is bőven akad. A középkor elejének néhány emléktárgya is került már a gyűjteménybe, vörmes reményű alehimisták műszerei, olvasztó tégelyei, tudósok lombikjai, javasasszonyok fazekai és még sok más. Igen érdekesek a régi receptek és gyógyszerkészítési előírások is, amelyek közül ma, évszázadok múltán is igen sok van még használatban, jóformán változatlan formában. Sok régi rendelkezésben rajta áll még a gyógyszerek nevein kívül a javasoló eljárás is, mint a kövel való körülkerítés, a forró tégelapoz szolgálatása, a fő körüljárása és egyéb mindenféle babonás dolog. Az előírások nagy része latin nyelven van, de igen sok a magyar nyelvű irás is. A muzeum helyiségei az Ifjúsági Önképzőkör szobái, már nem felelnek meg a célnak és a nagyszámban érkező anyag elhelyezésére alkalmatlanok, de a bizottság, amely a nyári szünet alatt is együtt marad, észre megfelelő helyiségről is remél gondoskodhatni.

— **A görög-keleti egyházak új fenhatóságai.** Nagyszabású és jelentőségében messze kiható tervvel foglalkoznak ez idő szerint bécsi és budapesti mértékadó körök, hogy a görög-keleti egyházak felett befolyásunkat feltétlenül biztosítsuk. Első sorban arról van szó, hogy a boszniai és hercegovinai görög-keleti egyházak a konstantinápolyi patriarkátustól kiszakittassanak és azután Dalmácia, Horvát- és Szlavonországok hozzácsatolásával egy külön metropoliában egyesíttessenek a karlócazi patriárka vezetése alatt. A karlócazi patriarkátus alá tartozó négy püspökség részére Budapest székhellyel új metropolia létesíttetnék. Azonkívül terveznek egy új orosz metropoliát a bukovinai egyházak befogadására. A többi görög-keleti püspökségek érintetlenek maradnak. E reform egyik célja az, hogy az orosz kormányának a görög-keleti hívekre gyakorolt befolyását gyengítse.

— **Hazatérés Boszniából.** Azoknak a póttartalékosoknak visszazállítása, akik a 15. (szerajevói) hadtest és a zárai katonai parancsnokság keretébe tartozó csapatoknál rendkívüli tényleges szolgálatot teljesítettek, befejezéséhez közeledik. A 99. gyalogezrednek póttartalékos legénysége május 30-án Pocából Znaimba, a 11. gyalogezred póttartalékosai pedig május 31-én Kalinovikból Piskbe érkeztek. A 65. gyalogezrednek póttartalékos legénysége június 1-én érkezett Vlasenícából Munkácsra, a 73. gyalogezred pedig ma érkezik meg Petrováczból a csehországi Égerbe. Számos zászlóalj, amelyek már hosszabb idő óta fölemelt létszámmal Bosznia és Hercegovina keleti határainál állomásoztak, oly kevés volt az elbocsátott póttartalékosok száma, hogy ezeket a szállítmányokat maguk a csapatparancsnokok a menetrendszerű személyvonatokkal indították utnak.

— **A román kulturliga gyűlése.** A román kulturliga ez idei gyűlését vasárnap tartotta Jassyban. Ezuttal a liga nem igen foglalkozott politikával és a Magyarország elleni kifakadások is elmaradtak. Csak dr. Draghiescu krajovai kiküldött emlékeztet meg néhány szóval a Kárpátokon túli románokról és Vlád Aurélné pőréről. A gyűlés elfogadott egy határozatot, mely szerint a liga egy román irodalmi olvasókönyvet ad ki, amelyet Erdélyben fognak kinyomtatni azért, mert különben annak terjesztése Magyarországon akadályokba ütköznék.

— **Az alaszki világiállítás megnyitása.** Seattleben tegnapelőtt nyílt meg az alaska-yukon-pacifica világiállítás, amely főleg Északnyugat-Amerika, sajátlag pedig Alaszka fejlődését az ipar terén fogja dokumentálni és bemutatja a természetnyújtotta segédesszközöket is. A kiállítást Taft elnök nyitotta meg a washingtoni Fehérházból, úgy hogy egy villamosgomb megnyomásával forgásha hozta a kiállítás területén elhelyezett óriási kerékművet. A kiállítás 25 millió koronába került és két évig készülődtek rá. Legérdekesebb épületeinek egyike az Alaszka-ház. Az óriási Foreign-palotában vannak Német-, Francia-, Angolország- és más államoknak kiállított tárgyai. Sokat állítottak ki a Filippi-szigetek, a Hawaii-szigetek és Japán. A kiállítás folyamán látványosságokat is rendeznek; ezek között szerepel az automobilverseny, amely nagy érdeklődés mellett kezdődött meg. A versenyzők 4000 mértföldnyi utat tesznek meg és utirányuk a következő: Newyork, Albany, Syracuse, Buffalo, Toledo, Chicago, Bloomington, St.-Louis, Kansas City, Daklay, Denver, Chevenne Rock River, Wansutter, Granger, Blitz, Boise, Walla-Walla, Pendleton, Seattle.

— **Holdfogyatkozás.** A későn hazatérő embereknek ma éjjel ritka természeti jelenségben volt részük. Megfigyelhették, hogy a tisztai nyári égbolton, hogy sötétül el lassanként a hold ezüstös korongja. A holdfogyatkozás éjféltől kezdődött és körülbelül hajnali három óráig tartott, amikor a teli hold egészen elhagyta a föld árnyékát. A földárnyék a holdtányér legészakibb pontján lépett be és a nyugati oldalon távozott. A ritka természeti jelenségnek a késő éjjeli órák dacára sok nézője akadt.

— **Lopuchin utóda.** Pétervárról táviratozza a berlini Lokalanzeiger tudósítója, hogy senki sem akarja elfogadni a rendőrség igazgatói állását, amelyet ezelőtt Lopuchin töltött be. Hasztalan fáradozik Stolypin miniszterelnök, nem talál erre az állásra alkalmas jelöltet. De a párisi titkosrendőrség főnökségére sem pályázik senki, holott ez az állás évi 50,000 frank fizetéssel van egybekötve s ezenkívül félmillió rendelkezési alappal van dotálva elszámolási kötelezettség nélkül.

— **Tanítói jubileum.** A székesfehérvári református egyház most ünnepelte Salamon Károly főtanító működésének 30 éves jubileumát. Az ünnepelt tiszteletére rendezett lakomán mintegy 200-an voltak jelen. A jubilánst Pálffy Károly főgondnok és Miklós Géza ref. lelkész üdvözölték meleg szavakkal. Üdvözölő beszédet mondottak még Bakó József orsz. képviselő, Szirbek József a községi iskolák igazgatója, Lipsey Lajos árvászeki ülnök, Simon Sándor főkapitány és Gara József fővárosi hírlapíró. A tanító meghatóan mondott köszönetet az őt ért megtisztelésért. Az ünnepélyen a fehérmegyei ref. egyházak küldöttségileg voltak képviselve.

— **Uj földrengés Messinában.** Megint földrengés látogatta meg a boldogtalan Messinát, mely nem volt ugyan oly romboló, mint az első katasztrófa, mindamellett a lakókat újból halálos rémületbe ejtette. Tegnap éjjel tizenkét óra tizenöt perczkor kezdődött a földindulás, mely huszonhárom perczig tartott. A pánik leirhatatlan volt. A templom harangjait félreverték. Több ház beomlott. Néhány oszlop, néhány égnek meredő fal, félig ép ház, amelyek még a decemberi földrengés óta megmaradtak, lezuhantak és összeomlottak. Az álmukból felriadt emberek fogyatékos ruházatban lélekszakadva menekültek a szabadba és ott csoportolba verődve, jajveszékelve várták a történéseket. Mindenki attól félt, hogy megismétlődnek a decemberi borzalmak. Rémes volt a menekülés, anyák és apák karon fogták gyermekeiket és úgy rohantak le, sokan egészen meztelenül az utcára. Az egyik téren három-négyezren lehetnek együtt. Sok százan voltak az utcákon, legtöbbször a tengerpartra menekültek, ahol a hajók még órák múltán is erősen himbálóztak a földrengéshez kapcsolódott tengerrengés nyomán. Éjjel félgyakor a földrengés megismétlődött, de ekkor már az elsőnél jóval kisebb földlökést érezték és tizenkét másodperczig tartott. A lakosság reggelig az utcán maradt. Több ember megsebesült és többen megőrültek.

— **Magyar repülőgép.** A magyar aeronauták zajtalanul bár, de annál nagyobb buzgalommal működnek azon, hogy a magyar repülőgéptechnika fejlődését előmozdítsák és méltó helyet biztosítsanak a magyar névnek a reimsi nemzetközi versenyben. Az Automobil-Club aviatikai osztálya túl van már a kezdet nehézségein és programjához hiven rövid időn belül megkezdik a repülési gyakorlatokat. Miután azonban a közvélemény még nem méltatja kellő figyelemre a magyar aviatikusok tervekességét és a közadakozás nem segíti őket törekvéseikben, néhány lelkes főúr kijelentette, hogy ők vesznek repülőgépeket és azokat gyakorlatozás végett az aviatikai osztálynak boosátják rendelkezésére. Ennek megfelelőleg Tolnay Lajos országgyűlési képviselő s az aviatikai osztály fardatadalan előadója még e hónap végén Párisba utazik, első sorban azért, hogy maga is megtanuljon repülni, vagyis, hogy megszerezze a pilóta-jogvisítványt; másodsorban azért, hogy Csekonics, Károlyi Imre, Károlyi Mihály és Edelsheim-Gyulay Lipót grófok megbízásából és részükre repülőgépeket rendeljen meg. Valószínű, hogy gróf Edelsheim-Gyulay Lipót is, aki nagy rokonszenvenvel és áldozatkészséggel támogatja aviatikusainkat, elutazik Párisba, hogy ő is elsajátítsa a repülés mesterségét. Így hát most már alapos kilátásunk van arra, hogy augusztusban a magyar fővárosban is megkezdődnek a repülési kísérletek, amiről bizonyára az egész nemzet örömmel vesz tudomást.

— **Hadi léghajók Amerikában.** Az amerikai hadügyi kormány egy hatalmas léghajó-flotta létesítésének tervén dolgozik. Az Atlanti-óceán partvidékén a terv szerint negyven léghajó-állomás épülne és a partvidék védelmére kétszázötven területre egy-egy léghajó jutna.

— **A katonai iskolák tanárainak kiképzése.** A hadügyi kormány a katonai real- és hadapródiskolák tantervét és működését közelebb akarja hozni a civiliskolák működéséhez. E célból nemcsak az iskolai tanterv módosításáról történt gondoskodás, hanem a katonai iskolák tanárainak szakszerű kiképzéséről is. A kiképzés végett a honvédelmi minisztérium tanfolyamot létesített, amely három részből áll: előkészítő tanfolyamból, amelynek folytatása a hallgatóknak civil középiskolákban való gyakorlata és végül befejező kurzusból. A tanfolyam vezetője dr. Fináczy Ernő egyetemi tanár, tanárai: dr. Lieberman Leó, Alexander Bernát egyetemi tanárok, dr. Révész Géza egyetemi m. tanár és dr. Weszely Ödön főreáliskolai igazgató. Azonkívül több katonai szakférfi működik mint előadó tanár. Az előkészítő kurzus e hó 1-én nyílt meg a Ludovika Akadémiában az Akadémia parancsnoka, továbbá a honvédelmi minisztérium képviselői: Szurmay Sándor vezérkari őrnagy és Schnetzer Ferenc vezérkari őrnagy jelenlétében. A kurzusnak 40 hallgatója van, kik közül három hadnagyok, a többi főhadnagy, kapitány és őrnagy.

— **Thököly Imre emléktáblája.** II. Rákóczi Ferenc bujdosó társának, Thököly Imre fejedelemnek hamvait — mint ismeretes — a kassai lutheránus templomban helyezték örök nyugalomra. Nyugvóhelyének méltó módon való megjelöléséről az állam gondoskodott. Hatalmas emléktáblát rendelt meg Holló Barnabás szobrászművésznel, amelyet szarkofágja fölé a templom falába illesztettek. A ezimere táblát a fejedelem domborművü mellékepe díszíti, amely alatt életrajzi adatai olvashatók. A szövegezést kiváló történettudó: Thaly Kálmán végezte. Az emléktábla kivitelei munkáival a közelben teljesen elkészülnek s azt országos ünnepély keretében fogják leleplezni.

— **Kormányképviselek az érettségi vizsgákon.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az autonóm felekezeti középiskolák idei rendes érettségi vizsgálatára a következő kormányképviseleket küldötte ki: 1. A dunántúli református egyházkerületben: A budapesti ref. főgimnáziumhoz dr. Hegedűs István budapesti tudományegyetemi ny. r. tanárt, a halasi ref. főgimnáziumhoz Imre Sándor egyetemi magán- és polgáriskolai tanító-képzőintézetű rendes tanárt, a kecskeméti főgimnáziumhoz dr. Kacsok Pongrácz kecskeméti állami főreáliskolai h. igazgatót, a nagykerési főgimnáziumhoz dr. Kérészy Zoltán kassai kir. jogakadémiai igazgatót. 2. A dunántúli ref. egyházkerületben: A pápai ref. főgimnáziumhoz Bakó József országgyűlési képviselőt, a csurgói főgimnáziumhoz dr. Szász Károly vallás- és közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsost. 3. A tiszántúli ref. egyházkerületben: A miskolci ref. főgimnáziumhoz dr. Szádeczky Gyula kolozsvári tudományegyetemi ny. r. tanárt, a sárospataki főgimnáziumhoz dr. Major Károly fogarasi állami főgimnáziumi igazgatót, a rimaszombati egyes. prot. főgimnáziumhoz dr. Haendel Vilmos debreczeni ref. jogakadémiai tanárt. 4. A tiszántúli ref. egyházkerületben: A békési ref. főgimnáziumhoz dr. Bartha Béla selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolai jogtanárt, a debreczeni főgimnáziumhoz Balogh Károly kolozsvári ref. főgimnáziumi igazgatót, a hajduböszörményi főgimnáziumhoz dr. Öreg János debreczeni ref. főiskolai tanárt, a hódmezővásárhelyi főgimnáziumhoz Szóts Farkas budapesti ref. főiskolai tanárt, a kislécsényi főgimnáziumhoz Kines Gyula zilahi ref. főgimnáziumi igazgatót, a máramaros megyei főgimnáziumhoz Kende Ferenc szegedi állami főgimnáziumi tanárt, a mezőtúri főgimnáziumhoz Jakab Ödön budapesti állami főreáliskolai tanárt, a szatmárnémeti főgimnáziumhoz dr. Szádeczky Lajos kolozsvári tudományegyetemi ny. r. tanárt, a karaszói főgimnáziumhoz dr. Antal Géza pápai teológiai akadémiai tanárt és a hajdunászi főgimnáziumhoz Hamar István budapesti ref. főiskolai igazgatót. 5. Az erdélyi ref. egyházkerületben: A kolozsvári főgimnáziumhoz dr. Pap Tibor máramaros megyei ref. jogakadémiai igazgatót, a nemesváráshelyi főgimnáziumhoz dr. Ferenczy Árpád egyetemi magán- és sárospataki ny. r. jogtanárt, a nagyenyedi főgimnáziumhoz dr. Szádeczky Bélát, a kolozsvári Erdélyi Múzeum könyvtárnokát, a sepsiszentgyörgyi főgimnáziumhoz Juhász László hanvai ref. lelkészt, a szászvárosi főgimnáziumhoz dr. Erdélyi Lajos egyetemi magán- és polgári iskolai tanítóképzőintézetű r. tanárt, a székelyudvarhelyi főgimnáziumhoz dr. Dsiky Lajos debreczeni ref. főiskolai tanárt és a zilahi főgimnáziumhoz dr. Pruzsinszky Pál budapesti ref. teológiai tanárt. 6. A bányai ág. h. egyházkerületben: A budapesti evang. főgimnáziumhoz dr. Schneller István kolozsvári tudományegyetemi ny. r. tanárt, a békéscsabai főgimnáziumhoz Raffay Sándor volt teológiai tanárt, budapesti evang. lelkészt és a szarvasi főgimnáziumhoz dr. Moravcsik Géza középiskolai tanárt, az orsz. m. kir. zenekadémia titkárát. 7. A tiszántúli ág. h. evang. egyházkerületben: Az eperjesi evang. főgimnáziumhoz dr. Maszyk Endre pozsonyi ev. teol. igazgatót, a nyíregyházi főgimnáziumhoz dr. Pruzsinszky János budapesti gyakorló főgimnáziumi tanárt, a késmárki főgimnáziumhoz dr. Reichenhaller Kálmán budapesti áll. főreáliskolai tanárt, a rozsnói főgimnáziumhoz cöttevényi Nagy Olivér kassai kir. jogakadémiai tanárt és az iglói főgimnáziumhoz dr. Szlavik Mátyas eperjesi főiskolai igazgató-tanárt. 8. A dunántúli ág. h. evang. egyházkerületben: A pozsonyi ev. főgimnáziumhoz Fischer Miklós iglói ev. főgimnáziumi igazgatót és a selmecbányai főgimnáziumhoz Kovács Sándor pozsonyi teol. akadémiai tanárt. 9. A dunántúli ág. h. evang. egyházkerületben: A soproni ev. főgimnáziumhoz dr. Obetkó Dezső eperjesi jogakadémiai tanárt és a felsőlövői főgimnáziumhoz dr. Serédy Lajos budapesti ev. főgimnáziumi tanárt. 10. Az erdélyi ág. h. evang. egyházkerületben: A brassói ev. főgimnáziumhoz dr. Jacobi Károly budapesti középiskolai igazgatót, a nagyszombati ev. főgimnáziumhoz és ugyanott az ev. főreáliskolához Schuber Mátyas budapesti áll. főreáliskolai tanárt, a medgyesi ev. főgimnáziumhoz dr. Mikler Károly eperjesi jogakadémiai tanárt, a szegvári főgimnáziumhoz dr. Mágócsy-Dietz Sándor budapesti tudományegyetemi ny. r. tanárt és a besztzercei ev. főgimnáziumhoz dr. Theisz Gyula budapesti áll. főreáliskolai tanárt.

— **Öngyilkos mérnök.** Lukács-fürdő egyik kabinjában ma este mellbe lötte magát Szokoda Rezső mérnök. A golyó a balmellébe hatolt és életveszélyes sérülést ejtett a halálraunton, aki régi betegsége miatt akart megválni az élettől. Az életuntat a mentők az őrjármások kórházába szállították. A kabinban két levelet találtak, az egyiket Szokoda Józsefnek, a másikat Szokoda Dezsőnek írta az öngyilkos.

— **Az „egy” gyermekrendszer ellen.** Annak a mozgalomnak következtében, melyet az „egyke” ellen Somogyvármegye indított meg, Simontsits Elemér Tolna vármegye alispánja elrendelte a szükséges statisztikai adatok beküldését, hogy a megye minden egyes községének népesedési és szaporodási viszonyai, különösen a születési megállapíthatók és más vidékek viszonyaival összehasonlíthatók legyenek. Az adatok beérkeztek és Forster Zoltán főjegyző feldolgozta azokat. E tárgyban legközelebb az alispán értekezletre hívja össze a kiküldött bizottságot kiegészítve azt több, az ügy iránt érdeklődő taggal. A napokban tartott ily értekezletet Pécsen gróf Benyóvszky Móricz baranyamegyei főispán, amelyen szóvá tétetett, hogy a kezdeményező Somogy megye az e tárgyban májusra tervezett értekezletre még nem hívta össze, amit pedig a mozgalomhoz csatlakozott törvényhatóságok nagyban vártak. A pécsi értekezlet elhatározta, hogy a küzdelmet az egyke ellen Baranya vármegye önállóan is fölveszi és határozati javaslatot fogadott el, hogy az örökösödési, véderő és büntetőtörvénykönyv reformálendő, a gyermektelen szülők megadóztatandók, az egy-gyermekes szülőktől e czímen a kedvezmények megvonandók s a több gyermekes szülőknek kedvezmények biztosítandók. Baranyában az „egyke” pusztításai leginkább a Duna- és Dráva menti községekben, az Ormánságban (siklósi járás) Pécs környékén és részben a hegyháti és pécsváradi járásban észlelhetők, vegyesen a református, katolikus és görögkeleti népességben. E kör követeztében Baranya vármegye születési arányszáma — több, mint egy százalékkal — rosszabb, mint a jobb népesedési vármegyéké.

— **Előadás közben megvakult.** Megrendítő színész-katasztrófa híre érkezik Cincinnátiból. Warben Charls operanékes abban a perczben vesztette el szemévilágát, amikor a színpadra lépett. Az operanékesben volt annyi erő, hogy szerepét, amelyet már sokszor eljátszott, végig énekelje és ennél fogva a közönség nem vett semmit sem észre. De mikor a függöny legördült, az énekes szeméhez kapott és fölkiáltott:

— (Borzasztó szerencsétlenség ért, megvakultam!)

Ezután ájultan összeesett. A közönség csak az előadás után értesült az énekes tragédiájáról. A hirtelen megvakulást az okozta, hogy az ugynevezett reczehártya, melyre a kép lerajzolódik, hirtelen levált a szemfenékről. Orvosiilag ezt „ablatio retinae”-nek nevezik.

— **A resiczai bányakatasztrófa.** Röviden adtunk már hírt arról, hogy kedden délelőtt szerencsétlenség történt a resiczai bányában. Erre vonatkozólag ma bővebb tudósítás érkezett. A robbanás a gázközpontban történt. A gázcsövek alatt nyoloz munkás dolgozott. Hirtelen hatalmas dörrejjel szétrepedtek a gázcsövek. A munkások menekülni akartak, de hiába. Három munkás, aki legközelebb volt a gázcsövekhez, anélkül, hogy segítség érkezett volna, meghalt. Beszítették a halálos mérget. Élettelenül terültek el egymás mellett. Ez a három szerencsétlen: Schwarz Ádám, nős, három gyermek apja, aki kilencz éve dolgozik a grában; Gyorkó István, nőtlen munkás; Ispány Kálmán, nős, két gyermek apja, aki tizenegy éve állt a társaság szolgálatában. Őt munkás volt még rajtuk kívül a gázközpontban. Ezek kétségbeesetten futkostak össze-vissza és rémülten kiáltottak segítségért. A zajra figyelmessé lett Reisinger Lajos bányamester, aki az emeleten dolgozott. Lenézett a mélybe, éreztte a fullasztó gázszagot, de halál-megvetéssel sietett szerencsétlen társai megmentésére. Alighogy leért Reisinger a katasztrófa színhelyére, megcsapta a sűrűn kiömlő gáz és a falhoz vágta. A bányamester oldalbordái betörték s eszméletlenül terült el, anélkül, hogy társain segíthetett volna. Most már többen siettek le. Ugy segítették, hogy horgokat vágtak a munkások ruhájába és így húzták fel őket. Három holttestet és a súlyosan sérült Reisinger bányamestert emelték ki. Ezenkívül öt munkás szenvedett kisebb-nagyobb sérüléseket. Reisingert nyomban elosztgatni kezdték. A rendkívül erős szervezeti ember csak nagynehezen tért eszméletre, aztán a kórházba vitték a többi sebesülttel együtt.

— A mi „Dreadnought”-jaink. A pólai haditengerészeti arzenálban serény munkálkodás folyik az újabb hadihajók és felszerelések végrehajtásán. Az Olivi szigeten, amely a kikötő belsejében van, most egy 22.500 tonnás hatalmas dokk építésére tették meg az előkészületeket. Ez a vasból készített dokk haditengerészetünk legnagyobb hajóit is képes lesz magába foglalni. Az új mű két éven belül készül el. Emellett szorgosan végzik a befejező munkálatokat a „Baron Spaun” hadihajón, amelynek vízrebocsátását szeptemberben fogják megtartani. Mielőtt ez megtörténik, az Olivi-szigeten hozzálátnak a tervbe vett „Dreadnought” építéséhez. Haditengerészetünk vezetősége ugyanis elhatározta, hogy Anglia mintájára egyelőre négy ilyen hatalmas csatahajót építtet, amelynek mind egyike 55 millió koronába fog kerülni. A „Dreadnoughtok” építését már az idén meg akarják kezdeni, úgy hogy két éven belül mind a négy elkészüljön. Minthogy azonban az osztrák hajógyárak nagyon is túl vannak halmozva munkával, valószínű, hogy nemcsak egy, hanem két ilyen hadihajó építését a Danubiusra fognak bízni. Ezzel a hajógyárral az erre vonatkozó tárgyalások már nagyon előrehaladtak és remélhető, hogy az új portorei telepen nemsokára már megkezdik az óriási hadihajó építését. A négy „Dreadnoughtra” szükséges 280 millió korona költséget a haditengerészet vezetősége az ideai delegációtól fogja kérni.

— Jóváhagyott alapszabályok. Kocsuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter rendeletlen az erdélyrészi Lúziári szövetség alapszabályait és a nagyszobeni bérkocsi iparosok ipartársulatának alapszabályait jóváhagyta.

— A megvádolt rézkirály. A newyorki pénzügyvilágban igen nagy feltűnést kelt az az elkeseredett támadás, amelyet az ügyvéd Heine Ágoston, a rézkirály ellen megindított. Az államügyész azzal vádolja Heinezt, hogy a Merkantil National Bank vagyonát elsikkasztotta. Felszólította tehát az United Cooper Companyt, hogy üzleti könyveit mutassa be. A törvényszéken a társaság alelnöke kijelentette, hogy a könyveket rövid idő előtt valaki becsomagolta és ismeretlen helyre vitette. Mivel a bíróság nem adott hitelt ennek, a társaság alelnökét, aki tanuként jelent meg, letartóztatta.

— Gyilkos bányász. Petrozsényből jelentik, hogy Gicz bányász a munkából jövet összeveszett egy olasz bányásszal, mivel ez azt mondta, hogy ő keveset dolgozik. A szóváltásból verekedés támadt, melynek hevében Gicz tört rántott és az olasz munkást agyonszurta. Giczet elfogták.

— Iskolatársak találkozója. Schmid Gyula Budapest, VII., Damjanich-utca 10., Helez Ernő nevében is kéri iskolatársait, kik 1899-ben az esztergomi főgimnáziumban érettségiztek, sziveskedjenek a közös találkozó előkészítésére nála jelentkezni. A találkozó ideje 1909. július 1. Esztergomban.

— A malmok kollektív szerződést kötöttek. A főváros egyik legjelentősebb iparágában, a malomiparban ma megegyezés jött létre a munkások és a munkaadók között, amely ebben a jelentős iparágban a békét munkás és munkaadó között két évre biztosítja. A kollektív szerződés, amelyet a két fél megbízottai ma délután írtak alá, már azért is fontos, mert több helyről tetőzött kísérlet, hogy a malmokat arra bírják, hogy a munkások ellen erős harcot indítsanak s velük szerződést ne kössenek. A malomtulajdonosok azonban, akik éppen a legnagyobb s egyúttal a legintelligensebb kapitalisták közé tartoznak, az állandó ipari békét nem voltak hajlandók feláldozni. A szerződés napi tíz fillér bérjavítást biztosít a munkásoknak, de ezzel szemben a munkások lemondtak három ünnepponapról külön díjazásáról, ami eddig néhány malomban szokásos volt. A legfontosabb a megegyezésben az, hogy a malmok ezúttal is kötelesek a munkásokat hetenként teljes hat napon át foglalkoztatni, illetve hat napot megfizetni, még ha nem is dolgoztatnának, a munkások ellenben méltányolva ezt a humánus eljárást, valamint a malomipar nehéz helyzetét, lemondottak bérköveteléseikről s a munka megrövidítéséről. A vitás kérdések elintézésére választott bíróságokat fognak felállítani s kitételek van arra, hogy rövid időn belül létesíteni fognak paritásos munkaközvetítőt is.

— A zsidók visszatérése Spanyolországba. Hullámokat vet fel Spanyolországban az a mozgalom, melynek célja, hogy hívják vissza a Spanyolországból kiűzött zsidókat, tegyék jóvá „a mult nagy bűnét”. A mozgalmat *Fon Isidoro Lopez Lapina* szenátor indította meg s felhívása lelkes visszhangra talált. Ma már egész liga alakult a „hazátlan spanyolok” visszatelepítésére, mely szóval és írásban agít az ügy érdekében. A liga élén dr. *Angel Pulido* szenátor áll. Pár nappal ezelőtt a liga egy spanyol lapban felhívást intézett a néphez, melyben kifejtette, hogy a spanyoloknak becsületbeli kötelességük az utat egyengetni, hogy a zsidók visszatérhessenek Spanyolországba. A liga most már formálisan meg is alakult, tagjai közt van *Moret* volt miniszterelnök, *Perez Galdos* és *Blasco Ibanez* írók s Spanyolország közéletének számos kitünősége.

— Brutális szerető. Ma délelőtt megjelent a főkapitányságon *Stubenau* Milla orfeumbölg és panaszt emelt *Grund Károly* ellen, aki öt két nappal ezelőtt a *Jardin de Paris* nevű mulatóhely előtt borzasztóan elverte. Megleste a mulató kapujában, azután nekiesett a gyanútlanul kifelé igyekvő nőnek és végigvágott rajta korbáccsal. Majd beledobta egy bérkocsiba, hazavitte lakására, ahol folytatta az ütlegetést. A rendőrségen a leány megdöbbentő dolgokat mondott el.

— Két évvel ezelőtt ösmerkedtem meg *Grund Károly*val s azóta pokollá vált az életem. Ösmeretségünk óta én tartottam ki, mert az édesanyja, *Grund Józsefné*, jóllehet igen gazdag asszony, egy krazejárt sem ad neki. Én láttam el pénzzel és mindennel, mert ígéretet tett nekem, hogy feleségül vesz és akkor majd mindent visszaad kamatosul. Ami pénzem volt, azt mind ráköltöttem. A költséges passziói azonban felemésztették mindent s az utóbbi időben, hogy gorbombaságaitól szabaduljak, kénytelen voltam elzalogosítani összes ékszereimet. Ez a pénz is elment, sőt a zálogcédulákat is eladtam, csakhogy magamra ne haragítsam ezt a brutális embert. Néhány nappal ezelőtt minden elfogyott. Ekkor arra kényszerítet, hogy menjek keresni. Azóta kijártam a *Jardin de Paris*ba s amit onnan hazavittem, az is mind az ő tárczájában tűnt el. Tegnapelőtt este váratlanul megjelent a mulató előtt s pénzt kért. Volt nálam negyven korona s azt oda is adtam s ekkor hirtelen a kezemnél fogva kirántott az ut közepére, bedobott egy kocsiba és hazahajtatott az én *József-utca* 66. szám alatt levő lakásomra. Bevonzolt a hálószobába s ott ütlegetni kezdett. Amikor már kiáltani sem tudtam egyszerűen kidobott a folyosóra, majd megfenyegetett, hogy vissza ne merjek menni, mert nyomban lelő. A lakást én fizetem, a butorok az én tulajdonom és most nem mehetek haza a saját lakásomba. Ideiglenesen egyik barátom könyörületből adott szállást. Tegnap egyik barátom fentjárt *Grund Józsefné*nél, megrontóm édesanyjánál és elmondott nyíltan mindent. Az öregasszony nem akart tudni semmiről, ennyit mondott csupán:

— Csinaljanak, amit akarnak, bánom is én, ha az utczán pusztul el az a nőszemély.

A rendőrség nyomban intézkedett, hogy *Grund Károly* fenyegetését be ne válthassa. A züllött embert különben holnapra idézte be a főkapitányságra *Berényi* rendőrfogalmazó, amikor is ki fogják hallgatni, esetleg teljesen ártalmatlanná teszik.

— Egy urileány rejtélyes eltűnése. Kácszál Antal székelyhídi állatorvos 16 éves, feltűnő szép leány, *Margit*, pünkösd vasárnapján a templomba ment. Sokan látták buzgó imádkozásba merülve térdelni az oltár előtt. Otthon azonban hiába várták vissza. Már leszállt az est is, még mindig nem tért haza. Kétségbeesett szülei a falut, szőlőhegyeket, az egész környéket felkutatták, mindent tüvé tettek, éjjel fátylós emberek verték föl a határt, de az eltűnt leánynak nem lelték nyomát. Értésítették a csendőröket is, akik mindenfelé nyomoznak, de eddig a kutatásuk nem járt eredményre. Azt hiszik, hogy a regényes körülmények közt eltűnt *Kácszál Margit* balesetnek vagy bünténynek lett az áldozata.

— Gyilkosság feltételezéséből. Veprőd bácsmegyeyi községben *Rentz Mátyás* tizenkilencéves sváb legény nyílt utczán szívenlőtte feltételezéséből *Schweiszgút Mihályt*, ki rögtön meghalt. A gyilkos legényt letartóztatták.

— Szerencsétlenség egy czirkuszban. Zágrábban tegnap este az ottani *Schmidt-czirkusz* megnyitó előadásán súlyos szerencsétlenség történt. A műsor második részében *Gadrin* halálugró szerepelt, akinek ez egyszer végzetessé vált a bátorsága. Tizenhét méternyi magasságból lezuhant és eszméletlenül terült el a porondon. A mentőket hívták és az előadást abba kellett hagyni. A rémes látványtól felizgult közönség a kijáratok felé tödült. A szerencsétlen artistát a mentők a zágrábi irgalmasok kórházába szállították, ahol most három betört bérdivál nagy betegesen fekszik. Állapota reménytelen. *Gadrin* még fiatal ember, huszonhároméves és egy *Wieher* nevű jómódu berlini családból származik.

— A tattersalli gyilkosság. A rendőri nyomozás még nem tudott világosságot deríteni *Paulk György* kegyetlen meggyilkolására. Ma kihallgatták *Farkas János* közhuzárt, aki állítólag együtt mulatott a meggyilkolt emberrel a gyilkosság előtt való napon. A huzár azt mondotta, hogy csakugyan volt az óbudai kávéházban, de nem *Paulk György*gyel s ilyen nevű barátja nincs is. Ellenben volt a gyilkosság napján többször és többekkel az óbudai kávéházban. Így először *Derlies Fülöp* lakatossegéddel és két nővel, később pedig egy honvédkáplárral. Mikor másodszer volt a kávéházban, akkor olyan botrányt csaptak, hogy a katonai őrzőjárat kísérte be őket. A rendőrség kihallgatta *Derlies Fülöp* lakatossegédet, aki mindenben megerősítette a huzár vallomását. Ki fogják hallgatni a honvédkáplárt is. Ma különben még két helyről kapott a rendőrség értesítést, hogy a gyilkosság éjszakáján civilek és katonák együtt mulattak. Az egyik hely a *Zsigmond-utca* 30. számú házában levő kocsmá, a másik pedig a *Wesselényi-utca* 17. számú házában levő kocsmá. A rendőrség most mind a két kocsmárosra ki fogja hallgatni és Budapestre hozatja *Sipos Bálint* gyalogos közlegényt is, akit a gyilkosság gyanúja miatt Debreczenben tartanak fogva. Megkérték továbbá a közös- és honvéd-térparancsnokságot, hogy közölje a lovas- és utász-czredék legénysége közül azoknak a nevét, aki nem a csapattestnél szolgálnak. A rendőri vélemény szerint ezek a katonák fegyelmezetlenebbek és rendszeren minden garázdálkodás főszereplői.

— Gyilkosságok. A mult éjjel Nagykikindán meggyilkolták özv. *Rajkov Obrádné* gazdag asszonyt. Az a gyanu merült fel, hogy az örökség miatt menyé ölte meg. A vizsgálat folyik. Nagykömlöson ismeretlen tettesek *Bugariu Vikentie* ottani jómódu gazdát megölték.

— Sikkasztó végrehajtó. *Horváth György* dévai végrehajtó nagyobb összegű hivatalos pénzek elsikkasztása után megszökött. *Horváth* azon feleknél, kik illetékhatárlékban voltak, végrehajtott és az illetékeket felszedte. Most vált esodékkessé a nagyobb összegek befizetése és ez elől szökött meg *Horváth*. Budapestre keltezett levelet küldött *Dévára*, amelyben állásáról lemond. A rendőrség elfogató parancsot adott ki ellene.

— Házasság. Diszes esküvő volt a belvárosi plébánia-templomban, ahol ma délben vezette oltárhoz kisjezenci és megyefelvi *Jeszzenszky Ferenc* országgyűlési képviselő, földbirtokos és neje, trajaai *Friebeisz Teréz* fia, ifjabb *Jeszzenszky Ferenc* földbirtokos kántorjánosi *Mándy Samu* és neje, *Mándy Paula* leányát: *Thyrát*. Az esketést *Hannay Gábor* pápai prelátus, pécsi kanonok végezte, amelynek segítkezték neki: *Biró Imre* dunaföldvári prépost plébános, *Bakács János* belvárosi plébános, *Kup Lajos* és *Aubermann Miklós* lelkészek. Szertartás alatt *Drumár László* hegédüművész *Thenigla Áriáját* adta elő, akit *Kovács István* orgonaművész kísért, aki *Bossi* nagy nászindulóját is előadta. A menyasszony tanul voltak: gróf *Korniss Károly* és *Mándy Géza*, a vőlegényé: *Jeszzenszky Imre* és *Friebeisz Miklós*. A násznép sorában a *Mándy* és *Jeszzenszky*-családokon kívül résztvettek: a *Somsich*, *Szily* és *Nádassy*-családok tagjai. Az esküvő alkalmából a szülöket és az ifjú párt táviratilag üdvözölték: *Kossuth Ferenc*, *Darányi Ignác*, *Günther Antal* és *Jekelfalussy Lajos* miniszterek, *Justh Gyula* képviselőházi elnök, *Mezőssy Béla*, *Désy Zoltán* és *Tóth János* államtitkárok, gróf *Tisza István*, gróf *Zichy Gyula*, pécsi püspök, *Makfalvy Géza*, volt államtitkár, az országgyűlés számos tagja és sok más előkelőség.

Mátyás Adolf rettegési s-kürjegyző, eljegyezte rettegi *Lévinger Gidali* nagykereskedő *Iduska* nevű leányát.

Csókás Margitka és *medvezei S. Kisbistercezi Mezőcszky Róbert Imre* a „Gazdák Biztosító Szövetkezet” központi hivatalnokai e hé 5-én, délelőtt fél 12 órakor tartják esküvőjüket a budavári koronázó *Mátyás-templomban*.

— **Lövöldöző napszámok.** Potooskó István 30 éves napszámok a múlt hónap 11-én szabadult a kaposvári börtönből, ahol lopás miatt négy hónapig volt elzárva. Felesége, a különben is részeges emberről azóta mit sem akart tudni és megindította ellene a válópórt. Potooskó boszút akart állani az asszonyon. Lesbe állott a napokban a Sziget-utczában és egy idegen asszonyt összetévesztve a feleségével, rálőtt, de a golyó nem talált. Tegnap is a Sziget-utczában lövöldözött. Egy rendőr lefogta, bevitte a főkapitányságra, ahol Potooskó azt mondta, hogy csak ijesztgetni akarta a Sziget-utczában lakó feleségét. A rendőrség letartóztatta.

— **Tűz a városházán.** Délután harmadfél órakor, mikor a hivatalnokok már eltávoztak a központi városházáról, a bezárt könyvtár helyiségében, amely a negyedik udvaron van, tűz támadt. Nyomban kivonult a negyedik kerületi tűzörség, hamar eloltotta a tüzet, amely csak papírhulladékot pusztított el. Oltás közben Karger István tűzoltó megsebesült.

— **Egy hézagpótló diszunkáról.** Testet edző, lelket üdítő klimatikus gyógyhelyeinket és csodás hatású ásványvízforrásainkat még mindig nem eléggé ismeri, tehát nem is méltathatja kellőképpen a magyar közönség. Ezen a bajon segít a *Magyar Fürdőkalauz*, melyet Erdős József szerkeszt immár harmadik éve éppen olyan szeretettel, mint szakértelemmel. E rendkívül hasznos könyv, melynek nyomdai kiállítása is művészi, most jelent meg harmadik kiadásban, 332 oldal terjedelemben, gyönyörű képekkel illusztrálva. Az ügyesen összeállított, könnyen áttekinthető, hézagpótló munka, magyar és német nyelven ismerteti a magyar fürdőket, gyógyhelyeket, nyaralótelepeket, szanatóriumokat, víz- és magánygyógyintézeteket, nemkülönben a hazai ásvány- és gyógyvizeket. A gondos leírás nemcsak a fürdőtelepeket ismerteti, hanem a gyógyvizek elemzését, a gyógyjavallatokat, a lakás, élelmezési és árviszonyokat, a fürdők társadalmi, művészeti, szórakozási és sportéletének, közlekedési viszonyainak ismertetését is, szóval mindazt közli, amire a fürdőző közönségnek nélkülözhetlen szüksége van. A munka szerkesztője igazán dicséretes és sikeres munkát végzett, amidőn szakavatott tollal vette kezébe a hazai fürdők ügyét, produkálván olyat, aminőt eddig sajnálattal kellett nélkülözniük irodalmunk ezen ágában. A pompás diszunka szerkesztője valóban megérdemli a legteljesebb elismerést ezen hazafias vállalkozásért, mert a munka igazán hivatva van arra, hogy a nagyközönség előtt helyes világításban mutassa be a magyar fürdőket és ezáltal gátat vessen a magyarságtól a külföldi fürdőbe és külföldi ásványvizekért kiözönlő sok milliónak. — A diszunka, mely látványos nyeresége irodalmunknak, ajánljuk figyelmébe a fürdőző közönségnek, mert ezen a magában egyedülálló munka tüzetesen ismerteti a hazai fürdő- és forrásviszonyokat. A stilszerűen bekötött munka az ország valamennyi vasúti és hajófülkéjében, orvosoknál, szállodákban és kaszinókban nyer díjmentes elhelyezést. A diszunka megrendelhető a Magyar Fürdőkalauz kiadóhivatalában, Budapest, VI., Eötvös-utca 36. I. em. 9.

— **A Jardin de Paris** kitűnő internacionális műsorát minden este zsúfolt ház nézi végig. Az új júniusi műsor mártól fogva egy szenzációs új számmal bővül ki. Az igazgatóságának ugyanis sikerült szerzőltetnie Jaka-Ishad-ot, a világhírű arab mezitelen táncosnőt, akinek a fellépése valóságos lázba ejtette az európai metropoliszokat. A külföldi lapok hasábjait irtak az új eszillagról, akinek a tánczaiban ott tüzel kelet minden varázsa és bujasága. A számot még szenzációsabbá teszi az az eleven *óriásleány*, amelyet a csodálatos Jaka-Ishad táncza alatt állandóan a testére csatolva hord. A keleti táncosnő a kabaréban lép fel; úgy a kabarének, mint a fényes Tabarin Bal Mabille-nek új programja a legnagyobb sikerrel találkozott.

— **Halálozás.** Lösz Béla hosszú szenvedés után életének 40-ik évében elhunyt Budapesten.

Dreherné Müller Katiét, a magyar kir. Operaház nyugalmazott primaballerináját súlyos csapás érte. Edesatyja, *Müller József* magánzó tegnap 90 éves korában meghalt. Temetése holnap, pénteken délután 4 órakor meg végbe a Kerepesi-úti temető ravatalos terméből és ugyanabban a temetőben helyezik örök nyugalomra. Az engesztelő szent mise áldozat szombaton reggel 9 órakor lesz az erzsébetvárosi plébánia-templomban.

Korpedán Ilona posta- és táviráda-kezelő 37-ik évében meghalt Dörsen.

Dr. *Rott* Jakab fővárosi ismert ügyvéd 61 éves korában Budapesten meghalt.

Werner Zsigmond m. kir. pénzügyminiszteri számvetésos elnök 58-ik évében meghalt.

— **Rendőri hírek.** Kitétt eszesemő. A Rákóczi-ut 57. számú ház lépcsőházában tegnap este egy három-négy hónapos leányeszesemőt találtak, akít a gyermekmenedékházba helyeztek el. A rendőrség keresi a gyermek anyját. — *A gyermek balesete.* Tegnap délután Goldner Sándor tejkereskedő két éves Irén nevű leánykája, aki Becker Agnes cseléd gondjaira volt bízva, leesett a Lehel-utca 7. számú

házának első emeletéről az utcára. A kis leány veszedelmesen összezúzta magát. A cseléd a baleset láttára annyira megijedt, hogy szivgőrosőt és hisztérikus rohamokat kapott. A gyermeket a Bródy-féle gyermekkórházba, a cselédet a Rókus-kórházba vitték.

x **Fővárosunk legmegbízhatóbb intézménye** dr. *Batizfalvy* fogorvos, egészsz. tanár *fogorvosi intézete* (Károly-körút 3. sz.), melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter is elismerő leirattal tüntetett ki. Különösen ajánlható a fogápolásra szorultaknak, mert ott az igazgató-fogorvos személyes felügyelete alatt készülnek a legmegfelelőbb műfogak az intézet fogtechnikai osztályában.

x **Bob-hashajtó a legkellamesebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. sz. alatt a főváros legnagyobb s legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Frühlingswachen.** A Vígsházban ma este Reinhardték *Wedekind Frühlingswachen*-jét adták. Az előadás a szokott nivóju volt. Erős művészi összjáték és rendezésbeli kiválóságok a darab minden szépségét érvényre juttatták. A darabot telt ház nézte végig, amely a főszereplőket, *Eibenschütz* kisasszonyt, *Feldhammert* és *Lietkét* melegen ünnepelte. Különösen *Eibenschütz* kisasszonynak volt nagy sikere, akít nyílt színen is megtapsoltak.

(*) **A régi jó idők — huszonötödösör.** A Magyar Színház, amely a szezon folyamán nem egy darabjal jubilált, ma este huszonötödösör játszotta Marlowe Charles komédiáját, a „Régi jó idők”-et. A darab, amely a bemutató előadás szereposztásában került színre, ma is megkacagattatta a közönséget, amely különösen sokat tapsolt Z. Molnár Lászlónak.

(*) **Fővárosi Nyári Szinkör.** Krecsányi operai ensembleja ma este Verdi „Traviata”-ját játszotta Kerényi Adél közreműködésével. A szép hangú énekesnőt ismeri a főváros közönsége. Szépen csengő, terjedelmes, jól iskolázott hangja van és színjátszó képességei is kiválóak. A sikerből szép rész jutott Bejczy Györgynek, akinek tiszta, csengő tenorja szépen érvényesült és Rózsa Lajosnak, a tömör hangú baritonistának. A szépszámú közönség tapssal honorálta B. Répássy Gusztó énekét is.

(*) **A Vígsházban** Heltai Jenő új énekes vígjátéka, az „Édes teher”, amelyet szombaton, a hó 5-én adnak először a *Vígsházban*, a következő szereposztásban kerül bemutatásra: Kékes Tamás — Göth Sándor, Lenke — Göthné Kertész Ella, özvegy Hathársyné — V. Harasztly Henmin, Hathársy Miska — Vendrei Ferencz, Pakrácz Tóni — Szerényi Zoltán, Kartács Sándor — Tihanyi Miklós, Babér Böske — Kornai Berta, Szerényi Gyuszi — Sarkadi Aladár, Pékh Olivér — Harsányi Rezső, Mari, szobaleány — Molnár Aranka, Pinczér — Bárdi Ödön, Groom — Eötvös Jenny. A cselekmény részben Budapesten, részben egy előkelő firdőhelyen játszik.

(*) **A Jarno-társulat vendégjátéka.** Jarnókról, akik ma a Fővárosi Orfeum helyiségében a „Die Dame von Moulin Rouge”-t mutatták be, ezúttal sincs több mondani valónk, mint tegnap: ügyes színészek, akik gondos előadást produkálnak. Egyetlen egy előadójuk sem különb a hazai átlagnál, legföljebb az a figyelemreméltó, hogy egy társulatnál mennyi az elegánsan öltözködő, jól ágáló nő. Ma este is főként a darab érdekelte a közönséget, amely teljesen megtöltötte a nézőteret.

(*) **Rozmarin néni.** A Magyar Színház elfogadta előadásra Vajda Ernő fiatal író „Rozmarin néni” című 4 felvonásos vígjátékát. A darab a jövő szezonban fog színrekerülni.

(*) **Vendég szereplések a Budai Szinkörben.** Krecsányi Ignác, a Budai Nyári Színház igazgatója mindent elkövet, hogy a nyári szezon műsorát érdekes és változatosá tegye. Így a jövő hét műsorát művészi vendég szerepléssel teszi változatosá. Szombaton „Hoffmann meséi” kerül színre és a harmas női szerepet Ch. Révy Aurélie éneklí. Hétfőn M. Szoyer Ilona asszony lép fel a „Bőregér” Adél szerepében, kedden pedig Környei Béla, Krecsányi társulatának volt tagja, Operánk kedvelt tenoristája, mint Don José fog Carmen-ben vendég szereplni.

(*) **A Vígsházban** holnap, pénteken busznak el a vendég szereplő berliniek, akik az utolsó estén Faustot, Goethe tragédiáját hozzák színre. Az előadást Reinhardt Miksa rendezi. Minthogy a Faust előkészületei elfoglalják a színpadot, Heltai Jenő új énekes darabjából, „Az édes teher”-ből nem tartanak főpróbát.

(*) **Évzáró vizsgák a színésziskolákban.** Az Orsz. Magy. Kir. Színművészeti Akadémián az előadásokat tegnap befejezték. Ez évben 25 növendék kapott oklevelet az akadémián. Az előkészítő osztálynak 28, az első osztálynak 22 növendéke végzett az idei tanévben. — Az *Országos Színészegyesület* színésziskolájában az előadások június hó közepén fejeződnek be, a bizonyítványok és oklevelek kiosztása pedig június hó 30-án lesz. Az iskolának ezidőszereint 103 növendéke van a drámai és énekes növendékeket is beleértve. — A *magán színésziskolákban* az előadások szintén véget érnek a hó folyamán, de a gyakorlati vizsgálatok kiégészítéséül az Országos Színészegyesület felvételi bizottsága előtti vizsga is szükséges, amelyet június 16, 17 és 18-ik napjain tartanak.

(*) **A Jarno-társulat** ma, pénteken megismétlí Capus nagyszerű vígjátékát, a szerdán igen nagy tetés mellett bemutatott „Schwache Stunden”-t, a vezető szerepekben Jarno és Maran urakkal. Vasárnap, június 6-án ismét premiére lesz. A „Schwanengesang” (Le Chante de Cygne) Georges Duval és Xavier Raoux háromfelvonásos vígjátékát mutatják be. Ez a darab a múlt szezon legnagyobb csatánája volt Páriban. Főszerepét Jarno József igazgató játssza, kinek ez az alakítása az elmúlt bécsi időnyben egyik leghatalmasabb színészi sikere volt. A női főszerepet Krenn Kaethe játssza. Ez előadásra a jegyek elárúsítása a Fővárosi Orfeum nappali pénztáránál már is megkezdődött.

(*) **Az Országos Színészegyesületből.** Az Országos Színészegyesület tanácsának felvételi bizottsága június 7-én, hétfőn, Molnár László elnöklete alatt ülést tart. Ezen az ülésen tárgyalják a június 16, 17. és 18-ik napjain tartandó felvételi vizsgákra vonatkozó kérvényeket, szám szerint majdnem háromszázat. Ez a minden évben nagyobb és nagyobb számarányokat öltő jelentkezés, a színpályára való özőnlése az ifjaknak, de különösen a leányoknak, már-már tarthatatlan állapotokat teremtett. A legutóbbi közgyűlés határozataiképen az egyes társulatoknál a gyakorlatosok létszáma nem lehet több az összlétszám tizenöt százalékánál és ilyen formán nagy a valószínűség, hogy még az esetleg felveendő jelentkezők is szerződés nélkül maradnak, annyival is inkább, mert a szintársulatok legnagyobb része már össze is szervezte van, úgy, hogy tagokat nem is szerződtethetnek.

(*) **A Tudományos Akadémia jutalomtétélei.** A Magyar Tudományos Akadémia által jutalomtétélekre hirdetett pályázatok közül a következőknek bejelentési határideje jár le ez év szeptember 30-án. Az Akadémia pályázatot hirdet *Bezerédj* István élet- és jellemrajzának megírására. Jutalma *Bezerédj* Pál adományából 2000 korona. A többi jutalomtétélek a következők: I. osztály. A gróf *Teleki József* jutalmáért 1909-ben tiszta vígjátékok pályáznak, tehát boházatok ki vannak zárva. — A gróf *Karacsonyi* jutalmáért 1909-ben komoly drámai művek pályáznak. — A *Farkas István* alapítványból 200 korona jutalom hirdették hazafias költeményre, melynek műfaja szabadon választható. — A *Bulyovszky* Gyula nevére tett alapítványból 400 korona jutalomban részesül olyan ódai költemény, melynek tárgya lehetőleg a magyar nemzet hazafias küzdelmeinek értelme és eszmeköréből veendő. — Kívánatlik elbeszélő költemény, amelynek tárgya lehet történelmi, mondai, vagy a jelen életből vett. Jutalma a gróf *Nádasdy*-alapítványból 100 arany. — A magyar szociálpolitika állása a több európai államokban különös tekintettel Magyarországra, jutalma a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület *Fáy* András nevére tett alapítványból 6000 korona. — Kívánatlik azon nagyjelentőségű változásnak magyarázata, mely korunkban a külkereskedelmi politika terén beállott és a szabad kereskedelem visszaszorításával a vámfányt érvényre juttatta, mik különösen e fordulatnak kiindulási pontjai, okai, valamint a közlebbi jövőbeni kilátásai? Jutalma a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület *Fáy*-alapítványból 4000 korona. — Az agrárpolitika rendszere, különös tekintettel hazai viszonyainkra, jutalma a *Lukács* Krisztina nevére tett alapítványból 2000 korona. A magyar királyi udvari kancellária története 1090-től 1848-ig, a korábbi fejlődést feltüntető bevezetés kíséretében, jutalma *ifjabb Bojár* Viggó Sándor emlékére tett alapítványból 2000 korona. — A cseh-husszita mozgalomnak és uralomnak története Magyarországon. Jutalma *Ipolyi* Arnold alapítványból 2000 korona. — Az agrár- és iparállam közgazdasági és társadalmi jellege és jelentősége. Jutalma az Első magyar általános biztosító társaság alapítványából 1000 korona. — A hitelbank intézményének terjedő mutatózó újabb irányok. Jutalma a *Dora*-alapítványból száz arany. — E helyen megemlítjük, hogy az Akadémia elhatározta, hogy bármikor fog is gróf *Szechenyi* Istvánnak az ő nevéhez méltó életrajza akár kéziratban, akár kinyomtatva benyújtani, ennek szerzője 8000 korona jutalomban fog részesülni.

(*) **Haydn-ünnep a fővárosban.** Haydn József emlékézetét a fővárosban is megülik. A magyar zenepedagógiai társaság június 6-án, vasárnap délelőtt 11 órakor rendezti hangversenyyel egybekötött Haydn-ünnepét az országos zeneakadémia nagytermében. Az ünnepre meghívták herceg Esterházy Miklóst is, a kismartoni Haydn-ünnep lelkes védnökét. A hangversenyre a bemenet ingyenes. Jegyek kaphatók a társaságnak Knežits-utca 17. sz. a. titkári hivatalában.

(*) **Pályázat plakát tervére.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület pályázatot hirdet egy művészi plakát tervére, melynek célja az egyesület 25 éves fennállásának megünneplése alkalmából rendezendő nemzetközi kertészeti kiállítás hirdetése lesz.

(*) **Színészet Kispesztén.** A besztercebányai színházegység által érzékenyen sujtott Mezei Kálmán színigazgató jól szervezett társulatával a napokban Kispeszténre érkezett, hol előadásainak sorozatát kedden kezdte meg a közönség jóakaró támogatása és zajos elismerése mellett.

(*) **Móka.** Csupa móka, csupa vidámság az az új élelapp, amely most indult meg Budapesten a Figura János (Faragó Jenő) szerkesztésében. „Fehér” élelapp ez, olyan zszerű, mint a német „Morgendorfer”, vagy az angol „Punch”, az amerikai „Life”. Képei egymagukban is érdekesek és főként — vidámak. Színes — háromszínen nyomott — és egyéb rajzai művészek, a szöveg pedig: egy sereg pompás élel. Kitűnő anekdota, humoros mondás. Amilyen az első szám, olyan lesz a többi is. Egyes szám ára: 20 fillér. Előfizetési negyedévre 2.50 koronáért Budapesten, a Moka kiadóhivatalában VI. Teréz-körút 38. Mutatvány-szám kívánatra ingyen.

FŐVÁROS.

(*) **A lakásbér-szabályzat jóváhagyása.** A belügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyetértőleg jóváhagyta a lakásbérök dolgában alkotott új szabályzatot. A jóváhagyás igen nagy örömet keltett a közönségben, mert ha nem is tökéletes az új szabályzat, mindenesetre igen sok sérelmet megszüntet a lakók jogait legalább kis mértékben védi a háziuri tulkapások ellen. Az igazság kedvéért hozzá kell tennünk, hogy a jóváhagyás nem a főváros, hanem Marosvásárhely szabad kir. város szabályzatára vonatkozik. Így azonban még érdekesebb a dolog. Marosvásárhely tavaly júniusban elkérte a fővárostól az új szabályzat tervezetét. Aztán letárgyalták a tanácsot, változatlanul elfogadták a budapesti tervezetet és 1908. december 10-én a közgyűlés is. Amint ez megtörtént, felküldték a szabályzatot jóváhagyásra. S itt kezdődik a csoda. A főváros szabályzatával mindenben egyező tervezetet 1908. december 28-án 2136/2. szám alatt jóváhagyta az igazságügyminiszter, 1908. december 31-én 159.527/III. szám alatt pedig a belügyminiszter. A főváros a maga szabályzatát 1909. január elején küldte fel, ám a jóváhagyás ma sem történt meg, ami bizony érthetetlen. S hogy ez a rejtély meg legyen fejtve, a tanács egy sürgető feljegyzésben figyelmezteti a belügyminisztert, hogy a marosvásárhelyi már jóváhagyott szabályzat egy a budapestivel, nincs tehát okuk a nagy tanulmányozásra.

(*) **A választási elnök védelme.** A belügyminiszter kimondotta, hogy a választási elnökkel szemben a hivatalos eljárása alatt tanúsított sértő magatartás kihágást alkot s e szerint büntetendő.

(*) **A főváros közgyűlése.** A jövő szeptemberre kitűzött közgyűlés főbb tárgyai a következők:

Jelentés az előjárások ügymenetének a megvizsgálásáról. — A budapest-ferencvárosi plébánosi javadalom betöltése. (A hercegprímás leveleinek a bemutatása.) — A líkőrgyárosok, kimerők és készítőik ipartársulatának a kérvénye, a korosmák, pálinkamérések szabályzatán tervezett módosítások függőben tartása iránt. — Előterjesztés a főbb utvonalaknak villamos lámpákkal való világítása tárgyában. — Előterjesztés a nemzetközi kertészeti kiállításra való részvétel ügyében. — Ingatlan-szabályozások; köztük az I. ker. Löblach-féle telekesport szabályozása. — Tulkiadások (negyven rendbeli) fedezetének a kimutatása. — Főlebbezések. Nyugdíjügyek.

(*) **Adókievetés.** A főváros VI. ker. I. sz. bizottsága e hó 4-én 3763—3788. hrsz.-ig és 5-én a külön meghívottak és halasztottak III. osztályu keresetadó-javaslatait tárgyalják.

(*) **A Szent Gellért-kórház kibővítése.** A Szent Gellért-kórház már régebbi idő óta szűknek bizonyul a ragadós-betegségben szenvedők befogadására. Ez a körülmény különösen azért hátrányos, mert járványok alkalmából a különféle ragadós betegségek egymást megfertőzhetik. Erre való tekintettel a főváros a kórház kibővítését határozta el és e célból négy új beteg-pavillont, továbbá egy személyzeti- és raktárépületet fog emelni. A kibővített kórházban 188 ágygyal szaporodik az állomány. Az építkezés költsége 1.400.000 korona, amelynek a fele megtérül az országos betegápolási alapból.

(*) **Hírek a tanácsból.** A tanács mai ülésén a főváros területén levő dunai fürdők és uszodák használatba vételére megadta az engedélyt. Ugyancsak megadta az engedélyt az I. ker. József műgyetem előtti rakpart kiépítésére, amelyet tudvalevően a vallás- és közoktatásügyi miniszter kért a fővárostól. — Majna-Frankfurtban az idén lesz a hetedik fűtési és szellőztetési kongresszus. A tanács ma elhatározta, hogy a kongresszuson egy gépészmérnökkel képviselteti magát.

(*) **A brémai gázajánlat.** Mikor a gázbizottság a házi kezelés mellett döntött, egy brémai cég ajánlatot adott be a gázgyár körletére. Minthogy azonban ugy a gázbizottság, mint a közgyűlés elhatározta, hogy a gázgyárat házi kezelésbe veszi és minden ajánlatot elutasít, a tanács mai ülésén a brémai gázajánlatot a közgyűlés felhatalmazása alapján elutasította.

(*) **Intézet züllött leányok elhelyezésére.** A gróf Andrássy Dénésné, Károlyi Ella grófnő és Farkas Edith alapítványi hölgy vezetése alatt álló katolikus női patronage-egylet, amely Bethánia-szerzettház néven az Elnök-utczában intézetet tart fenn züllésnek indult leányok elhelyezésére, azzal a kérelemmel fordult a főváros hatóságához, engedjen át neki egy 600 négyszögöl kiterjedésű telket a Zuglóban. Ezen a telken az egyet új intézeti házat akar létesíteni. A tanács pénzügyi osztálya a kérelmet pártolólág terjeszti a pénzügyi bizottság holnapi ülése elé.

EGYESÜLETEK.

(*) **Magyar Háztartási Egyesület.** A báró Dániel Ernőné elnökölte alatt működő Magyar Háztartási Egyesület főző- és varró iskolája, mely fennállása tizenegyedik évfordulójához jutott (VII. Damjanich-utca 52. sz.) cselédképző és szakácsnőkurzust nyit június hó 1-én. A főző- és varró-tanfolyam szeptember 1-én kezdi meg működését. Nagyon sok szülő gondjait siet megosztani az intézet, midőn serdülő leánykájának oly irányban nyújt oktatást, melyet mindenki fontosnak tart a háztartásban. A vidéki szülők leánygyermek-ei számára internátust állított fel, melybe nemcsak anyó leányokat vesz, ki a háztartási iskola kurzusait, hanem, kik egyéb iskolákat (gimnázium, egyetem, konzervatórium stb.) látogatnak is. Tudakozódásokra készséggel válaszolnak. A szakácsnői és cselédképző kurzusra már is jelentkezhetni. Havi tandíj 36 korona, melyért az illető ebédet is kap. Szegényeket díjtalanul vesz fel. Az intézet bármikor megtekinthető. A nyári szünet alatt izletes ebédkoszt is kapható.

(*) **A Bethlen Gábor-Kör.** mely céljával tüzte ki, hogy a protestáns magyar ifjúságot Bethlen Gábor hazafias, vallásos és tudományos szemléletében egyesítse, ma délután Eöry Szabó Dező elnök vezetésével évzáró közgyűlést tartott a Lónyay-utcai gimnázium nagytermében. A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Lefler Béla, az irodalmi szakosztály alelnöke tette meg jelentését, a melyből kitűnik, hogy a szakosztály tizenkét estélyt rendezett, s valamennyit szép siker kísérte. Az irodalmi pályázat, amelyet Bethlen Gábor életrajzára tüzött ki a szakosztály, Gerenday László munkájának ítéltek oda a jutalmat. A jelentést tudomásul vették. A felügyelőbizottság jelentésének tudomásul vétele után bemutatták a számadásokat, amelyekből kitűnik, hogy az egyesület vagyona tavaly több mint 2000 koronával gyarapodott. A közgyűlés végül megalakította a szüneti bizottságot, amelynek hivatása, hogy a vakáció idején vezesse az egyesület ügyeit.

(*) **A Magyar Nők Keregyesülete** most tartotta rendes évi közgyűlését. A lefolyt év működéséről szóló jelentés szerint az egyesület három hangversenyt rendezett, melyekkel a közönség és a sajtó legmelegebb elismerését vívta ki, egy nyilvános főpróbát és kilencvennégy rendes próbát tartott, huszonkilenc karművet tanult be, melyekből tizennégy került előadásra. A választások eredménye a következő: elnök gróf Feszty Pálné, tiszteletbeli elnök Mihálovits Ödön, alelnökök Hauptál Benő és Sándor Pál országgyűlési képviselő, Karnagy Lichtenberg Emil.

(*) **A Nőtisztviselők Országos Egyesületének** üdülő-telepe e hó 15-én nyílik meg ismét Balaton-Lellén. Gyönyörű parkban álló villában bérelt az egyesület lakást az üdülőtelep céljaira. Az egyesület rendes tagjai előzetes jelentkezés alapján díjtalanul vehetik igénybe az üdülőtelepet, melyhez szabad fürdőhasználat is járul. Irásbeli jelentkezéseket az egyesület titkársága fogad el, VI. Andrássy-ut 83.

(*) **A Magyarországi Tanítók Árvaházi Egyesülete** ez évi közgyűlését június hó 15-én délután 6 órakor a saját házában (Budapest, I. ker., Alkotás-u. 44) tartja meg, melyre az egyesület elnöksége által az egyesület tagjai és a tanító-árvák sorsa iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak.

(*) **Előadás a Feministák Egyesületében.** E hó 7-én, hétfőn, délután 6 órakor a Feministák Egyesületében (V., Mária Valéria-utca 12. sz.) a nők választójogának Londonban tartott világkongresszusáról Schwimmer Rézsa tart előadást. Az előadás érdekességét növeli, hogy Schwimmer Rézsán kívül Mellerné Miskolczy Eugénia, Engel Berta és Schlinger Melanie, kik a kongresszuson szintén résztvettek, fogják a kongresszus egyes részleteit külön-külön ismertetni.

(*) **Az Országos Szegényügyi Egyesület** e hó 5-én, szombaton, déli 12 órakor a központi városbáz termében tartja rendkívüli közgyűlését.

(*) **Vallásos estély.** Pénteken este pont félnyolc órakor az Erzsébet-körút 7. sz. alatti teremben vallásos estély lesz, melyen Forgács Gy. és Victor A. tartanak előadásokat. Szabad bemenet.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A bíróság köréből.** A király László Domokos ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott székelyudvarhelyi törvényszéki bírónak nyugdíjazása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a III. osztályu vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

§ **A nagyszerb pör.** A nagyszerb felsőgarulók bünpörének mai hatvanegyedik napi tárgyalása — mint zágrábi tudósítónk jelenti — a védők és az ügyész vitájával telt el. A tegnapi tárgyaláson az ügyész azt indítványozta, hogy a vád további tanúinak kihallgatása előtt olvassassák fel a „Srbski Kolo” cikkeit. A mai tárgyaláson is e körül az indítvány körül folyt a szó. Elsőnek Budiszavljevics védő mondott beszédet, majd Medakovics védő szólalt fel, mind a kettő az indítvány ellen. Az utóbbiától az elnök megvonta a szót. A védők ellenvétel-seire az ügyész röviden válaszolt és kérte a bíróságot, hogy indítványát fogadja el. Fontosaknak tartja a megnevezett szerb lapok cikkeinek a felolvasását, mert ezek a cikkek pregnáns bizonyítékok Nasztics vallomásaik igaz volta mellett. Már csak azért is érdemes e cikkeknek a felolvasása, mert élénken illusztrálják a nagyszerb propagandát. Az elnök felszólítására négy védő él a zárszó jogával. Hinkovics védő többek között a következőket mondotta: E per vádlottjait egy eszme miatt üldözik, még pedig egy olyan eszme miatt, amely másoknak az alkotása. Ehhez a perhez fogható nem ismer a modern kriminologia. — Ügyész: Ön ezt csak azért mondja, hogy az európai közvéleményre hasson. — Hinkovics védő: Igaz, e per előzményeit és lefolyását ismerni kell Európának. Popovics védő kéri az ügyészt, hogy mondjon egyetlen olyan tényt, amelyből valakinek hazaáruló tetteire lehet következtetni. Ha az ügyész e kívánságát teljesíti, akkor szívesen hozzájárul az ügyész indítványához. — Ügyész: Kész örömmel eleget tennék kívánságának, csak ne védene némelyeket az az átkozott immunitás. — Popovics védő: Tényeket szabad az ügyész urnak elmondani. — Ügyész: Én a magam részéről legjobban szeretném a vezéréket felelősségre vonni, akiket azonban az immunitás véd. (Derültég.) Medakovics védő kijelenti, hogy ő a szerb önálló párt működésével minden tekintetben szolidáris, mert ő e párt elnöke. — Az ügyész ur — folytatja a védő — csak azért óhajtja oly forrón azoknak a lapoknak az olvasását, hogy ezzel két-három hónappal megnyújtsa a tárgyalást. Így akarja az ügyész ur az előre látható kudarcot néhány hónapig még elleplezni. — Az elnök e szavakért Medakovics védőtől megvonja

a szót. Miután több védő nem jelentkezett szólásra, az elnök általános meglepetést keltve, a tárgyalást fél kettőkor berekesztette és bejelentette, hogy a holnapi tárgyaláson az ügyész indítványára vonatkozólag kihirdeti a bíróság határozatát.

§ Dr. Eötvös Bálint perújítása. A budapesti kir. ítélőtábla második büntető tanácsa ma Csiky József kuriai bíró elnöklésével Eötvös Bálint fővárosi ügyvéd, a vaáli kerület volt országgyűlési képviselőjének perújítás iránt benyújtott kérelmét tárgyalta. Mint ismeretes, Kacziány Károlyné nagyváradi urinő Eötvös Bálintot azzal vádolta, hogy 93.700 koronát kicsalt tőle. Eötvös viszont azzal védekezett, hogy közte és Kacziányné között életjáradéki szerződés jött létre és Kacziányné neki a pénzt azzal adta át, hogy gyümölcsösztessé tetszése szerint, csupán 4000 korona évjáradékot kötvén ki a maga részére. Eötvös ezt a pénzt befektette a csepelszigeti takarékpénztárba, amelynek éveken át elnöki igazgatója és ügyésze volt. Mikor azonban négy évvel ezelőtt a takarékpénztár esőbe került, Kacziányné veszélyeztetve látta vagyonát és család miatt feljelentette Eötvös Bálintot. A királyi törvényszék bizonyítottan látta a család büntetést és Eötvös Bálintot három évi fegyházra ítélte. A királyi tábla büntetésére változtatta át a fegyházbüntetést, de a királyi Kuria nem találta elegendőnek az összegyűjtött bizonyító anyagot, feloldotta a tábla ítéletét, új bizonyítás és új ítélethozatalra utasítván a királyi táblát. Közben Eötvös Bálintot letartóztatták, mert az a vád merült fel ellene, hogy bűnperében egy Günsberger Gyula nevű magánhivatalnokot hamis tanúzásra akart rábírní. Azóta Eötvös a budapesti törvényszék fogházában van. A kir. tábla a Kuria által elrendelt új tárgyalást ezután megtartotta és Eötvösöt sikkasztás büntetése miatt három évi börtönrre ítélte. A kir. Kuria ezt az ítéletet helybenhagyta.

A kir. Kuria ítéletének kihirdetése után mintegy háromnegyed évvel, ez év márciusában Eötvös Bálint dr. perújítási kérelmet intézett a királyi törvényszékhez. Kérelmében előadta, hogy a közte és Kacziány Károlyné közt létrejött életjáradéki szerződés nem szűnt meg, hanem valódi és azt bizonyítani kész azzal a szerződési tervezettel, amelyen Kacziány Károlyné és férje is sajátkezűleg tettek módosításokat. Ez a tervezet csak most került elő és erre alapítja perújítási kérelmét. A kir. törvényszék azonban nem adott helyt a kérelemnek, mert a becsatolt okirat nem képezhet perdöntő körülményt. Eötvös Bálint felelőse folytán a királyi tábla ma Polyák Gábor előadásában tárgyalta a perújítási kérelmet és ugyancsak elutasította Eötvös Bálintot kérelmével. A kir. táblának ezzel a határozatával a bűnper aktái végképp lezáródtak.

§ Megvadult borfejtők. Macskássy Sándor fővárosi vendéglős egy vagon bort kapott a dunaparti teherpályaudvaron. A bor lefejtéséhez és elszállításához a vasúti ténfelügyelőség kirendelte Batyán János, Kovács József, Kovács Károly, Göbölös István, Varga János és Simkó István munkásokat, akiknek Macskássy 10 korona napibért és 5 liter bort ígért. Délig rendben ment a dolog, s Macskássy nyugodtan haza ment ebédelni. Mig ott-hon időzött, az alatt a munkások feltörték a lepecsételt hordókat és a borból nagy dáridót csaptak. Mikor ebéd után visszajött Macskássy, megrémülve látta, hogy a fejtés alatt levő borát 30—40 ember issza s hogy a társaság már teljesen részeg. Macskássy tiltakozni kezdett ezen dézsmálás ellen, de csaknem pörüljárt, mert az ittas munkások nekítámadtak s csaknem megverték.

— Hallgass te zsidó, mert agyonütünk, ha szólni mersz! — kiabáltak Macskássyra, aki ijedten futott rendőri segítségért. Pár percz mulva már ott volt Hadnagy András rendőr, aki a támadásra kész ittas csoport főkomposait Batyán Jánost, Göbölös Istvánt, Varga Jánost be akarta kísélni. Ez azonban nem sikerült, mert a részeg munkások nekítámadtak a rendőrnek is, aki erre segítséget hozott. Csak hosszas küzdelem után tudta a rendőrség a garázdta társaság tagjait ártalmatlanná tenni. Ebből az incidensből kifolyólag a kir. ügyészség hatóság és magánosok elleni erőszak büntetéseiről emelt vádat Batyán János, Göbölös István, Varga János, Kovács Károly, Molnár István, Kovács József, Farkas József, Virág János, Török Sándor, Szabó Miklós, Balog Antal, Koháry István, Borgula Mihály, Feit Lajos vasúti munkások ellen, akiket a büntető törvényezék vádtanácsa az ügyészi vád alapján vád alá is helyezte. Bűnügyükben a főtárgyalást még a nyári szünet előtt megtartják a büntető törvényszéken.

§ A Tábla szünidei tanácsa. A budapesti királyi ítélőtábla szünidei tanácsának beosztását a Budapesti Tudósító a következőkben közli: Szünidei tanács. A szünet első felében (július 4-étől július 31-éig) elnök: dr. Baumgarten Károly tanácsvezetői joggal főruházott királyi ítélőtáblai bíró; bírák: Zubovich Román (büntető), dr. Forrás Ferencz (közpolgári és váltó), dr. Istvánffy Lajos (büntető), Eördögh András (büntető), Barthodeiszky Emil (közp. fegy.) és Ádám György (közpolgári): A szünet második felében (augusztus 1-től augusztus 28-áig) elnök Horváth Béla kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott tanácsvezető királyi ítélőtáblai bíró; bírák: Eördögh András (büntető), dr. Agoraszó Péter (büntető), dr. Izsák Gyula (közpolgári és váltó), dr. Reihard Zsigmond (közpolgári és váltó), Oláh András (büntető) és Ádám György (közpolgári). A büntető tanácsok beosztása augusztus 29-étől szeptember 26-áig. Az első tanács elnöke Devich László kir. ítélőtáblai tanácselnök, bírái: Polyák Gábor, László Aurél, Ringhoffer Lajos és Traeger Zsigmond. A második tanács elnöke Frenreisz István kir. ítélőtáblai tanácselnök, bírái: Csiky József kuriai bíró, Balonyi Imre, Sziráky Barna és Sárkány Lajos. Szeptember 27-étől kezdve a harmadik büntetőtanács is megkezdí működését.

§ Botrány az Operaházban. Ismeretes az a botrány, amelyet Bendiner Nándor zongoraművész múlt év június 17-én rögtönzött az Operaház irodájában. Göndör Ferencz újságíró, a Magyar Nemzet című napilapban hírt adott erről a botrányról és cikkében azt állította, hogy Bendiner zenekritikus mivoltát használta fel arra, hogy atyjának és nővérének az Operaházhoz szerződést eskarjon ki. Bendiner a közlemény miatt rágalmaszói sajtóport indított Göndör Ferencz ellen, akit azonban a törvényszék felmentett a vád alól, mert állításait beigazolta. Bendiner ezt a felmentő ítéletet a királyi táblához felebbezte meg, de a mára kitűzött tárgyaláson visszavonta felebbezését. A felmentő ítélet ennek folytán jogerőssé vált.

§ Megemmisített ítélet. Kiss János Károly droguista a múlt év folyamán felszólító levelet intézett egyik vevőjéhez, amelyben felszólította, hogy fizesse meg hátralékos tartozását. A felszólító levélre az adós helyett ügyvédje, dr. Rózsa Kázmér válaszolt, aki azt írta a droguistának, hogy ügyfele nem fog fizetni, mert a követelésnek nincs semmi jogi alapja. A levél tartalmát Kiss János Károly sértőnek találta és dr. Rózsa Kázmért Nyíri Aladár és Pór Aladár magánhivatalnokok utján provokálta. Az ügyvéd megtagadta az elégtételadást azzal a kijelentéssel, hogy ügyvédi ténykedéséből kifolyólag írta a levelet és ha a levél hangjában sértés van, Kiss János Károly forduljon elégtételért a büntető bírósághoz, vagy az ügyvédi kamarához. A két segéd ezzel az elutasító nyilatkozattal nem érte be, hanem jegyzőkönyvet vettek fel és ebben kijelentették, hogy dr. Rózsa Kázmér az elégtételadást megtagadta. A segédek a jegyzőkönyvnek egy példányát az ügyvédnek is elküldötték. Dr. Rózsa erre dr. Tarján Mihály ügyvéd utján becsületsértés és párviadalra való kihívás vétségéért panaszt emelt Kiss János Károly droguista és a két segéd ellen. A büntető járásbírósság Kiss János Károlyt párviadalra való kihívás vétsége miatt két napi, Pór Aladárt 10 napi és Nyíri Aladárt 21 napi államfogházra ítélte, ezenkívül Pórt és Nyírit még külön 20—20 korona pénzbüntetéssel sújtotta becsületsértés vétségéért.

A járásbírósság marasztaló ítélete ellen a felek felebbeztek és a törvényszék felebbviteli tanácsa ma tárgyalta ezt az ügyet dr. Mladoniczky táblabíró elnöklésével. A törvényszék megemmisítette a járásbírósság ítéletét és úgy Kiss János Károlyt, mint Nyíri Aladárt és Pór Aladárt segédek felmentette a párviadalra való kihívás vétsége alól azzal a megokolással, hogy magában az a tény, hogy Kiss János Károly két segédet küldött a panaszos ügyvédhez, még nem bizonyítja, hogy párviadalra hívta volna ki az ügyvédet. A becsületsértés vétsége miatt kiszabott büntetéseket a törvényszék helybenhagyta. Az ítélet jogerős.

§ Verkedés az iskolaszéki választáson. Csunya botrány történt a múlt év november végén a ferencvárosi iskolaszéki tagok választásánál. Hajdok István fővárosi bizottsági tag a választás helyiségében kérdőre vonta Lemberger Sándor vegyészitőt, hogy miért korteskedik kint a folyosón s miért fogdosza az ellenpárt szavazóit. Lemberger erre a rendőrszolgálatra panaszszal fordult Ballagi Aladár orsz. képviselőhöz, aki tiltakozott Hajdok beavatkozása ellen. Ebből szóváltás támadt, amelynek folyamán Lemberger és Hajdok tetleg is inzultáltak egymással. Az incidens miatt mindketten büntető feljelentést tettek egymás ellen becsületsértés és könnyű testiütés vétségei miatt. A lefolytatott tárgyalás után a büntető járásbíró Hajdok Istvánt 160, Lemberger Sándort pedig 100 korona pénzbüntetésre ítélte becsületsértés vétségéért. Ezt az ítéletet ma a kir. törvényszék felebbviteli tanácsa helybenhagyta.

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Hatodik nap. —

Az első német győzelem megtörtént a mai napon, amennyiben a nap főszámát képező Bona Vista-verseny négyes mezőnyéből a graditzi ménes Haarlocke-ja került ki győztesen, igen imponáló stílusban hagyva maga mögött a jó képességű Wettert és Francescot. Ez a győzelem igen jó fényt vet a német pályázók Derby-chance-aira. A Hadseregi akadály-verseny igen mozgalmas képet nyújtott. A versenyben résztvevett kilenc pályázó közül három, Le Beauté, Louis d'or és Peugeot elbuktak s az utóbbi oly súlyosan megsérült, hogy a helyszínén ki kellett irtani. A Dampschiff-versenyben öt ló indult, melyek közül biztosan nyakhozszal Arlesienne ragadta magához a győzelmet Fabelhaft előtt, melyet másfél hosszsal hátrább a német Panik követett.

Részletes eredmény a következő:

I. Gözhajó-verseny. (Kaneza-verseny.) Díj 5000 korona. Tav 1800 méter. 1. Br. Springer G. 4é. pk. Arlesienne 60½ k. (Carlslake). 2. Mr. Adrien 3é. pk. Fabelhaft 45 k. (Smutny). 3. Graditzi főménes 3é. pk. Panik 52 k. (Bullock). Futottak még: Motolla (Ulrichshoffer), Krikerl (Krouzil). Biztosan nyakhozszal nyerve, másfél hosszsal harmadik. Tot.: 10:21, 20:27, 33.

II. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Tav 900 méter. 1. Gr. Batthyány E. pk. Gourmande 52½ k. (Hewitt). 2. Mr. Adrien sm. Osman 49½ k. (Smutny). 3. Hg. Loubomirsky L. pk. Koczurga 51½ k. (Krouzil). Futottak még: Rivoli (Pretzner), Harmonika (Vivian), Add ide (Walkington), Foolhardy (Withalm), Figyelmes (Gulyás), Dorrit (Cockeram). Igen könnyen három hosszsal nyerve, két hosszsal harmadik. Tot.: 10:12, 20:22, 48, 29.

III. Bona Vista-verseny. Díj 10.000 korona. Tav 1000 méter. 1. Graditzi főménes 3é. stpk. Haarlocke 63 k. (Bullock). 2. Br. Springer G. 3é. pm. Wetter 62 k. (Carlslake). 3. Söllinger R. 3é. stpm. Francesco 62 k. (Janek). Futottak még: Regina (Blades). Könnyen ötnevéd hosszsal nyerve, öt hosszsal harmadik. Tot.: 10:02, 20:49, 31.

IV. Első osztályú eladó-verseny. Díj 4000 korona. Tav 3200 méter. 1. Jankovich-Bécsán Gy. 4é. pm. Ganna 66 k. (Janek G.). 2. Br. Springer G. 4é. sher. Gaborian 62 k. (Carlslake). 3. Vonwiller A 3é. pm. Blue Peter 46½ k. (Seiler). Futottak még: Kuropatkin (Sente), Pipacs (Paul), Salome (Ulrichshoffer), Triumvir (Vivian), Finstergrün (Juhász). Küzdelem után két hosszsal nyerve, négy hosszsal harmadik. Tot.: 10:20, 20:24, 29, 29.

V. Hadseregi akadályverseny. Tiszteletdíj és 6000 korona. Tav 4000 méter. 1. Gróf Teleki Sándor hdn. 5é. sher. Bikficz 69½ k. (tulajd.). 2. Bregant K. hdn. id. sher. Viribus unitis 72½ k. (tulajd.). 3. Gr. Esterházy A. hdn. 5é. pber. Aggharezos 69½ k. (tulajd.). Futottak még: Pereszt (Albert hdn.), Glück auf! (Ziethen hdn.), Peia (br. Baich P.), La Beauté (Wodianer), Louis d'or (Goldschmidt) és Peugeot (Reimer) elbuktak. Küzdelem után egy hosszsal nyerve, öt hosszsal harmadik. Tot.: 10:105, 20:53, 36, 104.

VI. Handicap. Díj 3000 korona. Tav 1200 méter. 1. Dávid E. 4é. sk. No félj 52 k. (Pretzner). 2. Szemere M. 3é. pm. Angyal Bandi 51 k. (Juhász). 3. Hg. Hohenlohe 3é. pk. Hanum 52 k. (Hewitt). Futottak még: Pagony (Fries), Golf (Baumgartner), Livtsu (Janek), Lotus (Aylin), Dabas (Bullock), Savoury (Miles), Medardus (Blades), Sapristi (Vivian), Jamagatta (Ulrichshoffer). Igen könnyen nyolcvé hosszsal nyerve, háromnegyed hosszsal harmadik. Tot.: 10:149, 20:79, 147, 72.

VII. Eladók handicanja. Díj 3000 korona. Tav 1600 méter. 1. Hg. Taxis M. E. 3é. pk. Halupsa 50 k. (Cockeram). 2. Egyvedi A. 6é. pm. Gyöngvössi 63½ k. (Miles). 3. Szemere M. 3é. sm. Zöld Marez 53 k. (Dyk). Futottak még: Haramia (Pretzner), Virginia (Vivian), Maharadja (Seiler), Pinzgau (Finán), Lady Cornelia (Jones). Könnyen három hosszsal nyerve, rövid fejhosszal harmadik. Tot.: 10:19, 20:24, 29, 39.

Budapesti ügetőversenyek.

— Negyedik nap. —

Gyönyörű tavaszi időben folytak le a mai versenyek. Főszámként a Nyári-díj szerepelt, melynek startjánál öt elsőrangú ügetőnk találkozott. A kedvenc Lucifer lett, azonban meg kellett elé-

gednie a második helylyel a másodosorban fogadott *Fantázia* mögött, mely gyönyörű finish után ragadta magához a győzelmet. A másik érdekesebb futamot képező *Egyesületi díjban* könnyen végzetessé válható baleset történt. Nagyon soká húzódo start után ugyanis, amint az egyenesbe fordultak, a korlát mellett haladó Rabló P.-nek nekiment St. Valient Vincent s az összeütközés következtében Rabló P. a korlát mellett levő póznába galopozott és vállizület-rándulást és vállizom-zúzódást szenvedett, hajtója, Armstrong pedig kiesett a sulkyból, de szerencsére minden különösebb baj nélkül menekült meg. Az igazgatóság lecsengette a versenyt s új startot adtak, a Rabló P.-re elhelyezett pénzeket — mely a második felállásnál nem vett részt — visszaadták.

Részletes eredmény a következő:

I. Feltoronyi díj. Díj 1700 korona. 1. Hauser L. pk. *Fliég davon* (Tappan). 2. Wolai ménés pk. Flóra. 3. Körmenyi ménés sk. Giza. Futottak még: Boy of Shoba, Fatinea, Balaton, Geisha. Tot.: 10:15, 20:27, 57, 36.

II. Handicap. Díj 2000 korona. 1. Mr. Field 46. stpm. *Mágnás* (Bodimer). 2. Kohner W. stpm. Pandur. 3. Pusztaberényi ménés 46. pher. Sir Potential. Futottak még: Adi, Pejsk, Bariton, Bankó, Admiral, Cypresse, Antrima, Szittva, Ernstl, Hertha, Sashalom (I. disqu.), Siess P. (III. disqu.). Tot.: 10:212, 20:80, 73, 48.

III. Egyesületi díj. Díj 3300 korona. 1. Wolai ménés 76. stpm. *Botha* (Keefe). 2. König Gy. 76. pm. Levente. 3. Schlesinger V. és Tsa 96. pm. St. Valient Vincent. Futottak még: Brigadier, Dóra. Tot.: 10:16, 20:28, 44.

IV. Nyári díj. Díj 5000 korona. 1. Kohner W. stpk. *Fantazya* (Switzer). 2. Pusztaberényi ménés vdm. Lucifer. 3. Vencsellői ménés pm. Gaiton L. Futottak még: Faust, Waselbua. Tot.: 10:26, 20:24, 25.

V. Vigadó-díj. Díj 1700 korona. 1. G. M. Szövecség 56. pk. *Dongó M.* (Kieser). 2. Krecht F. 46. pk. Hanni K. 3. Zsombokakoli ménés 46. pk. Onyx. Futottak még: Bonatella, Empereur, Cerber, Czimbalmos S., Varázsfuvola, Woodwill (I. disqu.). Tot.: 10:41, 20:31, 33, 30.

VI. Budafoki díj. Díj 3000 korona. 1. Pusztaberényi ménés 46. fk. *Rendezvous* (Capovilla). 2. Körmenyi ménés 56. pk. Erna. 3. Br. Sennyey G. 46. pk. Gáva. Futottak még: Diogenes, Domino, Hugó, Amazone. Tot.: 10:18, 20:24, 26, 35.

VII. Kettesfogatu urkoesis verseny. Díj 3000 korona. 1. Bernrieder J. *Hires-Vanda* (Bernrieder). 2. B. C. Szövetéség *Vendég-Vezér*. 3. Pusztaberényi ménés Lotty—Major Simons. Futottak még: Valahára—Vihar, Kincsem—Siess S. F. Monte Carlo—Mollig. Tot.: 10:21, 20:35, 70.

( ) **József főherceg a Pannónia Evezősklubban.** A Pannónia Evezősklub meghívására *József főherceg* ma délelőtt fél 12 órakor megjelent a klub csónakdjában *Szmracsányi vezérőrnagy* kíséretében, hogy megtekintse a klub kiváló tagjának, Korvin József főhadnagynak immár nagyhirű és méltó fel-tünést kellett találmányát, a „Ricochet“ nevű gyorsíró motorcsónakot. A főherceget dr. Molnár Béla, a klub igazgatója, dr. Záborszky István, az egész tisztikar és a választmány fogadták. Az igazgató üdvözlő szavai és a választmány tagjainak bemutatása után a főherceg az uszóház felé indult, ahol Korvin József főhadnagyt utnak indította, a siklócsónakokat. Előbb a három kis motor vonult fel, azután a nagy „Ricochet XX“ került sorra. Ebben József főherceg foglalt helyet *Szmracsányi vezérőrnaggyal*, majd néhány forduló után a klub tutajáról gyönyörködött a főherceg a nagy siklócsónak gyors futásában. Érdekes volt, hogy a csónak mely szédületes sebességgel hagyta el a hadi tengerrészt dunai kirándultságának éppen arra haladó 360 lóerejű benzines ösbujóját, amelynek fedélzetéről élénk hurrah kiáltással üdvözölték Korvin motorját. Távozása előtt a főherceg elismerő szavakkal köszöntö meg Korvinnak az érdekes bemutatást. Végül dr. Molnár Béla igazgató mondott köszönetet a főhercegnek, a magyar evezősök patrónusának, a Pannónia Evezősklub és neves tagja iránt tanúsított érdeklődését.

( ) **A budapesti nemzetközi evezősversenyek.** A június hó 6-án vasárnap tartandó evezős versenyekre a Nautilus tagja Hans Kopper kivételével, — aki háziomszakadás miatt kénytelen volt trai-

ningjét beszüntetni, — már az összes osztrák evezősök jelezték jövetelüket, sőt a Bruna tagjai Bohrer és Sablatnig már itt is trainiroznak. Így hát a regatta, mely a Margitsziget mentén a Duna pesti ágában fog megtartatni, sportszempontról teljes sikerűnek ígérkezik. Az előző évektől eltérően a verseny két részben fog megtartatni és pedig délelőtt 9 órakor és délután 5 órakor. A Margitsziget alsó végén levő elzárt nézőterületre szóló belépőjegyek (ára előreváltva 1 kor. 50 fill., a helyszínen 2 kor., sportegyletek tagjainak 1 kor.), a verseny mindkét részének megtekintésére jogosítanak. Az idegen versenyzők tiszteletére szombaton az alsó szigeti vendéglőben rendezendő ismerkedési estélyen az evezős egyletek tagjai szívesen látatnak.

( ) **Ezüstlabda döntője a Margitszigeten.** Június 6-án kerül eldöntésre a Polányi Géza által alapított nagyértékű vándordíj a margitszigeti sporttelepen. Az előmérkőzésekkel a Ferencvárosi T.C. és a Magyar Athletikai Club került ki győztesként és így a két régi rivális mint a vándordíj legjogosultabb győztes jelöltje indul a rendkívül izgalmasnak ígérkező küzdelemben. A FTC. négy győzelmével a legfontosabb mérkőzést játszza a szezonban, mert ha vasárnap győz, úgy végleges tulajdonába kerül az ezüstlabda, melyért már hét év óta a legelkeseredettebb mérkőzéseket vívta. A MAC. kétszer nyerte meg a díjat és így szintén jogos igényei volnának az idegi győzelmükkel. A két csapat jó kvalitását igazolja az a tény, hogy a bajnokságban a FTC. mögött II. helyen a MAC. áll. A két csapat legutóbbi találkozásánál a FTC. győzött 5:1 arányban, de tekintve, hogy a MAC. saját pályáján lesz a mérkőzés, a fönnálló játéktudás különbsége teljesen kiegyenlítődik. Bíró: Lszó László (BTC.) lesz.

( ) **Vívóeste a Nemzeti Vívó Clubban.** A N. V. C. szerdai vívóestélyén megjelent a magyar-osztrák konzul, Csuresin György és a vidéki vívók egyik lelkes vezére, Pavlovics Péter Panosováról, kik az est mérkőzésekben részt vettek. A késő esti órákig tartó vívásban Fodor mester jelenlétében még Mészáros Ervin, Werkner, Stiller, Garay, dr. Stéger, dr. Gerencsér, dr. Dányi, Falotai-Kovács, Grünwald, Merse, Strauss, Grauer, Remeniczy, dr. Reiszig és Nyiri mérköztek.

( ) **Czellővő tanfolyam.** A Budapesti Polgári Lovászegyesület által a honvédelmi minisztérium támogatásával létesített katonai czellővő-tanfolyam hallgatói a gyutaacs-lovást e hó 4-én, illetőleg 8-án fejezik be és ez időn túl, és pedig június 10-én és 13-án Szemere Miklós pusztaszentlőrinci lövöldjében éles töltényekkel gyakorolják a czellővőzetet. A tanfolyamot június 20-án versenylovászat fejezi be, ugyancsak a pusztaszentlőrinci lövöldjében. Erre a versenyre a honvédelmi minisztérium értékes ajándéktárgyakat és érmeket tüzött ki a nyertesek részére. Az egyesület vezetősége ez uton is figyelmezteti a tanfolyam hallgatóit, hogy akik a 4-iki és 8-iki gyutaacs-lovászatot nem vesznek részt, a versenyből kizáratnak.

( ) **Athletikai viadal.** A Magyar Testgyakorlók Köre 1909. június hó 10-én (Ürnap) d. u. 4 órakor a lágymanósi sporttelepen országos atletikai viadalt rendez a következő feltételekkel: A) Versenyek: 1. ¼ ang. mértf. síkfutás. 2. 3 ang. mértf. síkfutás. 3. Diszkoszvetés. 4. Magasugrás. 5. Távolugrás. 6. 2 ang. mértf. gyaloglás. B) Előnyversenyek: 7. 100 yardos síkfutás. 8. 1 ang. mértf. síkfutás. 9. Súlydobás. 10. 120 yardos gátfutás. C) Juniorversenyek: 11. Kalapácsvetés. D) Ifjúsági versenyek: 12. 100 yardos síkfutás. 13. ¼ ang. mértf. síkfutás. 14. Súlydobás. 15. 4-szer 100 méteres stafétafutás.

( ) **Turista kirándulások.** A Magyar Turista-Egyesület budapesti osztálya június 6-án, vasárnap a dobogókői menedékház felavatásának tizenegyedik évfordulója alkalmával csoportos kirándulást rendez a Dobogókőre hat irányban. Az első csapat Piliscsabáról éjjel indult el, Hoffmann Ottó vezetésével. A második csoport Gyurkovich Ervin vezetésével Szentendréről indul el éjjel. A harmadik csoport Dömösről reggel 5 óra 45 perczkor indul el, vezető: Ivanics Miklós. A negyedik csoport reggel 6 óra 10 perczkor indul el Piliscsabáról, Hoffmann Antal vezetésével. Az ötödik csoport Bisakkel Vilmos vezetésével reggel 6 óra 5 perczkor indul el Pomázról. A hatodik csoport 6 órakor indul el Esztergomból. Vezető: Brili Gyula. Visszaindulás csoportunkint Dömösre, Piliscsabára s onnan Budapestre.

KÖZGAZDASÁG.

A Salgótarjáni Kőszénbánya R.-T. alaptőke-emelése. Ismeretes, hogy a *handlovai kőszéntelepek* kiaknázására a Magyar Általános Kőszénbánya RT.-al közösen megalapította a Salgótarjáni a Nyugatmagyarországi Kőszénbánya RT.-ot s részvényeinek felét jegyezte s hogy a társaság saját üzemenek fejlesztése is tetemes új beruházásokat igényel. Ez okból már régóta szó volt a 18 milliónyi alaptőke felemeléséről. A tervet a mostani kedvező pénzügyi viszonyok valóra váltották s az igazgatóság az alaptőkeemelését el is határozta. Legutóbb 1907. január havában emelte avégett, hogy a tulajdonát távo zsilvölgyi bányáinak termelését évi 5 millió q-val fokozza. Az e czéllől megindított munkálatok a legnagyobb rendben folynak és bizonyos, hogy az ujonnan mélyített és kitünően felszerelt akna, mely évi 5—6 millió q. termelésre van berendezve, programszerűen már a folyó év őszen üzembe jön. 1908. év elején jött létre a kir. kincstárral az a megállapodás, mely a társulatot arra kötelezte, hogy a zsilvölgyi kincstári szénbányákat az üzemi berendezésekkel, tiszti és munkásokkal együtt — a szerződésben a társulat javára biztosított előnyök ellenében — a kir. kincstárnak már most visszabocsássa. A társulat által a szerződésben elvállalt és előrelátott kötelezettségek gyors teljesítése tetemes kiadásokkal jár. Ezekben a napokban alakult meg a „Nyugatmagyarországi Kőszénbánya Részvénytársaság“, melynek alapításában a társulat résztvett és a 10 millió koronában meghatározott alaptőkének felét jegyezte. A társulat igazgatósága ezen ujonnan felmerült kiadások fedezését alaptőkéjének felemelése által akarja biztosítani és elhatározta, hogy e czéllől részvényeseit folyó hó 19-ére rendkívüli közgyűlésre hívja meg. Az igazgatóság a rendkívüli közgyűlés elé azt az indítványt fogja terjeszteni, hogy határozza el 20,000 darab 200 korona n. é. részvénynek kibocsátása által az alaptőkének 4 millió koronával való felemelését. Felhatalmazást fog látni továbbá, hogy a kibocsátandó részvényekből 10,000 darabra adja meg a régi részvényeseknek az elővételi jogot és a fenmaradó 10,000 darab tekintetében bizza meg a közgyűlés az igazgatóságot, hogy ezeket a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezetése alatt álló több évre alakult syndikátusnak adja el oly feltétellel, hogy a syndikátus tartama alatt e 10,000 darabot piacra nem hozhatja és hogy az általa átveendő részvények ára a részvényeseknek átengedendő részvények átvételi árfolyamánál alacsonyabb nem lehet. Az ujonnan kibocsátandó 20,000 részvényre a befizetések az 1909. és 1910. évben lesznek teljesítendőek, de a részvények sem az 1909., sem az 1910. évek üzleti eredményében nem részesednek, hanem a részvényesek a befizetések után 5 százalék kamattérítést kapnak. A nyereső új tőke oly befektetésekre szükséges, amelyek a társulat eddigi befektetéseivel hasonlóan biztos jövődelmet ígérnek.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői véd. egylet a következő fizetésektelenségeket közli: Klein Olga cipőkereskedés, Budapest; — Schwartz József cipőkereskedő, Tolna; — Ágg István vegyeskereskedő, Pécs.

Hat forint nyereség egy mm. búzán. Ismételten rámutattunk már arra, hogy a mostani halatlanul magas buzaáraknak oka jórészt az, hogy a gazdák a készáruval spekulálnak. Ezt bizonyítja az a ma történt eset is, hogy *Dungyverszky Lázár*, az ismert nevű bácskai nábob a gabonátörszén 10,000 mm. olyan bácskai búzát adott el métermázsánként 32 koronáért, amit ő még az ősszal 20 koronájával vásárolt össze s így csak ezen az egy tételen nem kevesebb, mint métermázsánként 12 korona nyereséget ért el. Ugy hírlik, hogy *Dungyverszky* raktáraiban még óriási buzakészletek vannak.

30

frt-ért készít csakis mérték szerint prima öltönyt elsőrangú kivitelben

Minták kívánatra bérmentve

Angol készpénzrendszerű uri-szabó termék.

Telefon 116-59.

ZÉLINGER SAMU IV., Belváros, Magyar-utca 3, Rossuth Lajos-utca mellett.

Az olasz kiállítás és a magyar gyárpar. A Magyar Gyárparosok Országos Szövetségének igazgatósága ma délután tartott ülésében foglalkozott a magyar gyárparnak az 1911-ben Rómában rendezendő nemzetközi kiállításon való részvételének kérdésével. Chorin Ferencz elnök rámutatott arra, hogy miután a monarchia két állama a kiállításra történt hivatalos meghívást mindeddig nem fogadta el, fölmerül az a kérdés, vajjon nem volna kívánatos, hogy a magyar gyárpar a többi termelési tényezővel együttesen már most foglaljon állást Magyarországnak a kiállításon való részvétel érdekében. Bár a kiállítások az utóbbi években jelentékeny áldozatot róttak az iparra, ez esetben mégis azt hiszi, hogy Magyarországnak nem szabad elmaradnia a kiállításról, ahol előreláthatóan a világ minden számottevő állama képviselve lesz. Külön államiságunk kellő kidomborítása, valamint az olaszok és a magyarok kölcsönös régi rokonszenvének és barátságos viszonyának fenntartása szempontjából egyaránt szükségesnek látszik a kiállításon való részvételünk, amihez hozzájárul, hogy Olaszországban jelentékeny gazdasági érdekeink vannak és körülbelül harmincz milliónyi olaszországi kivitelünkben számos iparág van érdekelve. Ilyen körülmények között megfontolandó volna, vajjon nem volna-e kívánatos, hogy a Gyárparosok Szövetsége vegye a kezébe a dolgot, miként a bukaresti kiállítás alkalmával tette. Végül megjegyezte az elnök, hogy nem hiszi ugyan, hogy Magyarország ne venne részt hivatalosan a kiállításon, de ha az állam mint ilyen nem is venne részt, ez esetben is előreláthatóan hajlandó lesz az iparra háruló terhek egy részének fedezésére. Hatvany-Deutsch Sándor alelnök, Leipziger Vilmos, csétei Herzog Péter báró és mások hozzájárulása után, akik a kiállításon való részvétel mellett nyilatkoztak, az igazgatóság kimondta, hogy Magyarországnak a római kiállításon való részvételét kívánatosnak tartja. Az igazgatóság a kivitelt nézve elfogadta Hatvany-Deutsch Sándor alelnök abbeli indítványát, hogy a Szövetség mindenekelőtt tagjaihoz intézzen kérdést a részvétel dolgában és aztán az érdekeltek bevonásával szélesebb alapon folytatja majd a mozgalmat a kiállításon való részvétel érdekében.

A sárvári selyemfőgyár nyeresége. A Magyar Chardonné Selyemgyár R. T., amely tudvalegőleg *Sárvárott* alakult még 1904-ben, ma tette közzé a múlt évről szóló mérlegét, mely nem kevesebb, mint 514,462 kor. 33 fillér nyereséget mutat föl. Ez a félmillió nyerség annál szenzációsabb, mert a társaság eddig állandóan nagy veszteségeket mutatott ki (1906-ban 517,496 koronát, 1907-ben 204,599 koronát), sőt nemrég a gyár le is égett: ugy hogy a mostani, tényleg kb. 722,000 koronára becsülhető nyereség igen nagy üzleteredménynek mondható.

A postatakarékpénztár a csekkszámlatulajdonosokhoz. A m. kir. postatakarékpénztár figyelmezteti csekkszámla tulajdonosait, hogy a csekkről szóló 1908:XLVIII. t.-cz. sájtó évi július 1-én életbelép, minélfogva az ezen időponttól kezdődőleg kibocsátott csekkek már a csekktörvény hatálya alá esnek. A postatakarékpénztár különösen arra hívja fel csekkszámla tulajdonosainak figyelmét, hogy a csekk szövegének az 1908:XLVIII. t.-cz. első szakasza értelmében a következő záradékot kell tartalmaznia: „számlakövetelésomból”, „számlakövetelésünkben”. A postatakarékpénztár újabbban oly csekkiürlapokat hozott forgalomba, amelyeknek szövege a törvény követelményeinek teljesen megfelel. Azok a csekkszámla tulajdonosok pedig, kik még a régi szövegű csekk-ürlapokkal rendelkeznek, melyekből a „számlakövetelés”-re való utalás hiányzik, készletüket kicserélés végett a postatakarékpénztárhoz beküldeni sziveskedjenek. A postatakarékpénztár a kicserélt csekkiürlapok bélyegilletékét számla tulajdonosainak visszatéríti.

Ludvigh Gyula kinevezése. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter Ludvigh Gyula belső titkos tanácsos, államtitkárt, a m. kir. államvasutak igazgatóságának nyugalmazott elnökét az országos közlekedési tanács és a tarifabizottság tagjává kinevezte.

A Kereskedelmi Testület ülése. A Budapesti Kereskedelmi Testület ma délután tartotta rendes közgyűlését Hüttl Tivadar elnöklésével. Az elnök bevezető szavaiban rámutatott arra, hogy a testület által alapított és fenntartott intézmények a múlt évben is serényen és eredményesen működtek és a testület díszére váltak. A kereskedelmi akadémia tanári karának fizetését a vezérő-bizottság általános megelégedésre rendezte és az egyes tanárok heti óraszámát is redukálta. A Ferencz József kereskedelmi kórház és a vele kapcsolatos betegsegítő pénztár autonómiája ellen az állami munkásbiztosító hivatal, a törvényre való hivatkozással, erős támadást intézett, Sztéryny József államtitkár azonban az egész kormány nevében kijelentette,

hogy a kórház és a betegsegítő pénztár fenntartását kívánatosnak tartja, és hogyha mai formájában való fenntartása törvényellenes, novelláris uton kell a nemos intézmény fenntartását lehetővé tenni. Tudatta az elnök, hogy a kereskedők menháza immár teljesíti szép hivatását és ez év május 1-én 12 lakót kapott, akik mindannyian hálálkodó levelekkel halmozzák el az igazgatóságot. Végül megemlékezett az elnök a testületnek az év folyamán elhunyt tagjairól, különös melósággal parentálván el báró Kornfeld Zsigmondot, Geiger G. Zsigmondot, Markó Albertet és Császár Jenőt. Az elhunytak emlékéit a mai közgyűlés jegyzőkönyvében örökítették meg. Együttal elhatározta a közgyűlés, hogy küldetésigileg fog köszönetet mondani Sztéryny József államtitkárnak azért, hogy a kereskedelmi kórház és a kereskedők betegsegítő pénztára érdekében annyira exponálta magát. A testületnek általunk már ismertett évi jelentését a közgyűlés tudomásul vette. A számadások és a költségvetés elfogadása után az üresedésben lévő igazgatósági tagsági helyre dr. Dalnoky Bélát választotta meg.

Rómán és bolgár buza a budapesti piacon. Az összes malmok állanak, de kész buzára ma olyan éhesekek voltak, mintha teljes üzembem lennének. Fizettek is olyan árakat, hogy a buzatulajdonosok maguk is meg voltak lepve az elért áron. Prima buza 16 K 40 filléres áron kelt el 50 kilónként és a forgalom nem remélt arányokat öltött. 70 ezer métermáza buza került forgalomba, ami ilyen horribilis árnál 4 héttel az aratás előtt alig fordult még elő. Csak hogy a forgalom felét nem a magyar, hanem idegen származású buza szolgáltatta. A tulmagas és semmivel sem indokolt árak idecsalják a balkán államok még eladatlan egész anyagát, malmaink pedig szinte kéjelegnek a magas árak engedélyezésében, hogy a lisztárakat annál jobban emelhessek. Rómán és bolgár származású utban levő buzából 35 ezer métermázst vettek és ezekért 50 kilónként 15.50—15.90 koronát fizettek. A határidős piac ma egészen a malmok vételeinek hatása alatt állott. A 16 K 40 filléres készbuzára a hozsisták még inkább vérszemet kaptak és az októberi buza árát 13.50 koronáig vették fel, hogy aztán vége felé valamivel lecsendesüljenek.

A hajótiszti tanfolyam felügyelő-bizottsága. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter Horváth Elemér miniszteri tanácsosnak, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósági tagjának, továbbá Rapáits Rikárd udvari tanácsosnak, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatójának a hajótiszti tanfolyam felügyelő-bizottsági tagságáról való lemondását tudomásul vette és nevezetteknek a bizottságban tizenegy éven át kifejtett ügybuzgó és sikeres közreműködésükért köszönetét nyilvánította. Egyben Sényi Pétert és Pellet Bertalant a m. kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgató-helyetteseit a hajótiszti tanfolyam szabályzata értelmében szervezett felügyelő-bizottság rendszer tagjaivá nevezte ki.

Iparegyesületek statisztikája. A kereskedelemügyi minisztérium az ipartörvény tervezetének tárgyalásával kapcsolatban már régebben elrendelte a magyarországi ipartestületek fontosabb adatainak összegyűjtését és statisztikai feldolgozását. Az 1884:XVII. t.-cz. életbeléptetése óta ez lesz az első, minden irányban megbízható ipartestületi statisztika, amelyet minden valószínűség szerint a német birodalmi központi statisztikai hivatal ez irányban tett tapasztalatainak felhasználásával fogják készíteni.

Kiállítási ügyek. Fokszaban az ottani kerületi hatóság ez év őszén egy kerületi kiállítás rendezését készíti elő, amely ezen konzuli kerület összes gazdasági tevékenységét fogja bemutatni. — A londoni császári és királyi nagykövetségtől vett értesülés szerint 1910-ben Londonban a Shepherd's Bush területén angol-japán kiállítást fognak rendezni. — Valencziában országos kiállítás nyílt meg XIII. Alfonz spanyol király jelenlétében. A kiállítás az Alameda-ligetben 140,000 négyzetméternyi területen van elhelyezve. — A városok és fürdőhelyek kiállítására Szentpétervárott nem fog megtartatni és értesülésünk szerint a terv végleg meghusultnak tekinthető. — Az orosz mezőgazdasági és baromfitenyésztési egyesület tiffiszi osztálya október 18—22-ike közötti időben baromfitenyésztési kiállításra rendez Tiffiszben, Nikolajevics Péter nagyherceg védnöksége alatt. A kiállítás öt osztályból fog állani, ugymint: 1. házi baromfi, 2. baromfitermékek, 3. baromfitenyésztési kellékek, 4. tudomány és irodalom, 5. éneklő- és díszmadarak és galambok. Az idegenek négy-

szög méterenként 2 rubelt tartoznak fizetni az elfoglalt területért, illetve az ólak használatáért. — 1910-ben nemzetközi vasutügyi kiállítást szándékoznak rendezni Buenos-Ayresben, melyen, mint hírlik, az összes amerikai államok nagy arányokban vesznek részt. Az európai államok külügyi kormányai ez ideig még nem kaptak ugyan hivatalos meghívást az argentinai külügyminisztériumtól, mégis, mint buenos-ayresi konzulátusunk jelenti, Anglia, Franciaország és Németország részvétele már biztosra vehető. Főleg Németország nagy kiállítással kíván résztvenni ezen a nemzetközi versenyen, bár szintén nem hivatalosan.

A gazdasági helyzet Konstantinápolyban. Azok a világraszólóan izgalmas politikai események, amelyek nemrég zajlottak le Konstantinápolyban, az üzleti forgalmat majdnem teljesen megakasztották. A vidéki városokkal való forgalom — írják lapunknak Konstantinápolyból — az en gros kereskedelemben szünetelt és a detailkereskedelemben való forgalom is, dacára a szezon kezdetének, csak a legszükségesebb beszerzésekre szorítkozott. Az üzletek és bankok időközönként napokon át zárva voltak és az ügynöki irodák nem működtek. Az üzleti életnek ezen pangása első sorban előidézte azt, hogy a piac fizetési viszonyai kedvezőtlenek lettek. A kereskedők legnagyobb része kötelezettségeinek csak nehezen tud megfelelni, prolongációk és váltóóvatolások napirenden vannak. Az új kormány ezeltudatos működése folytán azonban remélhető, hogy a helyzet konszolidálódni fog és a bizalmatlanság, amelynek következtében az itteni importörök hónapokon át tartózkodó magatartást tanúsítottak, meg fog szünni. E körülmény folytán a téli cikkekben való üzleti forgalom élénkebb lesz és ezáltal a piac a nyári üzletnél okozott veszteségek miatt részben kárpótlást fog nyerni. Magyarországhól folyó évi márczius havában 3 vagon bőr és 1 vagon tetőfedőanyag érkezett Konstantinápolyba. Ami a mezőgazdasági helyzetet illeti, épp úgy, mint nálunk, Törökország e részében is nagy gondot ad a gazdáknak a nagy szárazság. Igen kívánatos volna, ha a talajt bőséges csapadék áztatná át, miután ellenesetben a már hetek óta tartó szárazság miatt a vetések fejlődése vissza fog maradni s huzamosabb ideig tartó szárazság esetén az idej termés nem fog sikerülni. A dohányültetvények, az állandó öntözések következtében, igen jól fejlődtek. Az opiumtermés az idén mintegy 60 százalékos hozadékra nyújt kilátást. A főzelékvetemények kielégítőek, mert a Vardar-folyam mentén elterülő kerteket a folyam vize bőségesen táplálja. Ezzel szemben a rizs erősen megérzi a szárazságot s már ezuttal is az idej termésnek 25 százaléka elveszettnek tekinthető.

Az országos állatkiállítás. Az országos állatkiállításra bejelentett állatok ugyszólván már megérkeztek. Legujjabban Lajos bajor kir. hercegné egy rendkívül értékes serleget és külön 500 korona készpénzt adományozott a kiállítás céljaira. Az utóbbit a hercegné a legjobb vasmegei népies tenyésztők jutalmazására szánta. A kiállítást korszorú gyanánt körülvevő mezőgazdasági gépkiallítás már készen várja a látogatók seregét. Kiállítás mezőgazdasági gépekkel gyárosok ily nagy számban még nem szerepeltek. Most jelent meg 180 oldalnyi terjedelemben az országos állatkiállítás katalógusa, melyben a kiállítást Jeszenszky Pál ismerteti s Magyarország állattenyésztéséről Pirkner János tanácsos, az országos állatkiállítás alelnöke közöl szakszerű fejtegetést. Körülbelül száz oldalon keresztül a kiállított állatok leírását találja a látogató. A kiállítást június hónap 5-én délután 4 órakor József főherceg nyitja meg.

Zugkiállítások. Megbízható helyről nyert értesülések szerint az utóbbi időben főleg kézművesek és kisiparosok ezimere nagyhangú meghívókat küldenek szét a folyó évben megtartandó kiállításokon való részvételre. E kiállításoknak a „nemzetközi” jelző által némi tekintélyt próbálnak kölcsönözni, holott nem egyebek, mint jelentéktelen magánvállalkozások, amelyek többé-kevésbé érmekek forgalombahozását tüzték ki célul. Részben még zsüriket is állítanak fel és pénzért különféle kitüntetések adományoznak. Miután az ilyen kitüntetéseknek értékük nincsen és miután az értéktelen kiállítási kitüntetéseknek használata egyes országokban, mint például Németországban, büntetést vonhat maga után, ennélfogva figyelmeztetjük iparosainkat, hogy az ilyen vállalkozásoktól óvakodjanak. Ilyen kiállítások az 1909-iki amster-

dami, az 1909-iki antverpi, az 1909-iki párisi és 1909-iki római nemzetközi kiállítás. Hasonló kiállítások rendezését vették tervbe 1909-re Turinban, Nancyban, Velencében és Hágában. Két ismert vállalkozó az 1910-ben Brüsszelben rendezendő világkiállítás mellett is ily kiállítást tervez, amely az 1900-ban a párisi világkiállítás alatt Párisban fiennállott zugkiállításhoz hasonlóan, tisztán érmek osztogatását tűzné ki célul.

Hírek a postáról. Biharvármegye Mezősas községben működő postaügynökség június 1-ével postahivatallá alakították át. — Maros-Torda vármegyében Aranyospolyán községben engedélyezett postaügynökség június 1-én. — Udvarhely vármegyében Kissolyos községben engedélyezett postaügynökség június 1-én. — Nagyküküllő vármegyében Morgonda és Szászujfalu községben engedélyezett postaügynökség június 1-én. — Fogaras vármegyében Herszeny községben engedélyezett postaügynökség június 1-én. — Háromszék vármegyében Felsőcsernáton községben engedélyezett postaügynökség június 1-én. — Maros-Torda vármegyében Baczkamadaras községben engedélyezett postaügynökség június 1-én. — Szeged vármegyében Omlás községben engedélyezett postaügynökség június 1-én. — A Pozega vármegye területén fekvő Davor községben június 3-án; — a Verőce vármegye területén fekvő Almás községben június 3-án; — Baranya vármegye területén Laskó községben „Laskó” elnevezéssel április hó 21-én új postaügynökség nyílt meg. — Aggtelek (Aradmegyében) törvényhatósági távbeszélőközpont bevonatott a szűkebb körű helyközi távbeszélőforgalomba. — Hajdunánás (Hajdumegyében) Nyirtura és Oros (Szabolcsmegyében) törvényhatósági távbeszélőközpontok bevonatottak az egész belföldi helyközi távbeszélőforgalomba.

Nyílttér.

Provótban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvény-Társulat.

Meghívó.

A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat folyó évi június hó 19-én délelőtt 11 órakor Budapesten, V., Arany János-utca 25. szám alatt levő központi irodahelyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre az igazgatóság a társulat t. cz. részvényeseit meghívja.

Napirend:

1. Indítvány az alaptőkének 20.000 darab 200 korona névértékű részvény kibocsátása által 4 millió koronával való felemelése iránt.
  2. Az alapszabályok 4. és 6. szakaszainak az indítványnak megfelelő módosítása.
- Budapest, 1909. június hó 3-án.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés. Azon t. cz. részvényesek, kik a rendkívüli közgyűlésen résztvenni kívánnak, részvényeiket a szelvényivel és a még le nem járt szelvényekkel együtt június hó 10-ig bezárólag vagy a társulat fent megjelölt központi pénztáránál vagy pedig Wienben, a „K. k. priv. allg. österr. Boden-Credit-Anstalt”-nál (I., Teinfalstrasse 6.) letenni tartoznak. Az alapszabályok értelmében 25 részvény egy szavazatra jogosít.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Kristálysó.

A legfinomabb és legtisztább hófehér asztali-só, a legszigorabb egészségügyi követelmények szerint előállítva.
Tápláló-erő! Étvágygerjesztő! Nem csomósodik!
Kapható minden jobb fűszer- és csemegekereskedésben.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, június 3.

A készáru-piacon nagy áremelkedés volt ma. Bőséges kínálattal szemben a malmok igen élénk vételkedvet mutattak és olyan árakat fizettek, aminokról pár nap előtt még csak álmodni sem mertek volna. Ily körülmények között aztán rendkívül élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 55000 q buza kelt el a tegnapiaknál 70—100 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 32.80 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 30.80 korona 78.5 kilós szerémségi, üszkös buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 30 fillérrel drágább, a többi változatlan. Forgalomba került: 3100 q rozs, 20.70—20.80 koronás áron és 600 q zab, 17.30—17.55 koronás áron. A határidőpiacon a mai tüzet mindjárt megnyitáskor szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán állandóan élénk kereslet mutatkozott, mire az árfolyamok előbb még tovább emelkedtek, később pedig mérsékeltlen ingadoztak. A tegnapi zárlethez viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza tizennyolcz fillérrel, az áprilisi buza huszonnyolcz fillérrel, az októberi rozs tíz fillérrel az októberi zab szintén tíz fillérrel, a júliusi tengeri nyolcz fillérrel, az új tengeri nyolcz fillérrel emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	30.70—32.40
„	76	30.25—30.65	80	31.70—32.70
„	77	31.95—31.65	81	31.70—32.30
„	78	30.75—32.90	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	30.45—31.55
„	76	30.—30.75	80	32.20—31.90
„	77	30.80—30.90	81	—
„	78	30.85—31.10	82	—
Pestvidéki	74	—	78	31.20—31.30
„	75	—	79	31.50—32.85
„	76	30.55—31.25	80	31.55—32.60
„	77	31.50—31.60	81	—
Bánsági	74	—	78	31.65—32.60
„	75	—	79	32.05—32.90
„	76	30.60—30.75	80	32.50—32.40
„	77	30.15—30.70	81	32.95—32.90
Bácskai	74	—	78	30.75—31.75
„	75	—	79	31.60—32.10
„	76	30.70—30.95	80	31.65—31.30
„	77	30.70—31.25	81	—
Roszs I-rendű új	—	—	—	20.65—20.95
„ középminőségű új	—	—	—	20.55—20.85
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	17.60—18.50
„ II. rendű	—	—	—	17.00—16.90
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	17.40—18.20
„ II-rendű	—	—	—	17.95—17.45
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.80—16.—
Korpa	—	—	—	12.90—13.20

A készáru-piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 500 q 78 k, 300 q 79 k 32 K, 1770 q 77.5 k, 1220 q 79.5 k 32.30 K.
Bácskai: 1430 q 80 k, 1430 q 79.9 k 31.90 K, 1193 q 76.7 k 30.80 K üszkös.
Makói: 200 q 79.5 k, 800 q 80.5 k 32.80 K.
Fejérmegyei: 500 q 78 k 31.20 K üszkövgű.
Dunai: 6000 q 31.20 K.
Szerémségi: 600 q 78.5 k 30.80 K.
Raktári: 1000 q 76 k, 1000 q 77 k 31.50 K.
Román: 6700 q 78.5 k 31.90 K.
1909. június 2-áról román buza: 1900 q 78 k, 3000 q 76.5 k 31 K, 5700 q 76 k, 4000 q 30.80 K.
Rozs: 2000 q 20.80 K kpfl. malomba, 400 q 20.80 K kpfl. par., 700 q 20.70 K kocsira.

Zab: 250 q 17.50 K kpfl., 200 q 17.55 K kpfl.
150 q 17.30 K kpfl.
Az árak: 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A határidőpiacon kötetelt:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:

Buza októberre	26.80—26.72—27.02—26.92—
Buza áprilásra	27.68—27.56—27.80—
Rozs októberre	20.54—20.72—20.56—20.68—20.60
Tengeri júliusra	15.82—15.88—15.80—15.90—
Újtengeri májusra	14.52—14.74—14.58—
Zab októberre	15.28—15.04—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	26.90—26.92
Buza áprilásra	27.68—27.70
Rozs októberre	20.62—20.64
Tengeri júliusra	15.96—15.88
Újtengeri májusra	14.58—14.62
Zab októberre	15.30—15.32

Budapesti gabonaforgalom.

1909. június 1-től 1909. június 2-ig.

	Erkezett	Elazállított
Buza	13979	4237
Rozs	1130	400
Árpa	50	—
Zab	3474	6585
Tengeri	22913	20756
Liszt	2003	11638
Korpa	—	1896

Értéktőzsde

Az értéktőzsde szilárd irányzatában ma különösen két értékben volt élénkebb kereslet. Az egyik az Osztrák hitelrészvény, melyet a petroleumpiacon bekövetkezett kedvező fordulatra vásároltak, a másik pedig az Államvasuti részvény, mely a folytatolagos vásárlásokra ma további két koronával emelkedett. A forgalom ma is meglehetősen gyenge volt egy a nemzetközi piacon, mint pedig a helyi piacon. Kötések voltak az Egyesült fővárosi takaréki, a Magyar aszfalt, a Salgótarjáni, a Magyar villamosági és a Városi vasut részvényekben. A járadékpiacra is volt egy-két kötés gyengülő árfolyamok mellett. A négy százalékos koronajáradék ma a napok óta tartó hanyatlások után, 93.05 koronáig süllyedt, úgy, hogy ha a viszonyok meg nem változnak, úgy könnyen visszaeshetik a 93 százalékos árfolyam alá. A mai üzlet folyamán forgalomba került: Osztrák hitel 642.25—641.50 koronán, Magyar hitel 755—753.50 koronán, Államvasut 728.50—727.50—728.25 koronán, Rimamurányi 574 koronán, Városi villamos vasut 270 koronán, Közut 538.50 koronán, Magyar korona járadék 93.15 koronán, Salgótarjáni 585—586—583 koronán, Ujlaki téglagyár 337 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 642.25—641.50, Magyar hitel 755—753.50—753.75, Osztrák-magyar államvasut 728.50—727.50—728.25, Rimamurányi 574.50—575 574.50 K, Magyar koronajáradék 93.15 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 641.75—641.50, Magyar hitel 753.50, Osztrák-magyar államvasut 728.25, Rimamurányi 574.50—574, Városi villamosvasut 270, Közut vaspálya 558.50 K.

Díjbitosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 8—10 korona, június hónap végére 20—22 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 641.50, Magyar hitel 753.25, Államvasut 728.50, Leszámitoló 482.50, Jelzálogbank 436.75, Rimamurányi 574.75, Városi vasut 267.50, Közut vasut 558.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, június 3. (Saját tudósítónktól.) Buza 10—15 fillérrel drágábban lett volna szereshető és rozs árát is 10 fillérrel emelték, azonban üzlet alig fejlődött ki. Takarmányárak irányzata ismét szilárdult, amennyiben zab és tengeri ára 5 fillérrel emelkedett. A mértékadó külföldi tőzsdék közül Newyork és Chicago magasabb árjegyzéseket jelentett, London ellenben lanyha volt.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatával valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

Jegyzetelt busz: tiszavidéki 16.10-16.70, bánáti 15.80-16.25, mosoni 15.50-16, tötfelvidéki 15.55-16.10, délviasuti 15.55-16.10, marchfeldi 15.55-16.95.
Rosa: tötfelvidéki 10.50-10.75, csepeli 10.45-10.70, pestmegyei 10.90-10.85, délviasuti 10.50-10.75, különféle magyar 10.45-10.70, osztrák 10.50-10.75.
Árpa: morvaországi 8.75-9, takarmány 8.40-8.90.
Magyar tengeri 8.35-8.45.
Cinquantin 10.25-10.50.
Magyar zab 9.35-9.85, válogatott 9.85-10.25.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, június 3. Az érdeklődés ma is első sorban a petroleum-értékek felé fordult, melyek nagyobb eladásokra mérsékeltebb árfolyamokkal indultak ugyan, de később ismét erőteljesen emelkedtek. Ezenfelül államvasuti, keleti vasuti, magnezit és szimmeringi gépgyári részvényeket, valamint egyes építési értékeket is kerestek. A többi értékek irányzata tovább is nyugodt maradt, kivéve a vasértékeket, melyekben időnkint folytaták az eladásokat. Az irányzat általánosságban az előzősde végéig barátságos maradt. A déli tőzsde nyugodtan, tartott árfolyamokkal indult, csak alpesi bányarészvények állottak alacsonyabban. Később a vezető értékek csekély forgalomnál alig változtak.

11 óraker zárultak:

Osztrák hitel 641.50, Laenderbank 453.50, Államvasut 728.50, Déli vasut 107.75, Alpesi 645.50, Keleti vasut 580, Galicziai Kárpát-petroleum 647, Bécsi építkezési társaság 166, Török sorsjegy 186.50 K.

1 óraker jegyezték:

Osztrák hitel 641.50, Magyar hitel 753.50, Anglo 300, Bankgyesület 529, Földhitel 1003, Union 548, Államvasut 728.50, Délviasut 106.50, Alpesi 645, Orosz járadék 99.70, Török sorsjegy 186.50, Keleti vasut 586, Galicziai Kárpát 660, Skodnica 527 K.

Bécs, június 3. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos aranyjádék 113.85, Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 145.35, Magyar hitelbank részvény 751.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 482.—, Rimamurányi 574.—, Magyar cukoripar 19.30, Adria hajózási részvénytársaság 392.—, Magyar koronajádék 93.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 203.—, Kassa-Oderbergi Vasut részvény 362.—, Magyar Jelzálogbank 436.— Magyar keresk. bank —.—.

Bécs, június 3. (Osztrák értékek zárulata.) 4.2 százalékos papírjádék 96.40, 4 százalékos osztrák aranyjádék 117.35, 1860-as sorsjegy 161.75, Osztrák hitel-sorsjegy 530.—, Angol-osztrák bankrészvény 298.50, Bécsi Bankverein 528.50, Osztrák-magyar bank 1778. Déli vasut 106.—, Dunagőzhajózási társ. 918.—, Dohány részv. 353.—, Cs. k. arany (vert) 11.33, Német bankv. 117.80, Osztr. Lloyd 448.—, 4.2 sz. ezüst jár. 96.30—99.70, Osztr. koronajádék 96.25, 1864-es sorsj. 291.—, Osztrák hitelintézeti részvény 640.90, Union-Bank 548.—, Osztrák Landerbank 453.—, Osztrák-magyar

államvasut 728.50, Elbevölgyi vasut 463.—, Alpesi részvény 644.75, 20 frankos 19.05, Londoni váltóár 239.80, Lipótkohó —.—, Törökországi 185.75.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, június 3. Állandó kedvtelenség mellett a mai tőzsde forgalma egyes értékekre szorított. Nagyobb figyelemben részesültek a délafrikai kolonizációs társaság részvényei, állítólag egy újságközlönyre, amely a társaság délafrikai birtokait rendkívül értékesnek tüntette fel. Bankok szilárdan voltak tartva, míg bányarészvények, a Laurakohó részvényeinek további esésétől kedvezőtlenül befolyásoltatva, ismét realizációk alatt szenvedett. A német-luxemburgi szállításra azonban ennek a piacnak futólag jó támaszt nyújtott. Az Iron Age jelentése csekély benyomást tett. A legtöbb járadék, valamint gőzhajós és villamosági részvények lemorzsolódtak. Vasutak közül amerikaiak, valamint a varsó-bécsi vasut részvényei gyengülésre hajlottak, míg a keleti vasut részvényei bécsi vásárlásokra jelentékenyen emelkedtek. Prinz Heinrich-vasutak is valamivel magasabban jegyezték. Bányarészvények végül részben emelkedtek. Az utőzősde irányzatát a magánleszámitolási kamatláb újabb emelkedése, valamint a német kölcsönpapírok árfolyamának esikkenése kedvezőtlenül befolyásolta. A készpénzpiac ipari értékei többnyire gyengébbek voltak. Magánleszámitolási kamatláb 2 3/4%.

Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjádék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjádék —.—, osztrák hitelrészvény 201.20, Déli vasut 17.20, orosz bankjegyek 216.20, 4 százalékos új orosz kölcsön —.—, Disconto Commandit 157.10, Dinamitruszt 171.60, Harpeni 191.50, Unifikált török járadék —.—, 4.2 százalékos ezüstjádék —.—, 4 százalékos magyar aranyjádék 95.80, Magyar koronajádék 93.50, Osztrák-magyar államvasut 155.10, Bécsi váltóár 85.20, Olasz járadék —.—, Alt. villamosági Edison 234.70, Gelsenkircheni 183.20, Laurakohó 190.70. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) június 3. 4.2 százalékos papírjádék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjádék 100.05, Osztrák hitelintézeti részvény 201.—, Osztrák-magyar államvasut 155.60, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.20, Bécsi Bankverein —.—, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magy. aranykölcsön —.—, 4.2 százalékos ezüstjádék 99.95, Osztrák koronajádék 96.90, Magyar koronajádék 93.55, Osztrák-magyar bank 128.—, Déli vasut részvény 20.70, Elbevölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.18, Párisi váltóár 811.82, Union bankrészvény —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) június 3. 4.2 százalékos ezüstjádék 99.60, 1860, sorsjegy 164.—, Déli vasut 21.25, 4 százalékos aranyjádék 99.75, Osztrák hitelrészvény 201.10, Osztrák-magyar államvasut 155.—, Olasz járadék 103.75, 4 százalékos Magyar aranyjádék 95.90, Nyugodt.

London, június 3. Angol consol 85 1/2.

Páris, (Zárlat) június 3. 3 sz. Francia járadék 97.97, Osztr. aranyjádék 98.05, Magyar arany. járadék 98.50, 3 százalékos Olasz járadék 105.05, Déli vasut elsőbbségi kötv. 294.—, 5 százalékos marokkói járadék 597.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.75, 2 százalékos unifikált török jár. 99.01, Török sorsjegy 174.50, Török dohányrészvény 374.—, Osztrák földhitelintézet 11.62, Osztr. Landerbank 481.—, Magyar jelzálogbank 465.—, Banque de Paris 1649, Banque Ottomane 797, Osztr. magyar államvasut —.—, Déli vasut 115.—, Hartmann gépgyár 530.—, Urikányi köcszén 175, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 25/15, Magánkamatláb 1 1/2. Nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapesti szurómarhavásár.

Június 3. Felhajtott 1144 darab élő borjú (közte 32 rugott.) Árjegyzés: Elsőrendű élő borjúkért 80-88 fillérig, kivételesen 90-92 fillér, középmínőségű élő borjúkért 70-78 fillérig, silány és rugott borjúkért 41-64 fillérig (levonás nélkül.) Az irányzat lanyha volt és az árak 4-6 fillérrel gknt csökkentek.

Heti lóvásár.

Budapest, június 3. (Hivatalos tudósítás.) A Tattersall telepen ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 418 darab első, 510 drb másodosztályú, összesen 928 darab lovat. Eladatott 507 db ló, melyek közül a székesfehérvári vágónak vásárolt 69 darab loyat, 80-150 korona között váltakozó árban.

Budapesti vágómarhavásár.

Június 3. Felhajtott: Magyar bika 174, ökör 1646, tehén 794, bivaly 214, növendékmarha 48, póthaj-tásra bejelentve 113, összesen 2989 drb. Árjegyzések: (mértarmásánként élőszuliban, levonás nélkül.) Magyar hizott ökör, legjobb minőség 66 koronától 76 koronáig, kivételesen 80 korona, közép 56-64, silányabb 50-54 korona. Magyar legelőmarha 58-66, silányabb 46-56 korona. — Tarka hizott ökör legjobb 76-88, középmínőség 64-74, silányabb 50-62. Bika jobb 64-74, kivételesen 76, silányabb 50-62, bivaly 34-48, kivételesen 52, magyar tehén 46-64, kivételesen 68, tarka tehén 48-78, kicsontozott válnarha 40-44, növendékmarha 48-60 korona. A felhajtás 400 darabban kisebb volt a múlt hetinél s habár a heti szükséglet csak hat napos volt, a jövő hetivásár is egy nappal előbb, vagyis szerdán tartatik meg, az irányzat mégis élénk volt s az árak 2-3 koronával mm-ként emelkedtek.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Table with multiple columns: Mai záró árfolyam, Pénz, Ár, Záloglevélek, Elsőbbségek, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénzmenek és váltók. It lists various financial instruments and their market values.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnassági intézet jelentése.

"Az elmúlt nap időjárásának átnézete:"

Hazánkban derült, száraz idő uralkodik. A hőmérséklet tovább emelkedett és maximuma Kollatzvárott 32, C. fok, minimuma Rozsnyón 6 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Hűvösebb idő várható, az ország északi és nyugoti részein helyenként zivataros esőkkel.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	Hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szelina	82,6	18,6	E	1	0	17	11	
Ungvár	81,2	17,5	NE	2	0	17	13	
Késmárk	80,0	17,0	E	2	0	17	11	
Losonc	80,0	17,0	E	2	0	17	11	
Ógyalla	80,8	21,0	NE	0	0	17	14	
Budapest	80,7	18,2	N	0	0	17	13	
Kerény	80,3	18,4	N	0	0	18	12	
Keszthely	80,2	18,4	N	0	0	18	12	
Pécs	82,0	18,6	N	3	0	18	12	
Zágráb	81,6	17,8	N	4	0	18	13	
Plumbe	83,2	16,8	N	0	0	18	13	
Szeged	81,8	18,5	NE	0	0	18	13	
Temesvár	82,5	18,5	N	0	0	18	16	
Nagyvárad	81,1	18,8	N	0	0	18	15	
Kolozsvár	82,5	17,9	N	0	0	18	12	
Nagyvárad	82,7	18,2	N	0	0	18	13	
Szatmár	82,0	18,5	NW	0	0	18	14	
Eger	82,0	17,0	N	0	0	18	15	
Arvad	82,0	18,2	NW	0	0	18	18	
Selmeczbánya	82,0	18,0	NW	0	0	18	19	
Komárom	82,0	18,8	NW	0	0	17	12	
Magyar-Ovár	82,0	18,2	NW	0	0	18	10	
Sopron	82,0	18,2	NW	0	0	18	10	
Székes	82,0	18,2	NW	0	0	18	12	
Cirkvenica	82,0	18,6	N	0	0	18	14	
Debrecen	82,0	18,7	E	0	0	18	14	
Kesztémét	82,0	14,4	E	0	0	18	12	
Orosháza	82,0	18,6	E	0	0	18	14	
Arad	82,0	17,8	NE	1	0	18	17	
Zsombolya	82,0	18,0	N	0	0	18	15	
Versec	82,0	16,2	E	0	0	18	15	
Orsova	82,0	18,0	E	0	0	18	15	

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

ZUG A NÁDAS...

— Regény a régibb hajduéletből. —

Írta: MÓRICZ PÁL.

— Bezzeg a Rivó bátyám fia, a Mátyás, inkább a mágyikára adta árva fejét. Nem hiában is, hogy mindég a Nagy fekete halomnál tanyázott. Külön huzódott a többi pásztoroktól. A halom tövében ütötte le kamráját. Pedig elhagyatott vadon hely volt az. Hajdanában fejedelmet temettek oda. Országpusztító kutyafejű tatárvezért. Azóta a kárhözott lelkek ott tartják a boszorkánytáncot választott éjszakáikon... Rivó Mátyás juhász ezeknek adta el a testjét, lelkét. Node nem ingyért szegődött hozzájuk. A gonoszok a tatárvezér kinsét emelték ki a sírból. Ezzel vásárolták meg Rivót.

— Magam is hallottam ilyesmiről.
— Hisz az egész város népe nyilván beszélte... Szegény Rivó Mátyás juhászt majdhogy fel nem vetette a tengerkines. Ez időtől kamráját is megutálta Mátyás. Elkótyavetyélte nyáját. A városban építettett tornácos elejü uri házat. Node az urasáért árával fizetett Mátyás. Leginkább a péntek éjszakától irtózott Mátyás. Mert mibelyt péntek éjszakáján éjjel következett. Mátyásnak menten ki kellett menni a házból. Ilyenkor a gonoszok szólították ki Rivót és addig tánczeltették, végről is eszméletlenül dobbant a földre. Így volt ez!... Nem sokáig örvendezett az ebül szerzett vagyonnak. Nagypénteknek éjszakáján éjjelkor, iszonylatos rémlátások között halt meg Mátyás.

— Így volt ez! Mirkó János halász is helybenhagyta.

Baekai gulyás fejére tette az avult pásztorkalapot.

— Azért is mondom, öcsém, már minket nem hozhat kísértésbe a te árvafejedre kitű-

VIZÁLLÁS.

jun. 3. jun. 2.

Inn	Schärding	Tisza	M.-Szénet
Duna	2,05 1,82	2,52 2,37	0,30 0,35
	2,52 2,37	0,28 0,28	0,28 0,28
	0,10 0,25	2,-- 0,16	2,-- 0,16
	0,08 0,02	Tokaj	0,-- 0,--
	1,96 2,02	Tiscafűred	1,06 1,20
	3,15 3,28	Szolnok	1,20 1,20
	2,78 2,88	Csongrad	1,22 1,22
	2,40 2,46	Szeged	1,92 1,94
	3,56 3,55	T.-Beese	2,01 2,00
	4,14 4,16	Titel	3,31 3,30
	3,37 3,36	Órsova	0,91 1,--
	2,91 2,84	Órsova	0,40 0,40
	3,14 3,13	Órsova	0,03 0,71
	1,87 1,90	Órsova	1,48 1,47
	0,84 0,82	Sajó	0,32 0,27
	0,60 0,71	Hernád	0,01 0,10
	0,98 1,17	Berettyó	0,09 0,10
	0,58 0,55	B.-Ujfalu	0,34 0,40
	0,08 0,07	Körös	0,15 0,17
	2,41 2,56	N.-Varád	0,26 0,28
	1,72 1,65	Belényes	0,14 0,14
	0,04 0,02	Tenke	0,39 0,41
	0,83 0,93	Gurabone	0,49 0,42
	2,12 2,32	Borosjenő	0,01 0,01
	1,-- 1,50	Békés	0,32 0,34
	0,16 0,08	Gyoma	0,30 0,38
	0,31 0,--	Gy.-Fehérvár	1,00 0,98
	3,58 3,52	Branyska	0,-- 0,--
	0,39 0,16	Soborsin	0,18 0,24
	0,82 1,00	Arad	1,04 0,98
	0,34 0,--	Mako	0,84 0,84
	0,20 0,18	K.-Kostély	0,86 0,86
	0,22 0,20	Temesvár	0,23 0,24
	0,12 0,12	Beeskerek	0,92 0,94

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 3. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Prunár Mihály (erendési) gör. kath. felkezezté iskolai tanító az erendési állami elemi népiiskolához rendes tanítói; a nagykarolyi pénzügyigazgatóság Nagy Béla jászberényi lakost a szinváradjai adóhivatalhoz segélydíjas gyakornokká nevezte ki.

Athelyezés. Az érzsébetvárosi törvényszék elnöke Bala Ferenc abrudbányai járásbírósi hivatal-szolgát a segésvári járásbíróshoz helyezte át.

Véglegesítés. A kassai föltgyész Vincez Józsefet a kassai föltgyészégnél ideiglenes minőségben alkalmazott irnokot ebben az állásban véglegesítette.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Klepocz József egri lakos Komáromra, Berényi István budapesti lakos Berényre, Jahoda Gizella budapesti lakos Aezdra, Salkovszky Ferenc gödöllői lakos saját, valamint Gabriella nevű kiskoru gyermeke Szentese, kiskoru Harajovits Albert György iglői lakos Halmosra, Baszaráti Mihály brassói lakos Bátorra, kiskoru Schellenberger József iglői lakos Zsigmondra, Nemez Károly békéscsabai lakos, valamint kiskoru Ilona, László, János, Béla és Irén nevű gyermekei és Nemez Lajos Nemetre, Kolompár József békéscsabai

lakos Karnaira, Löwy Jakab budapesti lakos, valamint Miklós és Erzsébet nevű kiskoru gyermekei Lászlóra, Klujber István komáromi lakos Kéhalma, Porst István gyergyócsanakfalvi lakos, valamint Anna, István és Antal nevű kiskoru gyermekei Lázárra, Reich Károly budapesti lakos Gáspárra, Kőnczert Mária Aurelia és kiskoru Terézia küllödi lakosok Karczagra, Popp Aladár miskolci lakos Papra, Steiner David (Dezso) dunaföldvári lakos Szöcsre, Rosenberg Hugó a.-a.-újhelyi lakos Robozra, kiskoru Heizler (Heisler) Salamon miskolci lakos Halászra, Wassermann Henrik zsnyki-kindai lakos Vasra, Boarna Vasille (Vazul) zsupaneki lakos, valamint Sándor nevű kiskoru gyermeke Barnára, Weisz Ignác nyírbátori lakos Vidorra, Baesik Ferenc bányafalvi lakos Istvánra, Weinberger Ferenc budapesti lakos Vajdára, kiskoru Zwillingger József esztergomi lakos Zoltánra, Kohn Lajos galántai lakos Könyvesre, kiskoru Oestereich Sándor és Pál budapesti lakosok családi nevének Országra kért magyarosítását megengedte.

Dr. HÖNIG IZSÓ
VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.
Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Finson-féle ivilámpa fürdők szívuj és veredényelmeszedés ellen.
Elektromágnesesgyógyítás
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
Ideggyengeségi állapotok.
Almatlanság, Fejfájás.
Nüdejek (Paralysis).
Idegfájdalmak, idegszabák (Neuralgiák, ischiás).
Gerincvelőorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Veredényelmeszedés.
Köszvény és csusz, reuma, ízületi és csontfajok.
Székrekedés, Daganatok.
Anyagszerebajok (Elhízó cukorbeteg, verszegénység).
Bőrbajok. Borvízkezelés.
Lupus.
Hajhullás, kepaszság.
Szórtelenítés (nőknél az arezon).
Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus.

zött védíj sem. Ebben a réti magányosságban a nyugodt lelkiismeret a mi főbb bátorságunk.

12.

Kalárinak ölébe esett dolgos kis keze. Vadvirágos szellő lengette a fürtjeit... Az estj beszélgetés után le is nyugodtak mindnyájan. Nem úgy a betyár. A hamvadózó pásztorútnél sokáig fent tőprengett...

Az a sok ló, amit az uraságotól elkötött, az a sok nagy bankó, amit gazdag kupczektól rabolt, nem tul-ágig háborgatták lelkét. Hanem annak a esendkatonának nem felejthette halálra vált arezát, akit első legénykedésekor ütött agyon a nádházi vásárban. Az a jámbor utolsó szavával is gyermekeit emlitette... Ezóta bujdosott, mint hajszolt vad. De meg büszkeségéért a hadnagyoknak is mindég begyökben volt. Mest is hiában tőprengett. Érezte, hogy számára nincsen visszatérés. Feje felett az akasztófa varjái kárognak, s hogy mütkaul seba fölött nem választhatja ezt a hamvas arezu lányt. Pedig annak már is esupa vágyakozás volt a viselkedése. Betyársárdák utczifrajának nem született ez a lány... Akik üldöztetősekor, gyámoltalan helyzetében pártjára keltek. Akik árulás helyett gyógyították. Még több átkot hívjon ki fejére? Nem! Hisz a betyár is hitvány, ha nincsen megillető beszülete... Rég elhamvadt a pásztorútn. Talán könyút fölrít ki szeméből a betyár, midőn eszébe jutott öreg Baekai gulyásnak más alkalomkor mondott szava?

— Hiában ugrál a gyarlandó ember. Ki mire végeztetik, arra hufázoztatik...

Valából, az odvas fűzfánál bagolyrudár kúvikolt. Berzongva tápász-kodott fel a betyár. Lehorgasztott fövel indult az arevas nádkúphoz, amelybe fegyvereit, nyergét rejtették. Kedves lovát meg a rejtékligetben pályázták ki, hol balzsamos volt a fű. A lovaeska felemelte szikár fejét. Röhögött, Felismerte gazdáját. Bizonyosan vágyakodott

már a sík róna után. Hűséges paripája mellett a betyár areza is felderült. Talán róka lepte meg a távoiban sivitő vadmadarat?... A betyár után suhogva hajolt össze a bokréta nádrengeteg.

Baekai gulyás napfeljötté előtt ébredt fel. Még itatásig a gulyakuthoz akart lovgolni.

— Niní! Hisz a Hókával együtt pályavázták ki a betyár lovát... Sem a betyárt, sem a lovát nem találták sehol. Baekai gulyás szomorúsan tekintett Mirkó komjáira... Hát elment az a szegény vesző.

— Az áu! Elment szegény veszo.
Hanyasarezu kis Mirkó Kalári hetek multán is lesegette a rétség retjekösvényeit. Vágyakodón leste, mikor omlik kétfelé a nádszál rengeteg?... Midőn magányosan javított a terüs nagyládát, többször könybelábbadt szemé. Epengő bús notát dalolgotott, dudolgotott az ártatlan kis halászeány.

13.

Birkabőr süveges Tokár Énók uram volt a esupláros a Verébsár esárdában, odakint a debreczeni nagy országút mentén. A Montlika fiuknak eseberrel bordta a hajdusági savanykás bort. Baekai fejedelem által nemesített spanyol eredetű hajduhadnagyból származtak ezek a lóteremtet barna szál legények. A közönségesebb rendű Tokár Énók komu makrapipáját mindannyiszor kiemelte szájából, ahányszor a legények asztalálhoz közeledett. Gyönyörködött a jó gazda fiukban. Montlika Jakab volt az idősebbik, a fiatal János a szálasabb. Tokár Énók nevetve emlitette.

— No, tik ugyan kiadtatok a Karezi pandurján.

— Hát nem is vagyunk mi vésztes lélek kapezabetyárok.

— Baekai apánk óta lakjuk ezt az áldott földet! — dicsékvette az öregébbik Jakab.

—(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1909. június 4-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A bunda.

Tolvaj komédia 4 felvonásban. Irta: Hauptmann Gerhart. Fordította: Sebők Zsigmond.

Személyek:
Wehrhahn Pethes
Krüger Gál
Fischer Hajdu
Wolf Julián Somlai
Wolfné S. Pál Sz.
Lentini György I.
Adelheid Várnay
Mothé Horváth J.
Mathoné Keczeri I.
Wulfov Gabányi A.
Mitteldorf Bartos
Glasznap Gabányi I.

Kezdeté 1/8 óraker.

WIGSZÍNHÁZ.

A Berlini Deutsches Theater vendégjátéka;

Faust.

Kezdeté 1/8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Jánoska.

Fantasztrikus és dalos vígjáték 3 felvonásban. Irta: Marlos Ferencz. Zenejét szerzőtte: Jakobi Viktor.

Személyek:
A nagymama Orley Fl.
Margit lányal Harmath L.
Böske Kossáry
László, Margit férje Szirmai
Jánoska Fényes A.
Kázmér Németh
Rozsika Lakos V.
Magda Ötvös G.
Rozsás báró Papir S.
A tanár úr Fenyvessy
Kovács Dóme Csizser

Kezdeté 8 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZINKÖR)

A kék egér.

Böhözt 3 felvonásban. Irta: Engel és Horst. Fordította: Marlon Ferenc.

Kezdeté 1/8 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

A jövő háboruja.

Kezdeté 1/8 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A M. Kir. Operaház és a Nemzeti Színház nyugdíjintézete javára: Hajduné K. Ilona felléptével és Kertész Vilmos első színpadi felléptével:

Varázsfuvola.

Nagy dalmű 2 felv. Zenejét szerzőtte: Mozart A. Szövegét írta: Schikaneder M. Ford.: Böhm G.

Személyek:
Sarastró Erdős
Tamino Kertész
Az éj királynéja Sándor E.
Pamina Hajduné
1-ik hölgy Kacser M.
2-ik hölgy Diósné
3-ik hölgy Valent V.
Egy pap Szemere
Papagena M. Szeyer

Kezdeté 1/8 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A szabin nők elrablása.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta: Schönthan. Fordította: Rákosi Viktor.

Személyek:
Dr. Zomlór Réthey
Borbála a felesége Bera P.
Paula, a leánya Hóth L.
Marosán Bogdán Köröndy
Pieta, a fia Z. Molnár
Dr. Konter Csontos
Marianne a felesége Mészáros
Borjádi Fridolin Boross
Róza, szakácsné Forrai R.
Sipka Vendel Czobor
Kati cseléd Bérés M.

Kezdeté 8 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Schwache Stunden.

Vígjáték 4 felvonásban. Capus Alfréd. Németre fordította Stephan Epstein.

Személyek:
Robert Vandel J. Jarno
Amélie L. Schöller
Yvonne Ella Bock
Ls Perche G. Maran
Adrienne Lotte Erol
Clotilde H. Radnay
Wilmenard M. Rona
Aubier E. Sekler
Tincis Mayerhofer
Céleste A. Krüger
Anna I. Nordou
Fanny F. Martin
Juliette Elly Belse
Stubenmaedchen H. Marko

Kezdeté 8 óraker.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Ma pénteken, június 4-én a bécsi K. K. priv. Josefstadter-Theater vendégjátéka Jarno József igazgató személyes vezetésével és közreműködésével.

Schwache Stunden.

Vígjáték 4 felvonásban, Capus Alfréd. Németre fordította Stephan Epstein. Az előadás kezdete pont 8 óraker. Szombaton, június 5-én, 2-szor: Die Dame v. Moulin Rouge. Jegyelővétel elővételi díj nélkül 10-1 és 3-6 óráig a Fővárosi Orfeum nappali pénztáránál.

JARDIN DE PARIS

Városliget, Erzsébet Királyné-ut 1. (Telefon 167-25.)

1909. június hó 5-től kezdve

Yaca Isfat

phenomenális kigyótáncosnő rövid vendégjátéka élő kigyókkal.

Azonkívül a teljesen új Cabaretműsor. Az ujjonnan épített Tabarin Bal Mabilében 16 elsőrangú tánc attrakció.

Tánc és zene reggeli 4 óráig. Elsőrangú francia konyha és italok. Telefon 167-25.

Jegyek előre válthatók d. u. 4 óráig Zipsér és König zeneműkereskedésében Andrassy-ut 4.

Halló: Ki beszél? Itt az „Uj Idők“ kávéház

Váci-körut 45. szám.

Igaz, hogy ott a váci Kiss Lajos — tizenégytagú — zenekara hangversenyez? Igen.
Igaz, hogy ott van a legfényesebb és legkényelmesebb helyiség? Igen.
Igaz, hogy az igazságügyi, törvényszéki palota és miniszteriumok közvetlen közelében van? Igen.
Igaz, hogy árulnak Löwenstein M. utóda Horváth Nándor oszár- és udvari szállítótól szerzik be? Igen.
Igaz, hogy bírák, ügyvéd, tisztviselők és más előkelő családok találkozó helye ott van? Igen.
Igaz, hogy ott az ország összes vidéki lapjain kívül, mindenféle sportlapok is kaphatók és hogy a verseny eredményei — külön — táviratilag isznak közlve? Igen.
Igaz, hogy a kávéház-tulajdonos pontos, lelkiismeretes és legfigyelmesebb kiszolgálással érdemese akarja magát tenni a nb. közönség bizalmára? Igen.
Mondja csak kérem, hát a barátom ott van? Igen.
Küldje a telefonhoz.

ÖNBÉRETEL KIDOB

havonta 12 vagy 16 korona kölcsönjait, végre pénzt kiadta, zongorája nincsen.

HA FIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányu, legmodernebb ércszánczeltetőkész keresztúros új zongorát vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezést, nem lekötelezette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA“ részvény-társaság

(igazgató: Sternberg Dezső.) zongora eladási és kölcsönzési teleph. Eufon tölcser nélküli legtekélyesebb gramofon- és művész-lemezek felárusítása. Budapest, VI., Teréz-körut 1/a. (Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.) Telefon 4-31. Zongorák becserelése, javítása, hangolása legkülönb. Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

EDISON

Mozyóténykép Váltólat VI., Nagymező-utca 21.

Telefon 64-20. Első előadás hétköznap d. u. 5 óraker. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 óraker. Utolsó előadás kezdete 11 óraker. Szennázás újdonság! Műsoron kívül: páratlan határu énekes és zenés mozyóténykép a világ legelsőrangú művészei közreműködésével. Minden órában változó műsor. Helyések: Páholy 1 K., I. hely 50 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.

Mozyóténykép-váltólat tulajdonosok figyelmébe Megjelent 150.000 méter újdonságot tartalmazó legújabb kép- (film) árjegyzékünk. Kíváncsi legyen és bérmentve. Telefon 64-20.

100.000! Most került forgalomha! Zilahy Ágnes szakácskönyvének 100.000-ik példánya. Ez bizonyítja legjobban a könyv jószágát, hasznavehetőségét. Ára szép kötésben 3 korona 60 fillér. Megrendelhető Singer és Wolfner könyvkereskedésében Budapesten, VI., Andrassy-ut 10.

Butor

kézpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezése 360 frtért, mely áll: 1 háló-, ebédlő- és szalonból. 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitelűtől a legfinomabbig. — Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata

Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok).

THE GRESHAM

Életbiztosító Társaság Londonban.

ALAPITATOTT 1848. Magyarországi Igazgatósa: Budapest V., Ferenc József-tér 5-6. (Király-palotában)

Elfogad életbiztosításokat a legújabb és legbiztonságosabb módok szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham ötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Magyarországi igazgatótanács: Gróf Andrassy Géza v. b. t. t. országgy. képvis., elnök. Batlányi Tivadar gróf országgy. képviselő. Benyovszky Sándor gróf országgy. képviselő. Dr. Herenday György kincstári joggy. főtanácsos. Karátsanyi Jenő gróf v. b. t. t. országgy. képviselő. Boglári-Simon Jakab a budapesti törzest. elnök.

Igazgatók: Beckelt A. Reginafd. Tóth László

Vagyondíjazás 1907. december 31-én 235.857.564.25 K. Érvényben levő biztosítások — 600.000.000. — Biztosított feleknek kifizetett — 564.526.685.95 K. Magyar értékek, elhelyezett díjartalék 27.486.085.10 K.

Heti műsor:

1909. június hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Fővárosi nyári Színház (Budai Szinkör)
5 Szombat	Varázsfuvola	Férfiak	Az éjszakai tolvaj	Hivatalnok urak	Jánoska	Az Országos Szín- művészeti Akadémia nem tart előadást.	Hoffmann meséi
6 Vasárnap	d. n. este Csavargó és Király- leány. Csodaváza	A lilom	Lupin Arzen Az éjszakai tolvaj	A szabin nők elrablása	Koldusdiák Jánoska		A vörös sapka A komédiások

Miért használ mindenki GLORIALIS

gyöngyvirág-illatszert
alkohol nélkül?

Mert
Mert
Mert

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

a legkövetesebb gyöngyvirág-illatszer, mely a tudomány mai állása szerint elképzelhető. Aki egyszer használta, soha mászt nem fog használni.

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

a legkonzentráltabb illatszer, a melyet elő lehet állítani. Használatban a legkiválóbb, miután egy eszepp is elegendő az illatosításhoz.

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

eltérőleg a többi parfümektől, alkohol nélkül van kivonva a virágból és ennél fogva a levegő nem illanik el, hanem hosszú időn át megtartja a kellemes és hű gyöngyvirágillatot.

Glorialis virákvonatot alkohol nélkül kapható még: ibolya, rózs, ideál, Boquet de Chypre és Boquet Jeanette illatokban.

Egy eredetűveg ára (mely hónapokra is elegendő) 3 korona 50 fillér.

Kapható minden drogériában, illatszer- és győgyárban.

Ahol nem kapható, oda postán küldi 3.50 K utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Klein és Fia

főh. udv. szállítók, pipereüzem- és illatszergyár
BUDAPEST, VII/6.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétszövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, oéllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied
fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ne jöjj te utánam.

Ne jöjj te utánam. Szép brüsszeli csipkét — És szőnyegét — smyrnát — ki venne neked. Ne jöjj te felém se. Az én palotámban Gyékénytakarónál nem látsz egyebet.

Tobzódik a fényben könnyelmű világod És tűzbe piroslik az éjszaka ott. Ne jöjj te felém se. A pislogó mécses Halálra gyötörné a hangulatod.

Ne jöjj te utánam. Amerre bolyongok A pompa, dícsőség mind oly idegen. Ne jöjj te felém se. Mi várna rád itt? Ne fény, se vigasság, csak a — szerelmem.

Keblovzsky-Mayer Lajos.

(A világ legrégebb házassági szerződése.) A berlini királyi múzeumban egy papyrus-tekercset őriznek, amely arról nevezetes, hogy erre van írva a világ legrégebb házassági szerződése. A szerződés görög nyelven és fordítása Wenger Lipót berlini tudós szerint a következő: „Sándor fiának, Sándor király uralkodásának 7. évében, Ptolemaiosz szatrapájának 14. évében (311. Kr. e.) Dios havában, Herakleides és Demetria házassági szerződése. Herakleides Kos városából Leptines apától és Philetis anyától feleségül veszi Demetriát, mint szabad ember a szabad nőt, aki ruhában és ékszerben 1000 drachma értékű hozományt kap. A szerződésben ezután szó van a lakóhely megválasztásáról, amelyet a vőlegény az apóssal egyetértésben állapít meg, továbbá határoznak arra az esetre, ha egyik fél megcsalná a másikat. A házasságtörés eszerint maga után vonja a házastársak elválását és ha Herakleides a bűnös, akkor azon esetre, ha Demetria a férte bűnösségét egy közösen választott bíróság előtt is behizonyítja, Herakleidesnek vissza kell adnia a hozományt és azonkívül még 1000 drachmát alexandriai ezüstérmében. Demetria és Herakleides aláírása után még hat tanu is van a szerződésen aláírva.

(Egyiptomi kincsek.) Davis Tivadar amerikai milliósos és egy egyiptológus Ayrton hírneves archeológus és régiségzakértő segítségével Egyiptom régi fővárosában, Thébében, már hosszabb idő óta óriási költséggel ásásokat és kutatásokat végez

és ez utóbbiak eredményeiről a lapokban időnkint beszámol. A mostani beszámolója, amelynek a címe: „Siptah-sirbölt, a majom-sirbölt és az arany-sirbölt”, egyike a legérdekesebbeknek azok közül, amelyeket Davis eddig nyújtott. Tanozrit egyiptomi királynénak, Siptah Fáraó nejének az ékszerait írja le benne, amelyek, noha most már háromszáz évesnél is régiebbek, mégis oly szépek és tiszták, mintha a híres királyné csak tegnap vetette volna le. Az egyes darabok közül első sorban a nehéz aranyfülbevalók említendők, amelyeknek masszív, vastag tartókapocsából arra lehet következtetni, hogy a fülbe furt lyuk sokkal tágabb lehetett, mint az a mai kor asszonyainál szokásos. A füllyukba illő aranykapocs egyik vége virággá szélesedik, a másik vége pedig kecses, többnyire díszes ívalakban a virág alá hajlik, úgy, hogy már a kapocs magában is bevált fülbevalónak. Pedig többnyire tényleg csak kapocsnak szolgált és a valódi fülbevalót erre csak ráakasztották. Maga a fülbevaló rendszeren háromszög alakú lemez volt, amelyről hét aranyrudacska függött alá. Gyönyörű művészi munka a királyné nyakláncza is, amely száz arany virágbimbóból és száz rozettából van összeállítva. Az ékszerkészlet legpompásabb darabja egy aranydiadém, mely virágkeszori alakú és rendkívül finom munka. Van azután igen sok gyűrű, amelyeknek egyik-másika egész modern mintázatú, illetve, melynek mintája valami más darab után is fennmaradhatott s a modern ékszeresek utánózták. Van köztük két peszétgyűrű is a királyné monogramjával. Érdekes ékszerdarabok még a királyné karperecei és ezüst fonatú masszív keztyűi, amelyek rendkívül kicsi kezét sejtetnek.

(Jövedelmező színekura.) Az Egyesült-Államok kincstárának van egy hivatalnok, kit személyesen senki sem ismer s még a neve sem tudják. Csak annyit tudni róla, hogy 200.000 korona évi fizetése van s minden esztendőben csak két hétig dolgozik, ekkor is zárt ajtó mögött. Az övé azon fekete festéknek titkos receptje, melyvel az Unió bankjegyeit nyomják. Az ehhez szükséges festéket a kincstári hivatal külön zárt helyiségben kotyvasztja össze, s a bankjegyek nyomása után még a festéktartó tégelyeket is gondosan megsemmisíti. A kémiai elemzésnek még eddig nem sikerült rájönni arra, hogy mily alkotórészeket használ titokzatos festékéhez.

(A ló — buta.) Octave Mirbeau, a jeles francia író, minap megjelent művében szóvá teszi a különféle állatoknak, s így a lónak is az automobil szemből tanusított viselkedést s előre kijelenti, hogy az embernek Buffon szerint legnemesebb vívmánya a ló, egyszerűen stupíd (buta) állat.

A stupid szó azonban, amint Mirbeau további fejtegetéséből kitűnik, egyszerűen a butaság jelzővel nincs végkép és tökéletesen kifejezve, abban benne foglaltatik a részvétlenség a történelem iránt, a magával való tehetetlenség, a végtelen közömbösség, a kétségbeesés és esőkönyös hülyeség.

Jelzi mindenekelőtt, hogy a ló, ha mellő fogott igástársa esetleg összeroskad és kimulik, ügyet se vet rá és ezzel szemben nem írható föl intelligenciája javára, hogy például a gyepmester kosiján ég felé kapáló vagy merevedő lábát látva állattársának, izgalomba jó, egész testében reszket, talán föl is nyerit, s eliramodik, kitör. Ez Mirbeau szerint nem részvétlenség, vagy féltelmi, aggasztó érzés, hogy őt is hasonló sors érheti, hanem pusztán a szaglő-érzék által kiváltott ösztönzerű, akaratlan kívüli reakció. A ló — mint mondja — fél a szagtól, színtől, világosságtól, árnyéktól is; fél a szélfelverte papírdarabtól, valamely előbe leelő tárgyától, egy fénylő üvegcsereptől; vizen tikrózó holdfénytől, levélzörgéstől, tehát gyáva is, de butaságának nagy voltában csak akkor ágoszkodik föl, oldalog el, tör ki s zuz, ront szét mindent, még önmagát is, mikor a nem várt, nem sejtett automobil már majdnem elüti. Hasonlóan a nyulhoz, előre nem, csak kőoldatra lát, csak ott vesz észre dolgokat. Hogy baleset nélkül, egyenesen előre kocoglasson, nem is szabad látnia. Kössük csak be a szemét bátran, s menni fog megállás, oldalgás nélkül, engedelmesen, akár órákon át, de nincs élő teremtettség, amely az automobilon haladóra veszélyesebb volna a lónál. Én részemről — mondja Mirbeau — valahányszor ezzel a gyámolatlan, buta állattal találkozom utcákban, mindannyiszor meglassítom a menetet, vagy meg is állok, mert sohasem vagyok biztos abban, nem forog-e valami esztobaság ez állat korlátolt elméjében.

... Az elmondottakból arra lehetne következtetni, hogy Octave Mirbeau vagy nagy barátja az automobilnak, vagy nagy ellensége a lónak. Pedig dehogy. Kevészer ült ő automobilon is, lovon is. Csak hogy az automobil nem dobta le — mindig.

Százásokat, ezreseket

költöttek a francia és angol hölgyek szépitőszerekre addig, míg nem ismerték

a Diana-krém és Diana-szappan

elsőrendű bőrpoló tüneményes hatását, különösen a

szeplők és pattanások eltüntetésénél. Ma már azonban teljesen tudatában vannak annak, hogy a Diana-krém és Diana-szappan lemossa a szeplőt és pattanást az arczról és kezekről.

Vegyész vélemények

BIZONYÍTVÁNY.

Ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla budapesti gyógyszerész ur által forgalomba hozott Diana-krémet és Diana-szappant megvizsgáltam és megállapítottam, hogy ezek a bőrre semmiféle ártalmas alkotórészeket nem tartalmaznak. Vegyi összetételükről ítélem, úgy az orv. mint kézbőre finomító és tisztítószerről legjobban ajánlhatom.

Budapest, 1907. március 18.

Dr. TELBISZ JÁNOS,
kém. kerék- és váltótörvényszéki hites vegyész.

BIZONYÍTVÁNY.

Aláírott ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla ur gyógyszerész, budapesti lakosától, bemutatott Diana-szappant, Diana-krémet megvizsgáltam, azokban fémmelegéket, maró hatású vagy külső használatkor ártalmas egyéb anyagokat nem találtam, miért is nevezeti azonosító, bőr- és hajápolószerek ártalmatlanok és így használatuk ellen kifogás nem emelhető.

Kelt Budapesten, 1906. március 15.

Nyitványos vegykísérleti állomás
Dr. NEUMANN ZSIGMOND m. p.,
kém. kerék- és váltótörvényszéki hites vegyész.

Diana-puder

pedig arról nevezetes, hogy az arcom egyenesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékeszínű arcbőrnek, amely szín olyan nők arcán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**

Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**

Egy nagy darab Diana-szappan **1 kor. 50 fill.**

Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsaszín vagy sárga színben) **1 kor. 50 fill.**

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni, az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész

Budapest, Károly-körut 5.

(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvétellel eszközöltetik.)

Minden háztulajdonos, ki meggyőződni óhajt, vajjon általán szerint, vagy vízmérő után kevesebb vizdíjat tartozik-e fizetni és ha konstatálni óhajtja, vajjon egyes bérlő a rendes fogyasztáson kívül sok vizet pazarol-e, vezettessen házába

KUNZ-féle vízmérő-órát.
Felvilágosítást készséggel nyújt a „Budapesti Vízmérő Betéti Társaság“ **KUNZ F. cég**
Központi iroda: I. Bors-utca 14. sz. — Gyár és öntőde: I. Maros-utca 19. sz.
Telefon II-06. Saját gyártelep. Telefon II-06.

Szállítási hirdetmény.

A pólai cs. és kir. tengerészeti ruharaktár részére szükséglegénde cikkek szállításának biztosítására a pólai cs. és kir. révparancsnokságnál **ajánlati versenytárgyalás tartatik.**

A lepecsételt ajánlatok bérmentekre vonatkozóan legkésőbb 1909. július 16-ig, posztó, gyapjú, gyapott és vászonmentekre vonatkozóan pedig legkésőbb 1909. augusztus 16-ig a nevezett hatóságnál benyújtandók.

A kiírásra vonatkozó közelebbi határozmányok, az általános és különleges szerződési feltételek és ajánlati minták nyomtatott példányokban megtekintésre és használatra készen vannak: a cs. és kir. közös hadügyminiszterium tengerészeti osztály irodaigazgatóságánál, a pólai révkapitányságnál, a triesti tengerészeti parancsnokságnál, a budapesti tengerészeti különítményénél, a pólai tengerészeti ruharaktárnál és valamennyi kereskedelmi és iparkamaránál; a szállítandó anyagok mintái pedig beszerezhetők: a cs. és kir. közös hadügyminiszterium tengerészeti osztály irodaigazgatóságától, a budapesti tengerészeti különítménytől és az összes kereskedelmi és iparkamaráktól. Fenti hatóságok szóbeli felvilágosítást is készséggel nyújtanak.
Pola, 1909. május havában.

A cs. és kir. révparancsnok.

822 számhoz 1909.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A m. kir. földmivélségi miniszter ur rendeletére a Dráva folyó Belisce—Nardi szakaszán a 30 számú prudi partvédóműhöz 1909. évben szükséges: 6765.6 m³ I. osztályu termékeknek beszerzésére és szállítására nézve **1909. évi június hó 21-ik napján délelőtt 10 órakor** az eszéki m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében

nyilvános, zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni!

Az ajánlatok, melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előirt minta használatával kell kiállítani, a szállítandó kő mintájával együtt a jelzett nap d. e. 9^{1/2} órájáig az eszéki folyammérnöki hivatal főnökénél nyújthatók be.

Az ajánlati feltételek, a végrehajtandó munkák helyzetrajza, a kötetendő szerződés mintája és az annak kiegészítő részét kepezendő általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati feltételek az eszéki m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott szerkezhető meg az ajánlati minta is.

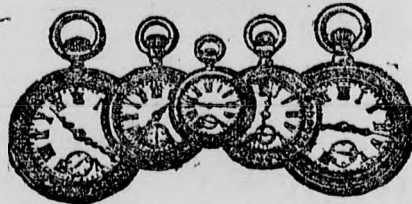
Eszéken, 1909. évi június hóban.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi
jótállás
mellett.

arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, nászajándéknak való iparművészeti újdonságok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

művész
Budapest, Erzsébet-körut 29. sz.

Különleges vállalat

keményítő, glucose, szőlő- és deztrin-gyárak berendezésére és átalakítására

W. H. UHLAND, G. m. b. H.
LEIPZIG-GOHLIS. Prospektus ingyen.

Magyar Királyi Államvasutak.

Igazgatóság.

143841. szám. C. III.

Német—magyar—román személyfergalom.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint folyó évi augusztus hó 1-ével a Németországnak egyrészt Magyarországgal, másrészt Romániával való közvetlen személy- és podgyászforgalmában új díjszabás lép életbe, mely a nevezett vasútiigazgatóság díjszabáselárusító irodájában (Budapest, VI. Csengery-utca 33. sz.) két koronáért kapható.

Budapest, 1909. május 28.

A kereskedelmi főosztály:

az igazgató helyett

Méhely,

kir. tanácsos, főfelügyelő.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. os. és kir. szexd orvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít lúgyesfolyást, hólyagbajt, sebet, bjakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férhető, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hátgerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyítás.

